EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN! Sayı:65, 15 Ocak 1993

Düzeniçi "seçenek" arayışı

"Polis ve jandarma, İçişleri Bakanlığı'nın emriyle direniş yapan Aliağa ve Yarımca Petkim işçilerine saldırdı... Fabrikadan mal çıkarılmasını engelleyen işçiler coplandı... İşçiler, polisin fabrikayı boşaltması talebiyle üretimi durdurdu. Petkim tarihinde üretim ilk kez tamamen duruyor."

Geçen ay Petkim işçilerinin direnişiyle başlayan ve belediye, madencilik vb. çeşitli sektörlerde yaygınlaşarak devam eden işçi eylemleri, memurlarm yoğunlaşan tepki ve protestoları, DYP-SHP burjuva koalisyon hükümetinde toplumun emekçi kesimleri nezdinde artık tümüyle bir itibar kaybına uğramaya başladığını gösterdi.

Daha şimdiden bu eylemleri, yakın gelecekteki daha yaygın eylemlerin habercisi sayabiliriz. Zira bu eylemlerin gösterdiği en dikkate değer olgu, işçilerin hoşnutsuzluğunun dar iktisadi sorunlarla sınırlı kalmadığı, daha ilk adımda koalisyon hükümetine, onun sermayeden yana politikalarına karşı bir tepki ve protestoyu içerdiğidir. Bu tepkilerin yer yer burjuva muhalefeti burjuva hükümetle aynı kefeye koyan şiarlarla birleşiyor olması; işçiler içerisinde hareketi politikleştirmenin sorunlarının tartışılmaya başlaması; genel grev şiarının yeniden eylemlerin temel sloganına dönüşmesi vb., bugünkü işçi hareketinin taşıdığı potansiyeli ve gelecekte alabileceği seyri öngörebilmek açısmdan en önemli veriler olmaktadır.

Sermaye smıfı, Ekim '91 genel seçimlerinin ardından, tek başına sağ bir hükümet ya da koalisyonla gelişen sınıf hareketliliğini engelleyemeyeceğini, Kürt ulusal mücadelesinin yükselişini sınırlayamayacağını hesap etmiş; sermayenin "sübap partisi"ni, SHP'yi de koalisyona ortak etmek yolunu tutmuştu.

Beklenilen, SHP'li bir hükümet vasıtasıyla yaratılacak "umut" ortamının kitle hareketinin gelişmesini hiç olmazsa bir süre için geciktirebileceği, dizginleyebileceğiydi. Nitekim burjuvazinin bu hesabı bugüne kadar önemli ölçüde tuttu da... Toplumda belirgin bir uzlaşma havası yaratılabildi. Her türden burjuva partisi "devlet politikası"nın düz çizgisi üzerinde birleştirildi. Düzeniçi muhalefet tümüyle ortadan kalktı, ya da varolduğu kadarıyla, "devlet politikası"nın etkili uygulanamamasının eleştirisine indirgendi. Demokratikleşme çığırtkanlıkları, şeffaflaşma yaveleri eşliğinde yönetim aygıtının ipleri, daha dolaysız biçimlerde MGK'nın "demir yumruğu"na emanet edildi, vb.

Ne var ki, Türkiye gibi çelişkilerin yumaklaştığı, iktisadi ve siyasal krizin derinleşmesini sürdürdüğü, düzenin manevra olanaklarının, esneme kabiliyetinin sınırlı olduğu bir coğrafyada, DYP-SHP hükümetine biçilen cambaz rolü uzun süre sahnelenemezdi. Uzun süre Kürtlere "şefkat" vaadiile "tokat" politikası, işçilere "hak" vaadi ile daha yoğun sömürü ve baskı politikası, aynı anda içiçe yürütülemezdi.

Nitekim, bu "politika"nın Kürt ulusal mücadelesi alanındaki ömrü ancak Newroz'a dek sürebildi. Newroz'u izleyen dönemde şefkat vaadleri yerini tümüyle çıplak bir teröre, gelinen yerdeki haliyle, "topyekün saldırı" politikasına terketti.

* * *

İşçilere "hak ve refah" vaadeden burjuva koalisyon hükümeti, geçen süre içinde işçi hareketini dizginlemekte belirli bir başarı

gösterdi. Kuşkusuz ki "hak ve refah" sağladığı için değil. Birincisi, yeni ve SHP'li bir hükümet olmanın kredisini kullanarak; ikincisi, şovenizm cereyanını güçlendirerek ve "terörizme karşı mücadele" adı altında şiddet gösterilerini artırarak...

Ne var ki, yanılsatıcı ve abartılı değerlendirmelerin tersine, işçi hareketi üzerinde bu ikinci faktörün (estirilen şovenist cereyanın) etkisi, sanıldığından çok daha sınırlıdır. Yüzeydeki görüntüyle yetinmeyenler, bu görüntülerin yanılsatıcı etkisine boyun eğmeyenler açısından, son beş yıllık mücadele sürecinin sınıf içinde geliştirdiği "sınıfkardeşliği" fikrinin gücünü ve anlamını görmek o kadar zor değildir. Görüntüye bakanlar, dün şovenist eğilimlerle bir bölüm Petkim işçisinin sendika basması olayından derin sonuçlar çıkaranlar, bugün aynı Petkim'de Kürt ve Türk işçilerinin polis ve asker saldırısına karşı kolkola etten bir barikat oluşturmasını hayli yadırgatıcı bulacaklardır.

Birinci faktör de (yeni hükümetin yarattığı beklenti havası) artık kesin bir biçimde kırılmaya başlamıştır. İşçi eylemlerinde atılmaya başlanan sloganlar bunun açık bir göstergesidir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, bu eylemlerde işçiler yalnızca ücret ve sosyal hak taleplerini şiarlaştırmamakta, aynı zamanda DYP-SHP koalisyonunu açıkça karşıya alan sloganları da haykırmaktadır.

Bir yılda 200 bin işçiyi sokağa atan; son yılların en azgın sendikasızlaştırma politikasını uygulayarak bir yıllık sürede bir milyona yakın işçiyi sendikasızlaştıran; dün İstanbul Belediye işçilerinin, bugün Petkim ve Zonguldak Belediye işçilerinin eylemlerine polis barikatı ve copu ile dikilen DYP-SHP hükümeti, bu yeni dönemde İLO sözleşmelerini onaylamak, işgüvencesi sağlamak vb. edebiyatının arkasına geçen dönemde olduğu denli kolay saklanamayacaktır.

* * *

Tüm bunlar, DYP-SHP burjuva koalisyon hükümetinin bir yıllık bilançosunun bir temel saptamayı daha teyit etriğini göstermektedir. Burjuvazinin yönetememe krizini...

Belirttik, Ekim '91 seçimlerini izleyen dönemde, burjuvazi yönetememe krizini "sübap parti" SHP'yi devreye sokarak hafifletmeye çalışmıştı. Ne var ki, bu tercih gelinen yerde SHP'nin de yıpranmasına neden oldu ve burjuvazinin yıpranmamış bir düzeniçi seçeneğe sahip olamadığı ölçüde, yedek at politikası tümden işlevsizleşmeye başladı,

Düzen şimdi yeni "alternatfi"ler yaratmaya uğraşmaktadır.

Mevcut burjuva partilerin yıpranmışlığı, kitleler nezdinde uğradığı itibar kaybı, aynı zamanda burjuva patiler içinde de krizin derinleşmesi demektir. Bu kriz geçen dönemde, burjuva partilerdeki yoğun bölünme ile kendini dışa vurdu. Yıpranmışlık ve itibar kaybı, bu partiler içinden "alternatif" olmaya aday yeni lider ve partilerin öne fırlamasını koşullandırdı.

Bugün burjuva siyasal arenada tam bir partiler enflasyonu yaşanmaktadır. Sermaye şimdi tükenen düzeniçi seçeneklerini bu partiler içerisinden takviye etmeye çalışıyor. M. Yılmaz ile D. Baykal kitlelere "genç ve gözde politika yıldızları" olarak takdim ediliyor. Bu, "genç politika yıldızları"nın düzen açısından cazip yanları yalnızca "yıpranmamış" olmaları da değildir. Bu yeniyetme burjuva politikacıları, sermayenin yeni yönelimlerine daha yatkındırlar. Sermayenin politikalarını daha pervasızca uygulama konusunda ise son derece heveslidirler.

Sermaye değişen dünya dengeleri içerisinde daha aktif bir politikaya yönelme eğilimindedir. Emperyalist dünya ile daha yoğun bir bütünleşme; dış politikada klasik "temkinlilik" politikasından daha saldırgan bir politikaya geçiş; ekonomi alanında ise "serbest piyasa" bayrağı altında, daha yoğun özelleştirme, daha düşük ücret, daha çok işsizlik...

TÜSİAD ile hükümet arasında son günlerde gündemi kaplayan dalaşmanın arkasında, temelde DYP-SHP hükümetinin kitle hareketini dizginlemek olan kendi misyonunu tüketmeye başlaması yatmakla birlikte, bu gerçek de, hükümetin sermayenin bu yönelimlerine uyum göstermek konusundaki yeteneksizliği de, önemli bir etkendir.

Düzenin yeni düzeniçi alternatifler hazırlama politikasının şimdiden ilk belirtileri görülen bir başka boyutu var ki, devrimci sınıf mücadelesi açısından bu ikincisi diğerine nazaran çok daha büyük bir önem, büyük bir tehlike taşıyor.

Son dönemdeki gelişmeler düzen cephesinde, bir "düzen sosyalizmi", bir "düzen sınıf partisi", bir "düzen sınıf sendikacılığı" vb. yaratılması yönündeki eğilimlerin gün geçtikçe daha da kuvvetlendiğini göstermektedir. Düzenin klasik düzeniçi seçeneklerinin işlevsizleşmesi bu yöndeki eğilimleri pekiştiriyor.

"Sosyalist" olan ama sınıf mücadelesi yerine "çağdaş-uzlaşmacı" anlayışları savunan, "sosyalist" olan ama Kürt ulusal sorunu konusunda "misak-ı millici" anlayışları savunan eğilim ve partiler, düzen tarafından cesaretlendirilmekte, kitle iletişim araçları tarafından öne çıkarılıp afişe edilmektedir. Sermaye basını ve devlet televizyonları yeniden açılan sözde "sosyalist" partileri haber yapmakta; daha yoğun bir sömürüyü sınıfa dayatmanın adı olan "çağdaş sendikacılık"ın şampiyonluğunu yapan, Kürt ulusal sorunu konusunda sermayeden daha fazla "misak-ı millici" olan DİSK, işçilere sendikal alanda alternatif "sosyalist model" olarak takdim edilmektedir. Türk-İş, tabanda "sınıf partisi" arayışı olduğunu ortaya koyan araştırma sonuçları ve tescilli gerici M. Özbek'in önerisi üzerine, gündemine "sınıf partisi" sorununu da aldığını açıklamaktadır, vb.

Son aylarda üst üste düşen tüm bu gelişmeler; düzenin "yönetememe krizi"ni hafifletmek, aşmak amacıyla yöneldiği "seçenek yaratma" politikasının kapsam ve mahiyetini de ortaya koymaktadır. Komünistler açısından ise bu gelişmelerin işaretettiği bir temel gerçek ve görev var. Sınıfın önderlik ihtiyacına ihtilalci cepheden yanıt vermenin kazandığı aciliyet; düzene karşı mücadelenin bir kez daha reformizme karşı mücadeleden soyutlanamayacağı, ayrı tutulamayacağı...

* * *

Hiç kuşku yok ki; sınıf hareketine dayatılan ve dayatılacak her türlü reformist seçeneğin düzenle, sermaye ile bağını açığa çıkartıp teşhir edebilmek, sınıf hareketindeki yükselişe paralel olarak önemi daha da belirginleşecek bir görevdir. Tarihte hiç bir devrim, düzenin devrim saflarındaki uzantılarına karşı mücadele verilmeksizin başarılmamıştır, başarılamaz...

Ne var ki sorunun temel noktası, her somut aşamada, hareketi geliştirip politikleştirecek bir perspektif ve çalışma tarzı ile sınıf hareketine müdahale edebilmektir. Bu olmadan, sınıf hareketine önderlik edebilecek bir politik-örgütsel performans gösterilmeden, düzenin reformizm silahıyla sınıf hareketini dizginleyip ezmesini önleyebilmek de mümkün değildir.

Komünistler, sınıf hareketinin bugünkü konjonktüründe, sınıfı devlet terörüne karşı hazırlıklı kılmak, sınıf içinde devlet terörüne karşı bir direniş bilincini geliştirmek, bu doğrultuda propaganda yapmak sorumluluğuyla yüzyüzedirler.

Son dönemlerde hemen tüm işçi eylemlerinin üzerine düzenin kolluk kuvvetleriyle gidiyor olması, propaganda faaliyetinin yanısıra, öncü işçilerin bu saldırılara karşı koyuşu örgütleyecek bir bilinç ve hazırlığa sahip olmasını da zorunlu kılmaktadır.

Sınıf hareketinin oluşturulacak barikatlar karşısında gerilememesi, barikatları yarıp geçmesi, sınıf hareketinde kesin bir ilerlemenin de başlangıcı olabilecektir.

Sınıf hareketini politikleştirmek görevi, ayrıca yeniden güncelleşen genel grev şiarım politik bir muhtevayla sınıf içinde yaygınlaştırmayı da zorunlu kılmaktadır.

Bu amaçla ve bu doğrultuda, "Genel Grev-Genel Direniş" şiarını salt işçilerle sınırlı bir şiar olmaktan çıkarmak, daha geniş kesimlere yaymak, tüm emekçilere çağrı niteliğini de taşıyan bir şiara dönüştürmek, sınıf içinde zaten halihazırda varolan bu eğilimleri pekiştirmeye çalışmak, hareketi politikleştirmek açısından önemli bir adım olacaktır.

EKİM

Kopanlar ve kapılanlar

Önce „önderlik sorunu" diye nitelenen, sonraki aşamada ise yönetim içinde bir tasfiyeci eğilimin vücud bulması olarak boyutlanan, hareketimize sıkıntılı bir süreç yaşatan dönem, bugün tasfiyeciliğin tasfiyesiyle kapanmıştır. Ne ki, bu dönemin kapanması henüz onun tüm boyutlarıyla aşılmasının kendisi değil, fakat sürecin anlaşılması ve bilinçeçıkartılması zemini üzerinde, zaaf ve zayıflıklardan dersler çıkartarak, yeni bir döneme ve atılıma girmenin yalnızca önkoşuludur.

EKİM soruna hiçbir zaman 3-5 tasfiyecinin tasfiye edilmesi olarak yaklaşmadı. Aksine, bilimsel sosyalizmin diyalektik-materyalist yöntemi EKİM-'e, kendi geçmişini değerlendirmek, son süreçte yaşanan iç sorunlarını anlamak ve aşmak açısından da kılavuz ve yol gösterici oldu. EKİM, tasfiyeciliği onu koşullayan iç ve dış nesnellikler zemininde tahlil etti. Tasfiyeciliği besleyen ve ona yaşama zemini yaratan iç zayıflıkları ve zaafları da tespit eden EKİM, bunlara karşı yürütülecek bilinçli, sistematik iradi çaba doğrultusunda da önemli ilk adımlar atmıştır.

***

Hareketimizin doğuş sürecinde içinde barındırdığı dinamiklerin nasıl ki bugün ulaştığımız gelişme düzeyinde belirleyici bir rolü olduysa, tersinden o gün taşınan zayıflıklarında, dıştan (ulusal ve uluslararası kaynaklardan) esen tasfiyeci rüzgarın içte nispeten kolay yankı bulmasında küçümsenmeyecek bir rolü vardır.

EKİM'in doğuşu karmaşık bir döneme denk gelmektedir. Türkiye devrimci hareketi 12 Eylül'ün ağır yenilgisinin faturasını örgütsel alanda olduğu gibi politik-ideolojik alanda da dağılma ve tasfiye ile ödemiştir. Bu dönemde Türkiye devrimci hareketi içerisinde kolay yenilgiyi, düzene kolay bir geçiş yapmak için vesile sayanlar olduğu gibi, yamsıra yenilgiyi anlamak ve aşmak çabası ve arayışı içinde olanların ilk kıpırdanışları da hissediliyordu. Tasfiyeye devrimci bir tutarlılıkla karşı koymaya çalışanlar, geçmişlerini değerlendirme yeteneğini ve gücünü kendilerinde bulamadıkları ölçüde, aşınmış ideolojik-politik dogma ve kalıplar üzerinde umutsuz bir çabayla ayakta kalmaya çabaladılar. Tam da bu sırada toplumsal muhalefet, gittikçe derinleşen sınıfsal çelişkilerin önüne geçilmez baskısıyla sessizliği yarmaya başlıyordu. Özellikle işçi sınıfı şahsında yaşanan eylem dalgası, henüz zayıf ve geri de olsa, Türkiye devrimci hareketinin direnen unsurları açısından bir güç ve moral kaynağı oldu. Oysa devrimci hareketin önemli kesimi, bunu geçmişi değerlendirmeye, ideolojik olarak yenilenmeye ivme kazandırmak için değil, tam da tersinden tabanda yoğun bir şekilde yaşanan arayışı yatıştırmak, işçi sınıfına ve diğer hareketli kesimlere yönelerek, bu temel üzerinde geçici bir toparlanma yaratarak, ideolojik açmazlarını uykuya yatırmak için vesile yaptı. Yaklaşık aynı konjonktürde uluslararası planda Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın çöküşüne varacak olaylar büyük bir gürültüyle sürüyor, yankısı kara bir bulut gibi Türkiye devrimci hareketinin üstünde dolaşıyordu. Uluslararası ideolojik kaynaklar „yıkıldıkça", ideolojik yenilenme ve netleşme zorlu çabası, kimilerince geçmişin ve onunla birlikte sosyalizmin kaba inkarına terk edildi. Uygun bir zemin bulan gorbaçovculuk aynı dönemde gözde bir akım, etkisi hayli geniş, tasfiyeci bir güç haline geldi.

Ancak öte yandan, Türkiye devrimci hareketinin halkçı kanadında arayış içinde olan kesimlerinin en ön saflarında yer alanlar, toparlanma çabasının, devrimci hareketin geçmişinin toplumsal-siyasal süreçlere bağlı olarak değerlendirilmesi, anlaşılması ve eleştirel temelde aşılması çabası ile birleştirilmesinde ve kalıcı bir toparlanmanın ancak bu temelde yaşanabileceğinde ısrar ettiler. Geleneksel devrimci demokrasiden kopuş işte bu bilimsel yöntemsel bakışın ürünü oldu.

***

EKİM kopuşunu son derece sınırlı güçlerle başarmış olmasına karşın, daha ilk andan itibaren önemli bir güç, nesnel ihtiyaçlara cevap veren bir nitelikti. EKİM kopuşunda yer alanlar ile ilk şekilleniş döneminde hareketimize katılanların arasında bu gücü kendinde somutlaştırmış, bunun parçası haline gelmiş olanlar olduğu gibi, bu nitelikten ve güçten etkilenip, ama henüz içeriğini bütünüyle içselleştirmemiş olanlar da vardı. Bu ne anormal ne de yadırganacak bir durumdu. İhtilalci bir ileriye çıkışın yarattığı rüzgar, doğaldır ki geçmişi sorgulama ihtiyacı duyan, ama sorduğu sorunun yanıtı konusunda henüz net olmayanları da kendisine çekecektir.

EKİM'i ilgi merkezi haline getiren kuşkusuz herşeyden önce yeni bir nitelik, ileri bir ideolojik kavrayış, kısacası yeni dönemin yeni hareketini temsil etmesiydi. Oysa kopuşun rüzgarına kapılanları derinden etkileyen, öncelikle EKİM'in ancak onun ideolojik temeli üzerinde kavrandığında anlamlı olan kimi ideolojik yaklaşımlarının dönemsel bazı toplumsal-konjunktürel gelişmelerle denk düşmesi olmuştur.

Öyle ki, EKİM'in, emperyalizm ve proleter devrimler çağının temel gerçekleri ile Türkiye'nin iktisadi-toplumsal gelişiminin ve dinamiklerinin değerlendirilmesi üzerinden ortaya koyduğu sosyalizm perspektifi ve proletaryanın tarihsel-toplumsal konumu ve misyonu konusunda popülizme yöneltiği ideolojik eleştiri, tam da '87 döneminde bariz bir şekilde işçi sınıfını merkez alan toplumsal hareketlilikle kesişiyordu. Aynı dönem Türkiye sol hareketinin benzer herhangi bir bilimsel tahlile dayanmadan „işçi sınıfı" vurgusunu sınıfın izlediği yükseliş grafiğine paralel olarak öne çıkarmaya başladığı bir zamandır. İşçi sınıfının önemi, modern toplum içindeki özel yeri ve bu çerçevede tarihsel rolünün teorik kavranışı temelinde değil, o günkü kendiliğinden yükseliş dalgasının yarattığı etki sonucunda kendiliğinden „kavrandı". Kimileri için işçi sınfının „keşfi" halkçı argümanlarının taşınabileceği yeni bir alan olduysa, başkaları için ise görünürde de olsa halkçılıktan „kopma"nın vesilesi oldu. Bu tür unsurların gözünde EKİM'i anlamlı kılan temel özellik, sınıf vurgusu ve ona paralel sosyalist devrim perspektifi olmuştur.

Öte yandan legal dergi furyasının Türkiye devrimci hareketinde olabildiğince yaygınlaştığı bir aşamada EKİM'in illegal bir yayın organı ile çıkması bir çok çevrede daha baştan sınırlayıcı ve daraltıcı bir tercih olarak görülmesine rağmen; 12 Eyül ağır ve kolay yenilgisine karşı duyulan tepkiyle illegalliteye büyük değer atfeden bazı devrimciler için ise heyecan ve moral kaynağı olmuştur. Tam da bu dönemde Kürdistan'dan gelen olumlu ve moral verici yankılar bu heyecanı besledi. Öyle ki illegal temelin önemsenmesi bazen bir kavrayışın ürünü olmaktan ziyade, Kürdistan'da PKK'nın illegal, radikal ve militan çıkışının ilk meyvelerini vermesiyle, bir kitle ve halk hareketi karakteri kazanmaya başlamasında görülüp, onaylanıyordu. PKK gerçeği sanki uzun, zorlu ve sebatlı bir çabanın ürünü değil de bir sihir sonucu gerçekleşmişti. Bu sihir aranıp, illegal, radikal çıkışında bulundu. Elbette değerlendirmeler bu kadar basit ve kaba değildi. Ama EKİM'in kopuşuna kapılan kimi unsur için EKİM'in ihtilalci, illegal karakteri tam da 12 Eylül kolay yenilgisine duyulan tepki ve faşizmin en azgın günlerinde kendisini vareden „PKK ve Kürdistan gerçeği" çerçevesinde anlamlandırılıyordu, onun özüne, proletaryanın ideolojik-politik-örgütsel bağımsızlığına varılamıyordu. Oysa EKİM için illegal temelde örgütlenmek gelip geçici taktik bir tercih değildi. Aksine ortaya konulan ideolojik-politik platformunun temeli üzerinde yükselen, ilkesel-stratejik bir tutumdu. EKİM ideolojik perspektifleri doğrultusunda, bir ihtilal hareketinin, onun öncü ve temel gücü olan proletaryanın ihtiyaçları ve en ileri kavrayışı temeli üzerinde bir örgüt şekillendirmek görevi ile karşı-karşıyaydı. İllegal temelde örgütlenmek, sadece düzenin yasal sınırları içine sığamamanın bir ifadesi değil, ama düzeni hedefleyen proletaryanın düzenden tam bağımsızlığını, yani ideolojik-politik olduğu gibi, örgütsel bağımsızlığının da gereğiydi.

Tüm bunların yanısıra EKİM'in rüzgarına kapılanları asıl çeken kuşkusuz EKİM'in ideolojik gücü olmuştur. Geleneksel halkçı hareketten ideolojik bir kopuş yaşayan EKİM özel bir teorik-ideolojik ön hazırlığın ürünü olmamakla birlikte, yine de onu bu noktaya getiren, nitel sıçramayı olanaklı kılan bir birikim üzerinde yükseliyordu. Henüz fikirleri bilinmeyen ve tanınmayan bir hareket için ilk aşamada ideolojik konumunu ortaya koymak son derece önemliydi. Bu sistemli ve bilinçli bir ideolojik çaba, eskinin eleştirisi üzerine, onun olumlu ve diri yanlarına sahip çıkan bir ideolojik gelişme demekti. Tam da EKİM'de bu çaba ve gelişmenin yaşandığı dönemde, Türkiye devrimci hareketi ideolojik-teorik olarak tam bir tıkanma ile yüzyüzeydi. Teorik kısırlığı ve açmazlarını tahlil etme yeteneğini taşımayan Türkiye devrimci hareketi, umutsuz bir çabayla eski formülasyonlarda, yıpranmış dogma ve kalıplarında direndi. '87 dönemi hareketlenen işçi sınıfı içinde kolay güç olma hayalleri belli ölçüde bir toparlanma ruhu yaratmayı başarabildiyse de, bu, örgütlerde yaşanan sıkıntılı arayışı tamamıyla bastıramadı. Devrimci hareketin tersine cesaretle sorunların üstüne giden, dogma ve kalıplarla değil bilimsel bir yöntemle sorunlara yaklaşan, geçmişini tüm açıklığıyla sorgulayan bir güç olan EKİM, kimi arayışlara bir çıkış yolu oldu/göründü. Önemli bir kesim EKİM'in yöntemsel bakışı sayesinde geçmişi sorgulama, anlama, aşma ve onunla birleşmeyi başarırken „*...bir*

kısım başka insan için EKİM'in çıkışı geçmiş süreçlerin olumsuzlanması bakımında bir anlam taşıyordu." (EKİM' in Doğuşu ve Örgütsel Şekillenişi Üzerine Değerlendirme, Değerlendirme ve Kararlar içinde, s.295). Öte yandan o gün devrimci bir diriliği taşıyan bu unsurlara sorgulama adı altında liberalizme veya troçkizme düşen türlü grupların ibret verici görüntüsünün tersine, EKİM'in yalpalanmadan ihtilalci bir çizgide yürümesi güven veriyordu. Yine bir kavrayıştan çok, bir etkilenme sözkonusuydu.

***

Güçlü bir kopuşun yarattığı etkinin, arayış içinde olan bazı diri güçleri de birlikte ileriye taşıması doğal olduğu kadar olumludur da. Ancak bu ileriye çıkan güçler kopuşun ideolojik-teorik temellerini ve gelişen süreçte onun ideolojik-politik-örgütsel sonuçlarını bilince çıkartamaz, onlarla birleşemez, uyumlu bir gelişme gösteremezlerse, önemli bir zaaf alanına dönüşürler. EKİM'in doğuşunun sayısı bir elin beş parmağını geçmeyen devrimcinin şahsında somutlaştığı gözönünde alındığında, bu tehlike daha net bir şekilde görülecektir.

İlk aşamada ve ilk oluşum süreçlerinde, kimi unsurların EKİM'le köklü bir biçimde birleşip birleşmediğinin test alanları oldukça sınırlıydı. Yeni, henüz fikirleri tanınmayan bir hareketin doğaldır ki en önemli sorunu kendini ideolojik planda ifade etmektir. EKİM kendini bu alanda güçlü ve etkili bir hamle ile ortaya koymuştu. Şimdi sıra bu hamleyi bir ilk örgütsel şekilleniş ile tamamlamaya bu alanda henüz atılan ilk adımları geliştirmeye gelmişti. Bu aşamaya dek henüz pratiğin zorlayıcı ve „caydırıcı" etkisinden uzak olan „kapılanlar", hareketin ideolojik konumuna da güvenle, umutla bakıyorlardı. Dolayısıyla, EKİM'e aykırı ideolojik-politik yaklaşımların sahibi kimi unsurlar kolaylıkla „ikna" olabiliyor, ikna kolay olduğu sürece de farklılıklar bir yabancılıktan ziyade, daha çok dil sürçmesi, „yanlış anlama", kavrayış eksikliği veya geçici bir kafa karışıklığı olarak algılanabiliyordu. (EKİM öncesinin ve bugünün müzmin tasfiyecisi T. Göker (R. Tanyeri) bu tür unsurların iyi bir örneğidir.)

İlk güçlükler ideolojik perspektiflerimizi tamamlayan örgütsel bir ilk yapıyı şekillendirme aşamasında ortaya çıktı. Tam da örgütsel alanda önderlik düzeyinde görevlendirilen kimi unsurların karşı-karşıya kaldığı güçlükler, ve onların bu güçlükler karşısında ezilmeleri, ideolojik bütünleşmenin aslında zayıf ya da hiç gerçekleşmediğini ortaya çıkarıyordu. (Bir Okan zorluklar karşısında ezilirken, Azad bu zorlukların -ülkeye gelip çalışmak, bir örgüt inşaa etmek- altına girme gücünü bile göremedikendisinde.) *„Bu aynı insanlar, geçmiş süreçlerin olumsuzlanması ve eleştirisi konusunda seninle birleşseler bile, senin yaşamakta bulunduğun yeni ideolojik sürece, yeni konumuna, bunun politik ve örgütsel ihtiyaçlarına uygun düşmeyebiliyorlar." Kaldı ki, „bir hareketin ortaya koyduğu belli ideolojik yaklaşımlara yakınlık duymak ile o hareketin politik ve örgütsel çabası içinde aktif ve dinamik bir tarzda yer almak farklı şeylerdi."* (agy., *Değerlendirme ve Kararlar*, s.295)

Bugünden bakıldığında EKİM'le henüz birleşememiş kimi unsurlarla yola çıkmayı, dahası bu unsurlara önderlik düzeyinde görev vermeyi anlamak güç olabilir. Oysa bu gerçek tüm duruluğuyla I. Genel Konferansımızda ifade edilmiştir: *„Biz ideal bir örgüt, ideal bir politik faaliyet yaratmak istiyorduk. Ulaştığımız dinamizm, ideolojik düzey bunu olanaklı kılıyordu. Ama bu ideale ulaşabilmek için varolan imkanlardan hareket etmek durumundaydık. Politika sanatı biraz da budur zaten. İdeale ulaşmak isteyen, varolandan hareket eder* (vurgu benim). *Bu hareketimizin bugünkü gerçekleri bakımından da, hala belli anlamlarda, belli bakımlardan geçerli bir şeydir. Evet biz, proleter bir sınıf hareketi yaratmak istiyoruz. İyi proleterlerden ve sağlam aydınlardan oluşan bir komünist partisi yaratmak istiyoruz. Ama ulaşılmak istenilen hedef ile ona ulaşabilmek farklı şeylerdir. İdeali arzulayan, ideal malzemeyle, ideal pratik tercihlerle iş yapmak isteyen akımların akibeti hep bir kısırlaşma ve yok olma olmuştur. İdeal olan ile gerçek olan başkadır." (Değerlendirme ve Kararlar*, s. 297)

EKİM ideale ulaşmak istedi ve varolandan hareket etti. Zaaf bu güçlerle hareket etmek olgusunda değil, bu güçlerin gerçekliği tüm yönleriyle bilince çıkarılmadığı ölçüde, yeterince denetlenmeyip yarattıkları sorunlara karşı gereken tedbirlerin zamanında alınmaması alanında ortaya çıktı.

Hareket 1. Genel Konferans aşamasına geldiğinde, kalıcı bir örgütlenme yaratma ihtiyacını karşılayacak önemli ilk birikimlerine de sahipti. O güne kadar EKİM'in ideolojik gücünden moral ve güç alan, ama onun derinliğine ve gerçek köklerine sahip olmayanlar ciddi zorluklarla karşı karşıya kaldılar. 1. Genel Konferansımızı hemen önceleyen ve izleyen dönem, tam da ideolojik atılıma eşlik eden bir politik-örgütsel atılımı mümkün kılan bir ilk gerçek örgütsel birikimi elde ettiğimiz zamandır.

Ancak tam da bu dönem „kapılanlar" için ideolojik perspektiflerimizin, ihtilalci konumumuzun onları kolay yoldan başarıya götüren bir sihir olmadığını gördükleri ve yaşadıkları bir süreç olmuştur. İşçi sınıfı en canlı olduğu dönemlerde bile devrimcilere güvensiz, kapalı tutumunu sürdürüyor, „kolay güç olmak" için kendisine yönelenlere bu işin hiç de kolay olmadığını gün be gün öğretiyordu. Devrimci harekette „kolay güç olma hayali"nin gerçekler karşısında yara almaya başladığı dönem, içimizde benzer hayaller taşıyanların da güvensizlik ruh hali içinde yalpalamaya ve giderek dağılmaya başladıkları dönemdir. Doğru ve sağlam ideolojik perspektiflere sahip olmak elbette politik-örgütsel başarının ön koşuluydu, ama kendisi değildi. Politik-örgütsel başarı bu perspektifler ışığında ve gücüyle yürütülen uzun soluklu, azimli, ısrarlı bir çaba ve çalışmanın ürünü olabilirdi ancak. EKİM'in ideolojik perspektiflerinin cazibesine kapılıp fakat onları içselleştirmemiş unsurların bu çabanın altında ezilmesi olanaklı olduğu gibi, tersinden kendini aşıp, EKİM'le bütünleşmeleri de mümkündü.

Süreç ağırlıklı olarak birincisini doğrular biçiminde gelişti. Bunun birbirini bütünleyen nedenleri vardı. 87'de hareketlenen işçi hareketi 91're girerken Zonguldak fırtınası ile doruğa ulaşıyor, ardından grafikte belirgin bir düşüş yaşanıyordu. İşçi sınıfı hareketliliğinin yarattığı heyecanla sınıf yönelimine ve „sosyalist devrim" perspektifine ulaşanların, işçi hareketinin hızı kesilince şüpheye düşmesi, aslında çok da yadırganacak bir durum değildir. Proletaryanın misyonunu, onun öz dinamiklerinden, üretimdeki ve toplumdaki yerinden ziyade izlediği hareket grafiğine paralel elealan kavrayışın temelinde, aslında devrimci demokrasiye özgü „nerde hareket orda bereket" mantığı, kısacası kolay güç olma hayali yatmaktadır. Kolay güç olmak isteyenin ise gerçekte kendi gücüne ve misyonuna inancı yok demektir.

Gelinen aşamada düzenin sistematik saldırı politikası altında ezilen sol hareketteki inisyonsuzluk ve güçsüzlük ruh hali kolay bir teslimiyete, tasfiyeci bir dağılmaya kapı araladı. Proletaryanın düzenden ideolojik-politik-örgütsel bağımsızlığının temel bir alanı olan illegal temel yaratılmadan, legal alanda kendinikolay yoldan üretme sevdası, tam da düzenden radikal bir tarzda ve bütünüyle kopamamanın, o bağlantı içinde de iktidar perspektifini yitirmenin bir yansımasıdır. I. Genel Konferansımızın öncesi ve sonrası, aynı zamanda Kürt ulusal hareketinin Türkiye devrimci hareketi üzerinde olumsuz bir baskıya dönüştüğü bir dönemdir. Kürt ulusalhareketi kendi toplumsal dinamikleri üzerinde gelişimini sürdürürken, devrimci hareket kendi yeteneksizliğini, güçsüzlüğünü ve basiretsizliğini daha açık tarzda gördü. Dahası Kürt ulusal hareketini yedekleme hayali ulusal hareketin kuyruğuna takılma ile yer değiştirdi. '80 sonlarında radikal-illegal çıkışıyla tartışılan PKK, artık legal açılımları ile anılır oldu. 12 Eylül kolay yenilgisine tepkiyle illegaliteyi fetişleştirenler, bu kez de „kolay güç" olamamaya bir tepkiyle legal alan tutkusuna kapıldılar.

İlginç ve hayli anlamlı olan ise geriye düşenlerinin hemen hepsinin eski geleneğin şekillendirdiği, 12 Eylül yenilgisini yaşamış, yıpranmış, yorgun unsurlar olduğudur. Yeni dönemin yeni hareketinin kadrosu olmak hayli önemli, yükü hayli ağır bir iddiadır. Öyle ki EKİM'in geleneksel devrimci hareketten bir kopuş olduğu gerçeği, sadece eski örgütlerden kopuşu değil, aynı zamanda 20 yıllık köklü ve güçlü bir küçük-burjuva gelenekten, kültürden kopuşu da ifade etmektedir. Oysa geçmiş kültürden, gelenekten ileri bir kavrayış temeline ulaşmadan, ama yalnızca yeni çıkıştan etkilenerek, demek oluyor ki „kapılarak kopanlar", yeni bir kültürü ve geleneği yaratmanın vazgeçilmez önkoşulu olan ideolojik perspektiflerle birleşemedikleri ve fakat taşıdıkları iddianın altında ezildikleri ölçüde, geldikleri eski kültürünün izlerini silemediler. Dahası, yeni bir örgütü işçi sınıfı temelinde yaratmanın zorlukları ile karşılaştıkları ve bu zorluğun üstesinden gelme gücünü (bu ancak ideolojik kavrayıştaki sağlamlık temelinde mümkündü) kendilerinde göremedikleri oranda, eski örgüt anlayışı ve alışkanlıklarına sarıldılar. Bunun birucu bürokratizm, diğeri liberalizm olarak ifadesini buldu. Örgütsel bürokratizm ve liberalizmle bütünleşen çapsızlıkları ortaya çıkınca ise önce kadrolara, sonra da sahip olmadıkları ideolojik perspektiflere saldırdılar.

İşçi sınıfının durgunlaştığı, devlet teröründen güç alan tasfiyeci-legalist dalganın güçlendiği dönem, „kapılanların" gözünde EKİM'in „sihrini" yitirmeye başladığı dönem oldu aynı zamanda. 10 Mayıs '91 tarihli mektupla, (bu „ünlü" mektup MK'nın politik-örgütsel faaliyetten sorumlu bölümü tarafından I. Genel Konferansımızın hemen ardından kaleme alınmış ve MK içindeki krizin doruklara çıkmasına neden olmuştur), I. Genel Konferans şahsında EKİM'i EKİM yapan tüm değerler küçümsendi, aşağılandı. Dıştan esen tasfiyeci rüzgar içimizdeki zayıflığın son direncini de kırarak kendisine EKİM'de kanal

açtı.

EKİM'in ideolojik perspektiflerinin gücüne kapılıp da bu gücü kendisinde somutlaştırmayanlar, ideolojik gücün ilahi bir şekilde ve fakat kendi çabaları olmaksızın bütün kapıları açacağını varsaydılar. İdeolojik perspektifleri içselleştirmeyip, onlarla uyum içinde ısrarlı ve üstün bir çaba sarfetmeyenler, beklenen sonuçları alamayınca „sihrin" bozulduğuna inandılar. Düne kadar her türlü ilkelliği ve amatörlüğü sergileyenler, değil profesyonelce konumlanmış ve çizgimize uygun bir siyasal-pratik faaliyeti kesintisizce yürüten bir örgütü şekillendirmeyi, kendi elleri altında bulunan örgütsel güçleri bile tutmayı başaramayanlar (ki koca bölgeler sorumsuzlukları ve beceriksizlikleri sonucu tasfiye oldu), bugün kendilerine yeni bir sihir bulmuş görünüyorlar: „Sınıf temelinden bağımsız profesyonel devrimci çekirdek". Bu tam bir ideolojik yozlaşma ifadesi saptama, öte yandan kolay güç olma hevesinin yankısı, iktidar perspektifinden, dolayısıyla devrimden uzaklaşmanın ifadesi legalizme kaçış, güçsüzlüğün, misyonsuzluğun kendini ortaya koyduğu ilkesiz birlik perspektifi, halkçı devrimci hareketleile aramızdaki ayrımı silikleştirerek devrimci hareketin sınırları belirsiz kesimini toptan "komünist güçler" ilan etme girişimi- tüm bunlar tasfiyeciliğin özkarakterini ortaya koymaktadır: Devrimden kaçış!

Devrimden bilinçli/bilinçsiz kaçanların, buna kaftan uydurmaya çalışanların EKİM'de yeri yoktur. „Tasfiyeciliğin tasfiyesi"nin özeti budur. EKİM arınmış, saflaşmış, bütünleşmiştir. „İdeale ulaşmak isteyen varolandan hareket eder". EKİM'in sahip olduğu/varolan güçler, olanaklar düne nazaran daha büyüktür. Dahası varolanın (kadrolar, taraftarlar, sempatizanlar) niteliksel bir sıçrama yaparak EKİM'le bütünleşme koşulları, hergünden daha hazırdır. Maya tutmuş, Ekimci kadrolar ezici bir ağırlıkla EKİM'e, onun değerlerine sahip çıkmış, tasfiyecileri mahkum etmiştir. Bugün hareketimize düşen en büyük görev, bu süreci bilinçli bir ideolojik eğitim aracına dönüştürerek örgütsel „sıçrama"yı gerçekleştirmek, yalazlanan yeni geleneği kocabir yangınaçevirmektir.

Su DÖNMEZ

Proleter sınıf hareketi mi, sekter aydın hareketi mi?

Bakuninci "tekke"yi Uluslararası İşçi Birliği'nden atan 1872 tarihli Birlik Özel Tamimi, Marks ile Engels tarafından hazırlandı. Bu tamim, proletaryanın sınıf mücadelesini iki özgül evresiyle çözümlerken, "aydın"ın bu mücadeledeki yeri ve rolünü de açıklığa kavuşturmuştu. (Enternasyonal'de Sahte Bölünmeler, *Seçme Yapıtlar*, Cilt: 2, Sol Yayınları, s.322-323)

Birinci evre, proletaryanın tarih sahnesine henüz bir sınıf olarak çıkmadığı bebeklik evresidir ve bu evrede aydının rolü de "manivela işlevi görmek"tir.

"... Bu girişimlerin kurdukları tekkeler", "... başlangıçta hareket için manivela görevi görürler; ama hareket bunları aşar aşmaz da bir engel haline gelirler. Ki bundan sonra da gerici olurlar." (age.)

Hareketin bunları aşması, ikinci evreye geçişti. Proletaryanın mücadele alanına sınıf kimliği ile çıktığı, politik örgütlenmeyi bilinçeçıkardığı evredir. Bu evrede aydının rolü ve işlevi de değişmiştir. Artık "manivela" değil, engeldir. *"Proletaryanın örgütlenmesini bir kaç yıl engelledikten sonra sonuçta"* 1870'li yılların İngiltere, Fransa ve Almanyasındaki "tekkeler" gibi "basit birer polis aleti" durumuna düşebilirler. (age.)

Bununla birlikte, proleter *sınıf mücadelesi, bu ikinci evresinde de bunlardan tam olarak yakasını kurtaramaz. Çünkü; "Her yeni tarihsel evrede, eski hatalar, derhal yokolmak üzere, geçici olarak"* tekrar ortaya çıkarlar. Bakuninci tekkenin Enternasyonal'e sızma çabaları, menşevik hizbin RSDİP'i bir hizipler birliği yapma çabaları, aydın sekterizminin politik sınıf hareketine bulaşma uğraşısının en bilinen tarihsel örnekleridir.

Benzer sorunları (özgün biçimde) EKİM'in de yaşaması bir talihsizlik değil, geçiş aşamasındaki rolünden kaynaklanan, adeta tarihsel bir gereklilikti. Ne var ki, bu gerekliliği kaderolarak kabullenmemek gerekir. Eğer, "tarihsel veriler" marksistlerin elinde "bir bilinç ve tecrübe öğesi" olacaksa, EKİM daha bir on yıl yerli "menşevikler"le uğraşmamalıdır. Uğraşamaz. Proleter hareketin bunu kabullenecek sabrı da, zamanı da yoktur.

Bu süreçte EKİM'in sınıf mücadelesine verebileceği en büyük zarar; a) zamanı boşa harcamak,

b) siyasi portörlük (mikrop taşıyıcılık) olabilir. Ve her ikisine de aynı kaygı, birlikte olunabilecek bütün unsurlarla birlikte olmak kaygısı yolaçar. Birlikte yola çıktığımız herkesle birlikte devam etmek arzusu iyi olmakla birlikte, nesnel değildir. Eğer yol ayrımı varsa, dönemeç varsa, ya da bir köprü geçilecekse, az ya da çok bazı "yol arkadaşları"nın ayrılması doğaldır.

Şimdi, gönüllü ama bazı teredütleri olan bütün unsurları ikna ederek, kalmakta kesin kararlılarla zaman harcamadan, önümüzü kesmeye çalışanları kenara iterek, çıktığımız yolun ilk hedefine ulaşmak gerek.

EKİM'in hedefi başından itibaren çok açık olduğundan, sorun, "dökülme" şeklinde değil, devam etme, ama değişmeden, özelliklerini koruyarak yeni süreçte yeralma çabalarından kaynaklanmaktadır.

Ne var ki hiç bir canlı bünye, yabancı bir maddeyi uzun süre içinde tutamaz. Ya sindirir, ya atar. Hiç bir incelikle "teori" de aydının, ayrın olarak ve "aydın" kalarak -ister birey, ister grup şeklinde- proletaryanın örgütünde yeralabilmesini sağlayamamıştır, bundan sonra da sağlayamaz. Yeni bir döneme geçilecekse, o dönemin gerekliliklerini kabullenmek de lazımdır. Bugün gereklilik, o çok sözü edilen "sınıf intiharı"nı tamamlamaktır. "İntihar" zor bir eylem olabilir, ama bir onurdur. Bu yolda onurla yürümek, proleter mücadele tarafından sindirilmek isteyen her militan taraftarı dönüştürmek EKİM'in görevidir.

Her Ekimci, ister kendinde, ister yoldaşında bulunsun, sınıfa yabancı anlayışları açığa çıkarmak, uğraşmak ve dönüştürmekle yükümlüdür. Geçmişimizden taşıdığımız, ama farkında olmadığımız sapmalar bulunabilir. Bunları olanaklı en kısa zamanda açığa çıkarıp düzelmek, proletaryaya karşı görevimizdir.

Ne yazık ki, bazı taraftarlar, geldikleri yerin yapısıyla proleter örgütlülüğün yapısını, alıştıkları ilişkilerle proleter ilişkileri zihinlerinde özdeşleştirmiş bulunduğundan, "aydın sendromu"nun incelikli teorilerine dörtelle sarılmaya çalışıyorlar. *"İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu"* proletaryayı aşağılamak, "profesyonel devrimci çekirdek" de partide aydın-işçi ayrımı yapmak üzre kullanılabiliyor.

Komünist partinin, proletaryanın politik örgütlülüğü olmasının anlamı, onun homojenliğini de anlatır. Bu, kökenle değil, şimdiki durumla ilgili bir homojenliktir. Komünist olmak, fiilen bir fabrikada çalışmak değil, ama düşünce ve davranış olarak devrimci proleter olmaktır. Bu, komünist partide farklı sınıfların temsil edilmediğini, edilemeyeceğini anlatır. Kişisel yetenek, eğilim ve olanaklara göre uzmanlaşmayı parti içinde sınıfsal ayrılık ve ayrıcalık değil, sadece işbölümü ortaya çıkarır. İşbölümü ve elbirliği kapitalist üretimin, proletaryayı disipline eden temel özelliği olduğundan, partinin işbölümü ve gönüllü birliğe dayanan çelik disiplini proleter için değil, olsa olsa yabancı unsur için sorun yaratır. Modern makinalı üretim işçiye, politik bir işçiye bile değil, her sıradan işçiye, bir ürünün ortaya çıkmasında, küçük bir vidayı sıkmakla bütün bir kaportayı yerine oturtmak arasında öneınli-önemsiz ayrımı bulunmadığını, en basitinden en karmaşığına bütün evreler tamamlanmadan ürün elde edilmeyeceğini öğretir. Bu açıdan örgütlü mücadelenin anlamı, proleter için, yapılması gereken işlerin elbirliği ve işbölümüyle en seri en temiz sonuçlandırılmasıdır. Tıpkı işletmede olduğu gibi mücadelede de proleterler kardeş ve eşittir. Ne kendi üstünde ne de kendi altında kişisel irade ve ayrıcalığı anlamaz, kabullenmez. Uymak zorunda olduğu tek irade fabrikada kollektif üretimin, mücadelede partinin iradesidir.

Proletaryanın sınıf mücadelesinin ilk bebeklik evresinin ürünü olan tekkelerde *"bazı düşünürler toplumsal karşıtlıkları eleştiriyorlar ve işçi yığınlarına, kabul etmekten, yaymaktan ve uygulamaya koymaktan başka bir şey bırakmayan hayali çözümler öneriyorlar"* dı. (age.)

Komünist partiyi, sadece aydınlardan oluşmuş, yönetici bir "profesyonel devrimci çekirdek"le, yönetilen, sıradan işçilerden oluşmuş ikinci sınıf üyelerin, emirleri "kabul eden ve uygulayan" üyelerin oluşturduğunu düşünebilmek, ancak bir tekke müridinin, bir küçük-burjuva hamkafalığının ürünü olabilir. Yoksa Marksizınden az buçuk nasibini alınış, aklıbaşında bir devrimcinin, bu tür hayallerle uğraşmaya ne ihtiyacı, ne zamanı vardır.

Hiç unutmamamız gereken bir şey, yoldan şaşmaya karşı en önemli güvencelerden biri, sınıfa öğretmemiz gerekenin yanısıra sınıftan öğrenmemiz gerekenin de bulunduğudur. Hem öğretmen hem öğrenci olmasını öğrenmeyen iyi bir komünist olmaz. Bir komünistin en büyük erdemlerinden biri gönlü büyüklük değil, yüce gönüllülüktür.

İçimizden ve çevremizden, bütün aydın kibirliliğini temizlemek, yeni döneme daha fazla işçileşerek girebilmek için mücadele, daha fazla mücadele...

Zafer, savaşan proletaryanındır. Yaşasın proleter sosyalizmi!

Ayşe AYDIN

EKİM Olağanüstü Konferansı Tutanaklarından

EKİM'de önderlik ve kadro sorunları

Kasım yoldaşın konuşmasından..

Hüseyin yoldaşı dinledim. Veli yoldaşın getirdiği bazı kayıtlar vardı. Bu yönde benim de ayrıca söyleyeceğim şeylervardı. Bazen öyle kritik dönemler olur ki, o dönemlerde ortaya konulmuş ideolojik çizgiyi gerçekleştirmede güçlü bir irade ortaya koyabilmek, o çizginin maddi bir kuvvet haline gelmesinde tayin edici bir etkiye sahip olur. Yaşanmış örgütsel deneylerimiz, örgütsel pratiğimiz gözden geçirildiği zaman, bütün bir örgüt olarak böyle bir irade ortaya koyabildiğimizi söylemek gerçekten tartışmalıdır. 1900'lerde bolşeviklerin bazı yönlerden üstünlüğü böyle bir irade gücü ortaya koyabilmeleridir. Veya devrimci demokrasiden ilk ayrışmada, aslında bir yönüyle de ideolojik çizgiden güç alan irade üstünlüğü vardır. Nesnelliği kavramak, onu yorumlamak nesnelliği değiştirmeyi sağlayacak bir irade ortaya koymakla mümkün olabilir.

Bu ideolojik çizgiyi pratiğin kendisinde, sınıf mücadelesinin kendisinde sınamak anlamına da gelir. Bilinen genel bir tanımlamadır. Ünlü bir tanımlama yapmıştır Stalin, örgütsel sorunlar üzerine. Siyasal çizgi ortaya konulduktan sonra onun başarısı veya başarısızlığını kadrolar belirler. Veya bizim gerçeğimizde önderlik belirler, ama önderliğin kendisiyle beraber de kadrolar belirler. Şimdi bu kriter gerçekten anlaşılabilmiş midir örgütte, tartışmalıdır. Ben anlaşılamadığını düşünüyorum. Anlaşılamadığı içindir ki, pratiğimizi sorgulama girişimi, giderek ve derinleşerek, sonuçta açık bir tasfiyeci girişimle örgütün dışına düşmekle sonuçlanabilmiştir.

İdeolojik birliğin kendisiyle beraber bu nokta gözetilmiş olsaydı, beraberinde böyle bir irade gücünü göstermek, koşullara teslim olmamak, koşulları değiştirme gücünü gösterebilmeyi de getirirdi bize. Pratiğimiz incelendiği zaman bir çeşit koşullara teslim olma vardır. Geçen gün de ifade ettim. Çok zor bir dönemden geçiyoruz. Ve kanımca içinden geçtiğimiz dönem Cumhuriyet tarihinin en zor dönemidir. Uluslararası konjonktürel durum açısından böyledir. Sistemin devrime saldırıları açısından böyledir. Bu ideolojik bir saldırıdır, politik bir saldırıdır, ama aynı zamanda da bir şiddet saldırısıdır. Dahası 1950'lerden bugüne karşı devrimin bu saldırısına dünya çapında güçlü bir devrimci saldırıyla cevap verilemediğini de düşündüğümüzde daha anlaşılabilir bu. Üstelik ülke açısından da ayrı bir tarafı var bunun. Bir yıkım içerisinden gelmiştir devrimci hareket. Aslında ezilen ve yıkılan yalnızca devrimci hareket değildir. Türkiye'de toplumsal yapının kendisi muazzam bir değişiklik geçirmiştir. Korkunç bir kültürel çöküş var, ahlaki çürüme var, yozlaşma var, bütün insani değerlerin ayaklar altına alındığı bir dönemdir. Şimdi bu bir şiddet saldırısıydı. Ama öte yandan da devrimci hareketi reformculaştırıp aslında tasfiye etmeyi hedefleyen bir demokratikleşme saldırısıyla da birleşiyor. Bütün bu saldırılara karşı koyacak güçlü bir hareketin olmadığı ve bir dönem yükselme ivmesi izleyen işçi hareketinin ise kendi içinde çok ciddi zayıflıklar taşıdığını da düşündüğünüz zaman, içinden geçtiğimiz dönemin kritik önemi anlaşılabilir.

Bu anlaşılamadığı ölçüde, Türkiye'de devrimciler niye sarsılıyorlar, 12 Eylül'ün yıkıntıları niye aşılamadı, apolitikleşme süreci gerçekten niye aşılamadı, bu da anlaşılamaz. Bugünkü koşullar bir 12 Eylül ilk dönemiyle bile kıyaslanamayak kadar kötüdür. Zira oradaki yıkıntı katlanarak, büyüyerek ve bir çeşit kendisiyle çarpılarak bugüne geliyor. Bu, güçlü bir toplumsal hareketlilikle ve sınıf zemini üzerinde yükselen bir devrimci hareketle birleşemediği ölçüde krizin öğeleri sürekli derinleşerek, kendisini büyüterek ve yukarıya doğru bir evrilme çizgisi izleyerek geldi.

Bizdeki bunalımın bir yönü budur. İddiasızlaşma diyoruz. Doğrudur, iddiasızlaşmadır ama bu iddiasızlaşmanın maddi bir toplumsal zemini var. Oradan bir kuvvet alıyor. Bir bunalımdır aslında. Bir çeşit bir kişilik bunalımıdır bu. Örneğin bir PKK kendi açısından Kürdistan'da bir kişilik sorununu tahlil etmiştir ve bu Kürt toplumunun kendisinin tahlilinden geliyor. O ulusal bir perspektifle yapıyor bunu. Bizim de ortaya konulan ideolojik çizgimizin esasları üzerinde böyle bir analize, böyle bir

çözümlemeye ihtiyacımız var. Bu çözümleme bize muazzam bir güç kazandırır, bir irade gücükazandırır. Şimdi şunu söyleriz. Türkiye'de devrimciler iktidar perspektifinden yoksundur. Ve bizde bir dönem hareketinönderliği içerisinde yeralan ama gerçekten ona layık olmayanlar iktidar perspektifini yitirmiştir. Tarihsel rollerini oynayamamışlardır. Gerçekten doğrudur. Şimdi bunların hepsi sonuçtur. Peki nereden güç alıyor? Şuradangüç alıyor. Bunalımlı bir toplumun, bunalımlı bir devrimci tipi vardır. Bu küçük-burjuvazinin bunalımıdır. Ama tam bilince çıkarılamamıştır diye düşünüyorum. *Devrimci Harekette Reformist Eğilim* başlıklı kitapta aslmda bunun ipuçları görülebilir. Ama nedir ipuçları? Şunlardır;

Küçük burjuvazinin çözülüşünden sözedilmiştir, bunalımından sözedilmiş tir. Onun eskisi gibi güçlü devrimci öğeleri içerisinden çıkaramadığından sözedilmiştir. Ve bu ara sınıf kaçınılmaz olarak da kendi bunalımının devrimci tipini yaratır, denilmiştir. Bu görülemediği, anlaşılamadığı ölçüde, bu bunalımlı devrimci tip içine girdiği harekette kendi sınıfının bunalım öğelerini sistematik bir şekilde yaymaya başlar. Şimdi bunu anlayamayan bir devrimci, bunu anlayamayan bir komünist tarihsel rolünü oynamaz. Tarihsel rolünü oynamaya dikkat çekmek, tarihsel misyona sık sık vurgu yapmak, birilerinin tarihsel misyonu oynaması anlamına gelmiyor. Nitekim ihtilalci olmanm öneminden sözetmenin ihtilalci olmaya yetmediği gibi.

Dolayısıyla tarihsel rolünü oynamak ne anlama gelir? Ne demektir bu gerçekten? Buradan yeniden bizim pratiğimize dönebiliriz. Bizim örgüt pratiğimizde, şu veya bu yoldaşta somutlaşan, nesnelliğin kendisine teslim olmak vardır. Bir çeşit teslim olmuştur oraya. Bilimsel bir temelden güç almamıştır. Toplumun bilimsel bir çözümlemesi de yoktur. O olamadığı ölçüde kendine ait çözümlemesi de yoktur. Kendi çözümlemesi, toplumun çözümlenmesi içine içerisinde oturmamıştır. Bir şevk vardır, bir heyecan vardır. Bu şevk veheyacanın şöyle veya böyle bir bilimsel bir yanı da vardır, ama bu bütünlüklü ve tam değildir. İleri işçiler diyoruz ama, onlar devrimci sosyalizm fikriyle bilinçlenmedikleri sürece, o toplumun bütün özelliklerini üzerlerinde taşırlar. Bir bakıma işçi sınıfının kendisinde de bir yozlaşma, çürüme süreci yaşanmıştır. Kültürel bir çürümedir bu. İleriye çıkan tek tek ileri unsurları kendiliğinden işçi hareketinin ortaya çıkardığı ileri işçiler oldukları ölçüde, benzer özellikleri bunlar da doğrudan taşıyorlar. Şimdi bu işçiler dönüştürmek çok zordur. Onları dönüştürebilmek bir irade gücü göstermekle olanaklıdır. Böyle bir irade gücü gösterebilmek, aynı zamanda bu dönüşümün aracı olan güçlü ve ihtilalci bir örgüt yapısını oluşturma sürecinin de kendisine denk düşüyor.

Şimdi örgüt içerisinde biraz kendiliğinden bir sürece bırakıldı bu. Koşullar dayatmıştır. Koşulların dayattığı ölçüde bir sorgulama vardır. Zayıf olanlar düşüyor, güçlü olanlar ileriye çıkıyorlar, ama o ileriye çıkış, kendi içerisinde bazı zayıflıkları taşıyarak giden bir çıkıştır. Dün onun için şuna dikkat çekerken, yani bir tasfiyeci girişim örgütün karşısına çıkıyor. Fiilen pratikte onu tasfiye etmeye çalışıyor. Bütün gerici yöntemleri kullanarak yapıyor bunu. Bu tasfiyeci giriim hem örgütün zayıflıklarını istismar üzerinde şekilleniyor, hem de örgüt bünyesine yeni zayıflık tohumları bırakarak gidiyor. Bu zayıflıktan güç alıyor.

Şöyle bir benzetme yapılabilir. 1907 Rus devriminin yenilgisinde aydınlar devrimden kaçarlar. Bu aslında küçük burjuvazinin kaçışıdır. Kaçan küçük burjuvazinin yerini işçiler doldurur. Bu aslmda partinin de sağlamlaşmasınm kendisini getirir. Şimdi Lenin'de bu çok net bir şekilde ifade edilir. Yani bunalım yıllarının böyle bir özelliği vardır. Şimdi Türkiye'dehep bilinen bir şey tekrarlanır. İşte gericilik yılları zor yıllardır, şöyle yıllardır böyle yıllardır ama, çok mekanik ve bilimsel olmayan bir tekrarlamadır bu. Bu yıllarca tekrarlanmıştır, ama gerçekten de bu bilince çıkarılamadığı, bilimsel bir çözümlemeye tabi tutulamadığı ölçüde de anlaşılamamıştır.

Bunun pratik sonuçları ne olmuştur bizde? Çürüyerek dökülen bir dönemin sözde önderleri devrimi kendi kişiliklerinde somutlaştıramamışlardır. Şimdi hep deriz ki, örgütümüz kendisini sürekli Cihan yoldaş nezdinde ifade eder. Böyledir. Ama bunun kendisinin içerisinde bir başka güçlü yan vardır. Burada şöyle bir geriye gideyim. Lenin'in Sverdlov'un ölümünden sonra yaptığı konuşmada Rus devriminin Sverdlov'un kendisine borçlu olduğunu söyler. Sovyet Cumhuriyeti de ona borçludur. Öylesine yetenekli bir örgütçüdür ki, Bolşevik MK'smda herhangi bir örgütsel sorun tartışılıp çözümlenemediği zaman Sverdlov'un müdahalesi tartışmasız bir şekilde kabul görür. Bu bizde diyelim, bir Nesimi'nin bilimsel olmayan övgüleri gibi değildir. Bir çözümlemeden ve bir güçten geliyor bu. Buradan

aslında şunu anlıyabiliriz diye düşünüyorum. Yeni dönemin yeni hareketi demek, yeni dönemin bütün ihtiyaçlarına cevap vermek demektir. Şimdi ideolojik önderlik bunu somutlaştırmıştır. Bizdeaslında bugün şöyle kendisini ifade ediyor. Yeni dönemin yeni hareketinin militanları bunu güçlü örgütçüler olarak ifade etmelidirler. Devrimi örgütçüler yaratır. Teori onun yolunu döşer, dünyayı değiştirmeyi izah eder. Örgütçüler o teoriyi dünyayı değiştirmek için kullanılar. O zaman şöyle söylenebilir. Örgütümüzün aslında sorunu, önderlik sorununu unutmamak kaydıyla söylüyorum, bir yanıyla da böyle güçlü örgütçülere sahip olamamak sorunudur. Bir örgütü örgütçüler yaratırlar. MYO'da okurum. Şu veya bu sorunda net bir perspektif ortaya koymuştur. Ama ben devrimin kendisini güçlü bir şekilde kendi kişiliğimde somutlaştırmamışsam, bu anlamda da tarihsel rolümü oynayamamışsam, ben orada güçlü bir örgüt yaratamam. Herşeyden az çok anlarım. Ama herhangi bir konuyu tam anlayamayan bir devrimci olurum. İyi bir örgütçü olmam, az çok bir örgütçüyüm. İyi bir propagandacı olmam, az çok bir propagandacıyım. İyi bir ajitatör değilimdir, eh işte idare eden bir ajitatörümdür. Böyle bir tiple devrim örgütlenmez. Bu ülkede hiç örgütlenmez.

Şimdi Körfez krizi üzerine yazılan yazıda isabetli bir tahlil yapılmıştır. Türkiye devrimi aslmda bir çeşit Ortadoğu devrimi olacaktır. Gerçekten böyledir. Eğer öyleyse, demek ki bu ülkenin devrimcileri de, bu hareketin militanları da çok güçlü devrimciler olmak zorundadır. Başka birşansı yoktur. Biz ortalama devrimciler, vasat devrimciler olarak idare edemeyiz. Bugüne kadar aslmda vasat devrimciler olmayı garip bir gönül rahatlığıyla kabullenmişizdir. Eh işte idare ediyor, Allah'a çok şükür! Peki yarın? Bizde şöyle bir tanımlama vardır. Memur tipli devrimciler tanımlaması... Nedir memurtipli devrimci? Örgüt görev verir. Sınırları bellidir. Diyelim şöyle bir sınır, bir çizgi çekmiştir. Şimdi bir militan o sınırların içerisine hapsolmayı kabul ettiği ölçüde hiç şüpheniz olmasın bir süre sonra devrimci militan olma özelliklerini hızla yitirir. Altını çizerek söylüyorum: Devrimci militan belirlenmiş görevlerin sınırları içerisine kendisini hapsolmayandır. En zor olana ısrarla talip olmak kudreti gösterebilendir. Bu kadar bana önerilmişse, ben kendimi onun on adım daha ötesine sıçramaya göre hazırlayabilmeliyim.

Yeniden dönüyorum. Örgütten ve devrimden kaçmıştır. Benim o kaçışa vurmam gerekiyordu. O kaçışa vurduğum ölçüde kazanabilirdim. Vurmuş olsaydım kazanabilirdim, sarsabilirdim onu. Cesaretli olanlar cesaretsiz olanlara, kararlı olanlar kararsız olanlara güçlü bir şekilde, tavizsiz bir şekilde yöneldiklerinde kazanırlar. Ya kazanırsın ya kaybedersin. Orta yer olmaz. Bu ülkede ortalama devrimcilik de zaten böyle biruzlaşmazemini üzerinde yeşeriyor.

Dolayısıyla şöyle ifade edebiliriz diye düşünüyorum. Biz tarihsel görevlerimize oynayan devrimciler olmalıyız. Güçlü devrimciler demek, devrimi örgütlemenin kendisidir. Güçlü örgütçüler demek, partiyi örgütlemek demektir. Lenin'de ünlü bir söz var. Yüz tane ahmaktansa on tane akıllı daha iyidir. Bu rasgele kullanılmış bir tanımlama değil. Bir çözümleme üzerine söylüyor bunu. Devrimci hareketin (aşağılamakiçin söylemiyorum ama) geçmişi bu yönlü ahmaklara sahip olmakla doludur. Ben 12 Eylül öncesi dönemi hatırlıyorum. Muazzam bir yükseliş var. Gidiyoruz biryerde üç defakonuşuyoruz, 20 tane genç geliyor. 4. defa konuşuyoruz, yüz kişi geliyor. Bir Eylü darbesi gelmiştir. Arkana bakıyorsun kimse yok!

Küçük-burjuva devrimci prototipi işte budur. Burada bizim altını çizdiğimiz ama izah etmediğimiz bir olay var. Küçük burjuva devrimciliği veya küçük burjuva ihtilalciliği ile proleter sosyalist ihtilalcilik nedir? Biz bu tanımlamayı kapsamlı bir şekilde izah etmeliyiz. Onun ihtilalciözünü, sınıf temelleri üzerinde varederiz. Şimdi polis bir Devrimci Solcu'nun evine gidip dayandığında orada ölmek gerektiğinde ölebiliyorsa, hiç şüphe etmemek lazım, o insanların, o eylemlerin güzelliği çok güçlü devrimciler çıkarır. Bir örnektir Fatih Öktülmüş, poliste direnmiştir, arkasından giden bütün TİKB'liler direnmiştir. Bir gelenek öyle yaratılıyor.

Bizde örneğin yazılmıştır *Ekim*'de. Devrimci sınıf örgütü bilinçli ve düşünen insanlar topluluğudur. Bir yönüyle gerçekleşmiştir de bu. Gelinen yerde artık bu vurguyu şu vurguyla da özellikle pekiştirmeliyiz. Devrimci sınıf örgütü bir savaş örgütüdür. Böyle olduğu için de devrimci savaşçılar örgütüdür. Türkiye'de bir örgüt, bir parti bir savaş örgütü olmak zorundadır. Biz düzenle savaşıyoruz. Bugün silahla savaşmıyor olabiliriz. Ama bugünkü savaşımızın kendisi de bir çeşit silahlı savaştır. Bir propaganda savaşıdır. Bunun kendisi sert bir savaştır. Göğüs göğüse bir savaştır.

Şöyle toparlıyabilirim. Örgütümüzün militanları, kadroları hatta taraftarları, devrimci militan özelliklerini güçlü bir örgütlenme yeteneği ile

birleştiren devrimciler olmak zorundadır. Böyle devrimciler yaratmalıyız. Şimdi bu yönde zayıflıklarımız varsa bunun anlaşılabilir nedenleri var. Birilerinin (dün çekirdekçi diyorduk, bugün çerezci demek lazım) ççekirdek teorisiyle kuru gürültü koparmaları, aslında kendi zayıflıklarını gösteriyor. Pratiği ortadadır. Örgütü eğitmeyen, kendisini eğitmeyen, kendisini devrimi ve devrim güçlerini ciddiye almayanların ve birde bunu büyük bir pişkinlikle itiraf etme cüreti gösterenlerin bu sorun üzerine konuşma hakları yoktur. Ancak devrimi ve örgütü ciddiye alanlar konuşurlar bu konuda. Bu konudaki söylemler yalnızca suçlamadır aslında. Devrimden kaçışın, devrimci kimliği yitirminin ve dejenerasyonunun ifadesidir. Şimdi şöyle de izah edilemez. Bunları gazetede yeterince işlemedik. Şu açık bir gerici demagojidir. Biz anlamayız, fakat Cihan yoldaş yapsın. O zaman bizim devrimci iddiamız nerede kalıyor? Bırakalım, gidip evde oturalım. Gerçekten bir örgütün MK'sında yeralan birisi bu sorunu çözümleyemiyorsa, birşeyler söyleyemiyorsa... Ataletlerini bu gerekçeyle izah edenlerin, çekirdek mucidi edasıyla kuru gürültü koparmalarını da kimse tabi ki ciddiye almaz.

Şimdi burada şöyle bir noktaya geçebiliriz. Bir devrimci iyi niyetli bir çıkış yapar. Biz göreve deçağırınız, görevehazırolduğunuda söyler. Gerçekten hazırlığını kabullendiği göreve, ne kadar hazır olup olmadığını değerlendirmek doğrudan önderliğinin kendisinin bakışaçısıyla, kapasitesiyle ilgilidir. Bir ilişkimiz vardır, bir işçidir. Fabrikadan çıkarmışız ve önerdiğimiz zaman tereddüt etmeden adım atmıştır bizimle beraber. Ama şu gözetilemediği zaman, içtenlikle ve iyimserlikle hazırlığını beyan eden bu yoldaş ne kadar hazır ona? Öyle olur ki, çok deneysiz ve tecrübesiz gelir, tereddüt etmeden ve cesaretli bir şekilde görev de verilebilir. Ama o pratik savaş içerisinde, o pratik çalışma içerisinde, örgütsel çalışına içerisinde de zayıflıkları bilinir ve eğitilir onun üzerinde. O zaman tökezlemez. Şimdi ne olmuştur? Bu yapılamamıştır. Yapılamadığı için de sürekli eleştiri bombardımanları. Öyle bir noktaya getirirsin ki artık, kendisine güvenini yitirir. Şöyle düşünür. Ben gerçekten işe yaramayan bir devrimciyim. Bunu düşünenin kendisine de faydası olmaz, örgüte de bir şeyler katamaz. Sonuç olarak da geriye düşer.

6 ay sonra dönüp bakarız. Bu ileri işçiler de cahil oluyor! Biz ne yapalım? Önce bir aydın bulalım, bir kaç tane öğrenci de bulsak herhalde bu işi çözeriz. Kabalaştırmıyorum, işte çekirdek teorisinin gerçek özü budur. Örgütten, görevden kaçış budur aslında.

Şimdi dolayısıyla ben, bir çeşit nesnelliğin kendisine teslim oluyoruz derken bunu kastediyorum. Herbirimiz yılların devrimcisiyiz. Belli değerlerden süzülüp geldik. Doğal olarak, bizim birçok konuda kapsamlı şeyler söylememiz gerekiyor. Bu teorisyen olmak anlamına gelmez ki.. Veya örgüt sorununda çok ileri şeyler söylememiz gerekiyor, kendi örgütsel deneyimlerimiz üzerine. Niye yapmadık? Çünkü kendimize öyle bir gözle bakmıyoruz. Der ki mesela Nesimi, yeteneklerimiz sınırlıdır. Biz hep mütevazi olarak çıktık. İyi güzel de sen bu örgütün başındasın. Musa'nın asası yok ki. Vursun düzeltsin seni. Sen kendini yenile, kendini yenilediğin ölçüde örgütü de yenile. Dikkat edilirse, burada "mütevazilik" gibi insani bir değerin arkasına saklanan bir iddiasızlık, bir özgüven yoksunluğu vardır. Küçük-burjuva devrimcisinin bir özelliği de zayıflıklarını "erdem" olarak sunmak değil midir?

Katedilen mesafe hiç kimse için doyurucu değildir. Doğrudur. Peki bundan tasfiyeci küçük-burjuva ne sonuçlar çıkarır? Önce kadroların ne kadar beceriksiz ve yeteneksiz olduğu üzerine bir fikir geliştirilir. Bir süre daha geçer. Aslında giderek kendi zayıflığını görmüştür. Ama bunu itiraf etmek bir güçlüktür. (Bir devrimci bunu itiraf ettiği zaman güçlüdür. Kendisinde tanımladığı zaman onu kendisinin yenileme şansı vardır.) Bir süre sonra "güçler yetersizdir". Bir süre sonra "biz yapamayız". Ashnda her yoldaşın örgütsel pratiğimize biraz eleştirel bir gözl baktığı zaman, bunu kanıtlayacak yüzlerce örnek bulabileceğini düşünüyorum. Şimdi bu nereye varmıştır? Kendi görevlerini alt kadrolara, mahalli kadrolara devretme, onu suçlama, başarısızlığını onunla izah etme, nihayet en sonunda da kendini devrimci görevlerden tümüyle "özgürleştirecek" hata kaynağını da keşfediyor. Resmi çizgimiz! Tartışmanın sahteliği ve gericiliği buradadır aslında. Son derece sahte ve gerici bir tartışına körüklenmiştir. Dolayısıyla da profesyonel devrimciler örgütünü savunuyor muyuz, savunmuyormuyuz? bu tartışmanın kendisi de sahtedir burada. Ya sen böyle kendine bakıp kendini böyle yenilediğin ölçüde zaten işte profesyonel devrimcisin. Nedir ki profesyonel devrimci olmak. Şimdi bu böyle bilinççıkarılamadığı için çok böyle garip tartışmalar da çıkabilmiştir örgütte. Ben tasfiyecilik I. Genel Konferans'tan sonra ortaya çıkmıştır derken kastettiğim buydu. Ama örgütün kendisine karşı açık bir yıkıcılığa

dönüşmemiştir. Bir farklılığı budur. Bu aslında özünü değiştirmez. Açık bir tasfiyecilik ve biz böyle tanımlamak zorundayız. Niye biz tasfiyecileri getirdik oraya. Ona da ayrıca cevap vermek gerekiyor. Kendi payıma söyleyeceklerim de var tabi orada. Şimdi işin bir yönü de şudur. Bunu yapabilmek güçlü bir arzu, güçlü bir istek, muazzam bir hırsa sahip olmakla olanaklıdır.

(...)

Sonuç olarak biz seçkin devrimciler olmak zorundayız. Bir Nesimi gibi, devrim toprağıdır buradan teori fışkırır, demekle olmaz. Zira bu sözler bir kavrayışa dayanmalıdır, bir ısrar gücüne dayanmalıdır. Eğer böyle olmazsa, bir süre sonra da (nitekim yazısında yazmıştır) yok canım, bu güçler çıkmıyor diye sızlanır. Sanıyor ki kendiliğinden çıkacak, koşaradım geleceklerdir. Kendiliğinden kimse gelmez. Kendiliğinden işçiler yürür. Sana mesaj verir. Der ki ben buradayım. Vermiştir sana mesajı. Kızgındır bir olaydan, tepkili ve öfkelidir. Başka bir çağrı da yapınaz. Gelir özel olarak bulmaz seni. Sen gideceksin, onu bulacaksın ve öyle örgütleyeceksin.

Lenin'den iki tane alıntı almakla yaratılmaz. Kavrayışı bu olanlar hiç o tartışmanın içerisine girmemelidir. Haddini bilirsin ve haddin ölçüsünde konuşursun. Bu da bir devrimci meziyettir!

Buradaaslında şöyle birçözümleme de yapılabilir. Düşenlerin kendisi aslında böyle özelliklere sahip olmayan, en geri unsulardır. Bir Adil açısından bu çok nettir. Ben kendi payıma bir hareketin önderi isem ve koskacaman bir yıkıntı yaratmışsam bunun siyasal sorumluluğu çok ciddidir. İçinde yeraldığım örgüte değil, bütün devriinci kamuoyuna bunun siyasal sorumluluğunu vermeyi bir devrimci vicdan borcu bilirim. Bunu böyle sudan bahanelerle izah edemezsin. İki tane cahil bulursun, ikna edersin. Bu sefer iki tane cahil de kalmaz etrafında. Bu ülkede artık insanlar cahillerin peşinden de kolay kolay gitmezler. O cahil önderler devri, '70'ler dönemi geçti. O dönem çok geride kalmıştır.

EKİM iddiasına uygun davranmalıdır

12 Eylül yenilgisinden sonra Türkiye devrimci hareketi '80'li yılların ortalarında yeniden toparlanma süreciyle beraber bir ayrışma yaşadı. (Bu ayrışma henüz tamamlanmış değil). Revizyonistler, devrimci demokratlar ve proleter sosyalistler olmak üzere üç kamp olarak mücadeleye başladı. Revizyonistler Gorbaçovculuğun estirdiği fırtınanın da yardımıyla düzenle bütünleşip saflarını belirlediler. Devrimci demokratlar ise bütünüyle olmasa da gücünün büyük bir bölümünü legal alanlarda kullanıp kendini legalist cereyana kaptırdılar. Gerçekte zor dönemin devrimcisi olmak herkesin harcı değil ve onlar da kolay olanı seçip kendilerini legal olanaklarla toparlamaya çalıştılar. Bu da onları reformizmin bataklığına atıp sürekli kan kaybettirdi. Şimdiki durumları ise dışardan görüldüğünden daha vahimdir. Fakat her vesileyle dimdik ayakta olduklarını haykırıyorlar. Bu onların son çırpınışlarıdır. İdeolojik olarak tam bir çürüme içindedirler. Kendilerini yenileme şansları da yoktur. Çünkü ideolojik olarak kendilerini yenileme gibi bir çabaları olmadığı gibi pratik de yok. EKİM ideolojik-teorik gelişmesiyle birçekim merkezi olup bu ayrışmayı biraz daha hızlandırdı, fakat ayrışma henüz tamamlanmış değil.

Bu ayrışmanın daha da hızlanması için EKİM'in ideolojik üstünlüğüne paralel bir politik-pratik faaliyet sergilemesi, bunun için de öncelikle örgütsel sorunlarını çözmesi gerekiyor. Bunu başaramazsa, diğer gruplar gibi sıradan bir hareket olur ki, bu da Türkiye devrimi için bir kayıptır. EKİM'in örgütsel sorunlarını çözeceğine inanıyorum. Ciddi bir atılım yapmak zorundadır. Çünkü EKİM Türkiye devrimi için bir şanstır. Bu şansı yitirmek istemiyorsak bu örgütsel sorunlarımızı çözmek zorundayız. Bütün gücümüzü harekete geçirmeliyiz. Sorunlar var diye bekleyemeyiz.

Örneğin bizim bölgemizde Mayıs'tan beri gazete dağıtımı dışında illegal bir çalışma yapılmamıştır. Birçok zaaflarımız olmasına rağmen 20 Ekim seçimlerinden 15 Mayıs'a kadar bölgede merkezi afiş, kuşlama ve bildirilerle beraber düzeni teşhir eden yerel bildiri ve kuşlamalarla iyi bir pratik sergiliyorduk. Fakat bugün bölgemizde beş aydır gazete dağıtımı dışında hiç birşey yapılmıyor. Merkezi bildiri, afiş ve pul gelmediği ve biz de burada bildiri ve pul hazırlayıp dağıtamadığımız için düzeni kitleler içerisinde teşhir edemiyoruz. Demek bizde beş ay öncesine göre bir kadro kaybı var. Fakat bu dünyanın sonu demek değil. Ancak

(Devamı s.45'de)

Tasfiyeci düşüşü önceleyen aşama:
İdeolojik dağılma ve örgüte yabancılaşma
(II. Bölüm)

Cihan yoldaşın 26 Haziran 1991 tarihli yanıt niteliğindeki uzun mektubundan bir bölüm geçen sayımızda yayınlanmıştı. Bu sayımızda aynı mektuptan bir başka bölüm yayınlıyoruz. (Mektuba ilişkin açıklama geçen sayımızda yeralmıştı.)

Bürokratik önderlik zihniyeti ve biçimsel demokrasi

Mektubunuzun, *„Burada size ciddi eleştirilerimiz ve uyarılarımız olacak"* ifadesiyle başlayan bölümü öyle ilkel bir bürokratik zihniyetle örülü ki, bunları okuyup şu „tarihsel deneyimler"e bakıldığında örneği çok görülen „yönetici" partili tipini görmemek olanaksız. Herşeyi birbirine karıştırmakta bulunmaz bir yeteneği olan yazıcınız yoldaş burada o kadar çok şeyi karıştırmış ki, yol almak için madde madde ilerlemek gerekir.

Konferans Bildirisi'nden başlıyorum. İddianız şu: *Konferans Bildirisi* de *„alınan kararın tersine bir uygulamanın konusudur."* (s.2) Tersine bir uygulama konusu! Birinin kulakları çınlasın: „Bu da ne demek ola?" Hüseyin yoldaş dışındaki yoldaşlara soruyorum: Ne tür bir '„tersine uygulama" bu? Ciddiyet yoldaşlar, ciddiyet! Hafifliğin, ezbere konuşmanın da bir sınırı olmalıdır.

MK toplantısında bildiri yayını tartışıldı. 1 Nisan'da yayınlanması kararına varıldı. Sonra içeriği tartışıldı. İki alternatif ileri sürmüştüm:

1) Bildiri, kısa, özlü, tartışılan konulardan çok, böyle bir Konferansın EKİM'in örgüt yaşamındaki siyasal-inanevi önemini vurgulayan bir tür ajitasyon metni mi;

2) Yoksa, Konferansta tartışılan tüm temel sorunların bir ilk özetini sunan, okuyana Konferansın gündemi ve sonuçları hakkında derli toplu bir ilk fikir veren bir propaganda metni mi olsun?

Oybirliği ile ve tereddütsüz ikincisinde karar kılındı. MK bundan öteye bir karar alınadı, alamazdı. Bir Konferansın **fikir platformunu** toparlayan bir bildiri metninin kaç sayfa tutacağı önceden saptanamaz. Bu kaleme alacak kişinin yeteneğine, yaratıcılığına, ifade etme gücüne bağlıdır. Siz ki „tarihsel deneyimlere" bu kadar tutkunsunuz, kendi işinizi "Bilimler Akademisi" üyelerine örneğin 80 sayfalık „broşür" ısınarlayan Sovyet parti bürokratlarınınkiyle karıştırdığınızın farkında mısınız? Bir dizi temel sorunu tartışan bir Konferansın ulaştığı sonuçları dört sayfada toparlamak olanaklı mıdır? İçinizden biri denese ya bunu.

Aldığınız bu tutumun ahlaki boyutları da var diye düşünüyorum. Sizden *Bildiri*'yle ilgili değerlendirmenizi yazmanızı istedim, yazmadınız. *Bildiri* çıktığında Hüseyin yoldaş burdaydı. Üçte ikisi hazırken verdim okudu, „daha bitmemiş, hele bir bitsin"den öte bir şey demedi. *Bildiri bitti*, bitmiş halini yayınlanmadan görmek için hiç bir talepte bulunmadı. (İlgilenmiyordu bile.) Yayınlandıktan sonra kişisel olarak sordum, „iyi olmuş"un ötesinde bir şey söylemedi. Mesut'un da bulunduğu ve buradan ayrılırken yaptığımız üçlü toplantıda sordum, bir delege ve MK üyesi olmasına rağmen, bir değerlendirme yapmadı. Vedalaşırken sordum. „Sorup duruyorsun, söyleyeyim, ben bildiriyi umduğumdan iyi buldum" oldu karşılığı. Nadir'e geçiyorum. Sorduğumda okumuştu. Çok beğendiğini, EKİM'in kendi farklılığını *Bildirisi*'yle bile gösterdiğini belirtti. Belirgin bir sevinç duyuyordu. Eksiği-fazlası? diye sordum. Ben de onu düşündüm ama bir şey bulamadım, tartıştığımız her şey çok iyi ifade edilmiş, dedi. Nesimi'ye geçiyorum; yoldaşa

önemle sordum, çok iyi cevabını aldım. İnsanlar nasıl buluyor diye sordum, övücü izlenimler aktardı. Adil'e sordum; az önce aldım, gelirken yolda okudum, henüz bitirmedim, ama okuduğum bölümleri çok beğendim, dedi.

Peki şimdiki tavır nedir yoldaşlar? Sizin niyetiniz üzüm mü yemek, bağcı mı dövmek? Şimdiye kadar hep olumlu tepkiler almış bir *Bildiri* üzerine spekülasyon yapmak da neyin nesi? Bir „tersine uygulama" lafı ortaya atıp da öyle bırakmak ne demek oluyor?

Yalnızca bir konuda eleştirebilirsiniz. 1 Nisan'da çıkması gereken bir bildiri 15 Nisan'da çıktı. Ama bundan bile sözederken, örneğin Adil yoldaşın vicdanı sızlamalıdır. Zira kendisi buradan Nisan'ın ilk haftası ayrıldı. Ayrıldığında biz hala mektubunuzu kaleme alan yoldaşın kişisel bunalımlarıyla uğraştırılıyorduk. Şimdi ise Adil yoldaş, bu aynı yoldaşın eline kalem veriyor, sonra da „tersine uygulama" üzerine ezbere lafların altına imza atıyor. „Şöyle bir ayaküstü" okuyarak! (Adil yoldaşın gider ayak bu aynı yoldaşla ilgili bana uyarıları ve „tavsiyeler"iyle birlikte düşünüldüğündü ortaya örgüt yaşamımızla ilgili sorunların aldığı vahim boyutlar çıkıyor.)

Konferans Kararları'mn yayınına geçiyorum. Yine önce karıştırılan şeyleri ayrıştırmam gerekecek. *Konferans Kararları*'mn yapılan tartışmaların ışığında kaleme alınması MK'nın kararı değil, olamaz. **Bu karar Konferansındır.** Konferansın MK'ya verdiği **görev**, tartışılan tüm temel konuları Konferanstaki genel eğilim doğrultusunda toparlamak, özlü ve sistematik metinler halinde yayınlamaktır. Bunun yalnızca yayın **zamanlamasını ve biçimini** saptamak MK'nın tasarrufuna bırakılmıştır.

MK'da sorun tartışıldı. Öneri benden geldi. 27 Şubat tarihli toplantı notu önümde. „Sol hareketin güç birliği", „İstanbul üzerine karar", „Kadın sorunu" gibi şeyler de dahil tam 20 konu saptamışız. Bazılarını birleştirmek olanaklıydı, bu konuşuldu. Fakat asıl önemli olanın dört konu olduğu, asıl zamanın bunlar için gerekli olduğu belirtildi. Bu dört konuya vurgu, kararları yayına hazırlamanın ne kadar bir süre alacağı tartışmasıyla bağlantılıydı. Mektubunuz önce „hangi kararların önemsenmesi gerektiği" diyor, sonra da az alta,"belirlenen dört konu"ya indirgiyor sorunu. Oysa Konferans kararı karşısında, „bu tür bir tasarruf hakkınız olmaması gerekiyor"! Görev bir Konferansın tartıştığı tüm temel sorunları değerlendirme ve kararlar olarak sunmaksa ve siz de bu konuda iki yoldaş görevlendirmişseniz, birazcık inisiyatif lütfedin! Zira bu değerlendirme ve kararlar Konferansın yüzlerce sayfa tutan tutanaklarından derlenecektir. Bu malzemeyi ilgili yoldaşlar elden geçirdiğine göre, onun en iyi, en yararlı nasıl değerlendirilebileceğine de en iyi o yoldaşlar karar verebileceklerdir. Düşünsel sorunlar sözkonusu olduğunda bürokratik değneği, MK „yönergelerini" en az kullanalım. Bunu „tarihsel deneyim"e çok özel bir ilgi göstermiş biri olarak söylüyorum. Zira tarih bu „ısmarlama" yöntemin, bu „güdücü" zihniyetin en devrimci partilerin bile fikir yaşamını felç ettiğini, bilimsel tutuma ve yaratıcılığa öldürücü darbeler vurduğunu gösteriyor.

Burada da sorunun içinizden birini ilgilendiren ahlaki bir boyutu var. Son toplantıda kendisine tasarımızı tüm ayrıntılarıyla anlattık, ilgiyle dinliyor ve düşünüyor havalarındaydı. Neticede bizi onayladı. O zaman yapsa gerçekten anlamlı olabilecek uyarısını, çok sonra uzaklardan ve geleneksel „yönetici" edası içinde çıkışarak yapıyor.

Aynı konuya devam ediyorum. MK toplantısında kararların yayınlanış biçimi de tartışıldı. İki alternatif vardı. Ya toplu ve kitap halinde yayınlayacaktık. Ya da gazetede peşpeşe, ardından kitap halinde. Mesut yoldaşın gerekçeli önerisine herkes katıldı; kararları ikişer ikişer önce ***Ekim***'de yaymlamalıydık. Hem MYO olduğu için bu prensip olarak anlamlı bir davranış olurdu, hem de ***Ekim***'i güçlendirir, yayın süresi boyunca devrimci çevrelerin daha yoğun bir ilgisine konu olurdu. Zamanlamayı da konuştuk. „Herşey Mayıs ayında bitmiş olacak" değil, tersine yayın Mayıs sayısından itibaren **başlayacaktı.** Haziran başında temel metinler aradan çıkmış olmalıydı ki, teorik dergiye hazırlık yapılabilsindi, tartışılan buydu. Bu bir tartışmaydı, bir temenniydi. Ve bu tartışma teorik derginin çıkış tarihiyle ilgili alınacak kararla bağlantılıydı. Tutanakların yayına hazırlanmasıyla da birlikte düşünüldüğünde, Haziran başına kadar bitirmek gerçekten zordu. Bu kuşku o zamandan olduğu için, „yaz sezonundan sonra" gibi bir ek gerekçeden de güç alarak, teorik dergi tarihini 1 Ağustos olarak saptadık.

Kararlar saptandığı gibi Mayıs sayısından itibaren yayınlanmaya başlandı. Fakat biz Mesut yoldaşla daha Nisan'da çalışmayı planladığımızda, bunun Haziran'a yetişmeyeceğine kesin gözüyle bakıyorduk. Mektubunuzu kaleme alan yoldaşın, çalışına şevkini ve moralini zedeleyen ve tam iki haftamızı alan bunalımının yarattığı zaman kaybın-dan bağımsız olarak bu böyleydi. Baharın nasıl geçtiğini farketmeyen bir çalışına temposu içinde olduğumuz bir gerçek olsa bile, yine de bu zaman kayması konusunda bizi eleştirebilirsiniz. Kendinize göre kaygılarınız var, sizleri anlayabilirim. Fakat iki şeye dikkat etmeliydiniz. „Her şey Mayıs ayında bitmiş olacaktı" ifadesindeki maddi bilgi hatasını bir yana bıraksak bile, bu sözleri, biz nefes almadan çalışıyor iken kendisi Mayıs başına kadar buralarda „vakit geçiren", dolayısıyla da tüm görevlerini ihmal eden bir yoldaşa yazdırmamalıydınız. Bu bize acı vermekle kalmaz, sizin hakkaniyetiniz hakkında derin kuşkulara da yolaçar. İkincisine gelince, teorik metinleri kaleme almanın o kadar kolay olmadığını bir parça gözetmeliydiniz. Bizi „kafadan" ve „çalakalem" yazmaya teşvik etmeyin, lütfen! Bu „gülümsemelere yolaçar", unutmayın. Oysa biz bugüne kadar bu tür tek satır yazmış değiliz. Tekrar ediyorum,"dört yıl önce" yazılanların bugün hala „ilgiyle" yayınlanmasının sırrı da budur. Ola ki tembellik ettiğimizi sanıyorsunuzdur... Bu sizin vicdanınızla ilgili bir sorundur, cevap bile vermek istemem.

Konferans tutanakları ve açıklık ilkesi

Bir başka soruna geçiyorum. *„Konferans kendi gerçek düzeyi ile yansıtılmalıdır"* diyorsunuz. Nerede? Tutanaklarda mı, yoksa kararlarda mı? Bir başka soru: „Konferansın kendi gerçek düzeyi", derken, neyi kastediyorsunuz? Delegelerin ortalama düzeyini mi, yoksa Konferansta gerçekleşen önderlik düzeyini mi? Bana kalırsa mektubu kaleme alan yoldaş bir kez daha farklı şeyleri birbirine karıştırıyor.

Eğer kastettiğiniz Konferansın toplam havasını ve tartışmalarını gerçek düzeyiyle yansıtmaksa, size yürekten katılıyorum. Kuşkusuz! *„Konferans kendi gerçek düzeyi ile yansıtılmalıdır. Gerçekliğimiz neyse olduğu gibi ortaya konmalı ve gerçekliğimiz hakkında yanılsama yaratılmamalıdır. Bu doğru olmaz?"* (S.2) Doğru olmayacağı gibi, EKİM'in üzerinde titizlikle durduğu açıklık ilkesine de aykırı olur. Zaten bu emredici ilkemiz varken, bizim MK olarak bir tercih ya da karar hakkımız olduğunu bile sanmıyorum. Tutanakların önemli bir bölümünün ilk kabaları alındı, size gönderiyoruz. Bu haliyle örgüte dağıtılabilir, bir sakıncası yok. Dil bakımından yeni bir redaksiyonun ardından ise, hemen kamuoyuna yayınlamalıyız. Bu mektubunuzla hemfikir olduğum nadir konulardan biri. Ama bir sorun var, düzeyimizin olduğu gibi yansıyabilmesi için, değil paragraf çıkarmak, anlamsız sözcük yinelemeleri dışında tek cümle bile çıkarmamalıyız. Oysa sizin bizde duran bazı düzeltmelerinizde koca koca sayfalara çarpı atılmış. Bu tür „düzeltmeler"i iptal ettik. Bu ne doğrudur, ne açıklık ilkesiyle bağdaşır, ne de dürüst bir tavır olur.

Evet, *„Gerçekliğimiz neyse olduğu gibi ortaya konmalı ve gerçekliğimiz hakkında yanılsama yaratılmamalıdır."* Bu ise, illegalite kapsamına giren ya da teknik mahiyette olan bölümler ya da pasajlar dışında tutanakları olduğu gibi yayınlamaktan geçer. Bu gerçekliğimizi olduğu gibi yansıtacaktır. Geçmeden hatırlatayım, bu konuda Lenin'den de güç alabiliriz:

„Parti kongresi tutanaklarına gelince, bu tutanakların haksız yere ihmal edilmesi, ancak, tartışmaların kavgalarla içinden çıkılmaz bir tutuma getirilmişolması gerçeğiyle ve ola ki bu tutanakların, çok tatsız bir çok gerçeği içermesiyle açıklanabilir. Parti kongresi tutanakları partimizdeki gerçek durumu ortaya koyması açısından kendi türünde tektir ve doğruluk, tamlık, kapsam, zenginlik ve sahih olmak bakımından eşsizdir; harekete katılanların görüşlerini, duygularını, tasarımlarını ortaya koyun, bizzat onlar tarafından çizilmiş bir resimdir...." (*Bir Adım İleri İki Adım Geri*, s.9-10)

Fakat ola ki siz, tutanaklardan zaten ve kendiliğinden yansıyacak olan „gerçeğimiz" sorununu peşinen tartışma dışı tutmuşsunuzdur; asıl kastettiğimiz ise değerlendirme ve kararlarımızın Konferasın gerçek düzeyini yansıtabilmesidir.

Kuşku yok ki asıl kastettiğiniz budur. Zira, özellikle Hüseyin yoldaş tutanaklara yansıyan kendi gerçeğinden bucak bucak kaçıyor. Bunu siz de biliyorsunuz. Ordaki „gerçekliğimizin" yansımasını

istemek bir yana, Konferansımıza karşı o soğuk tutumu, ona karşı sarfettiği o ezbere laflar, onu gözden düşürüp unutturmak için harcadığı o gülünç çaba, o bir sayfada on kere yinelenen ve bir tür kendini ikna etmek çabası olan, „yeni bir şey yok", „eskiden beri bilinenen şeyler", „tekrar", „tekrarı tekrarlamakta yarar yok" sayıklamaları tam da orada yansıyan kendi siluetinden kaçma isteğinden geliyor. Oradaki „gerçekliğimizin" yansımasını istemek bir yana, elinden gelse onu ateşe verir, küllerini yedi kat yerin dibin gömer. Kendini kurtarmak için bir hareketin Konferansını feda etmek, devrimcilikte bu gerçekten az rastlanır, zor kavranır bir davranıştır. Şu ünlü „zayıflık"ın derininde aslında tam da bu tür bir zihniyet yatar. Kendi gerçeğinden kaçmak bu yoldaşta bildim bileli kuvvetli bir eğilimdir. Bunu ona yakın bir zamanda, dostluğumuzun en iyi göründüğü bir dönemde bütün içtenliğimle yazmıştım. İşin kolayına kaçtın, ama tam da bu yolla aslında işi zora soktun ve bizi de çok yordun, demiştim. Bu arada kendisini de işin kolayına kaçmak yoluyla gerçekte zora soktuğunu eklemiştim. Garip bir şey, bir kez daha işin kolayına kaçarak bizi de kendini de zora sokuyor bu aynı yoldaş.

Devrimci örgüt yaşamında demokrasi ile önderliğin diyalektik bütünlüğü

Konumuza dönelim. Kuşkusuz kastettiğiniz bu ikinci durumdur; fakat bu durumda, ikinci sorumu yineliyorum: Kastettiğiniz nedir, delegeler ortalama ideolojik-politik düzeyi mi, yoksa Konferansta gerçekleşen ve kuşkusuz konferansı sürükleyen önderlik düzeyi mi? Birincisini kastediyorsanız (ki buna ihtimal vermiyorum) bu kendinizi kaybettiğinizin, sağduyunuzu yitirdiğinizin resmidir. Yok eğer ikincisini kastediyorsanız sorun yok. Kendi payıma değerlendirme ve karar metinlerimizin hiç değilse bazı konularda Konferansın gerçek düzeyinin, canlılığının ve zenginliğinin gerisinde bile kalacağından kaygılanabiliyorum.

Sevgili yoldaşlar, umarım hiç biriniz, genel olarak siyasal yaşamın bu tür platformlarında, parti kongre ve konferanslarında, ortaya çıkan sonuç belgelerinin, katılanların ortalama düzeyini değil de bu platformlarda gerçekleşen en ileri önderlik düzeyini yansıttığından, onun damgasını taşıdığın-dan en ufak bir kuşku duymuyorsunuzdur. Zira tersi durumda bu sizin siyasal yaşamdan bir şey anla-madığınızı göstermeninin ötesinde, basit sağduyunuzu bile yitirdiğinizi kanıtlamış olur. Umarım parti demokrasisi ile parti önderliği kavramlarının diyalektik bütünlüğünü kavramak hiç biriniz için herhangi bir güçlük taşımıyordur.

„Tarihsel deneyimler"e baktığımızda, özellikle bürokratik dejenerasyon dönemlerinde gördüğümüz şudur: Eski MK önden yazılı bir rapor ve bir dizi karar taslağı hazırlar. Bunların önden incelenmesi nadir durumlarda görülür. Kongre ya da konferans başlar. İki, üç bilemediniz bir haf ta sürer (ki sonuncu durumun çok az örneği var). Genel Sekreter raporu okur, önden hazırlanmış kararlar orasından burasından pek az tartışına ve değişiklikle ve genellikle oybirliği ile onaylanır. Ardından önden hazırlanmış MK listesi sunulur, o da genellikle oybirliği ile onaylanır . Ve böylece „parti iradesi" tecelli eder!

Biz tam da bu uygulamanın eleştirisinden giderek farklı bir yöntem izledik. Bürokratik yönteme karşı, demokratik yöntem. Fakat bunun önderliğin fonksiyonunu ortadan kaldırmak bir yana, tam da bu demokratik yöntemin, gerçek bir önderliğin kend-ini sergilemesi için en uygun ortamı yaratacağını gözettik ve uygulamada gördük. Oy hakkı olmadan Konferansa girenlerin, oradan MK üyesi olarak çıkmalarını bir rastlantı mı sanıyorsunuz? Unutmayın dört hafta sorunlarını tartışan Konferans MK seçimine tam üç gün ayırdı. Bu seçimin en açık ve sert değerlendirme ve eleştirilere konu olması bir rastlantı mıydı? Açık, geniş, özgür bir tartışma ortamı olmasaydı, bir Mesut'un, bir Nadir'in MK'ya seçilmesi öyle kolay gerçekleşir miydi?

Temel teorik ve politik sorunların tartışılmasında ilke ve esasa ilişkin bir görüş ayrılığı yoktu. Ayrıntılardaki zenginliğe, farklılığa açık olmak ise hareketimizin başından itibaren bir üstünlüğü idi. Alelacele' fazla bir anlamı olmayan karar tasarıları çiziktirip orda oylamak gibi bir ihtiyacı duymadı Konferans. Temel ya da ilkesel önemde bir ayrılık konusu olsaydı duyabilirdi, olmadı. Bu durumda, sorunları etraflıca tartışıp, kararların bu tartışmalardan hareketle ve kuşkusuz Konferanstaki en ileri düzeyi

(önderlik düzeyi) yansıtacak şekilde kaleme alınmasını sonraya bıraktı. Demokrasinin önderliği güçlendirmesi, demokratik bir temelde merkeziyetçilik, bu değilse ne? Kararları iki Konferans delegesi kaleme alıyor, başka nasıl olabilirdi? Tartışma geniş, özgür, rahat, dağınık, fakat kararlar yoğun, güçlü, sistematik ve dilde özenli olur, başka türlü olabilir mi? Konferansa yapılan önderliğin düzeyi neyse, kuşkunuz olmasın, değerlendirme ve kararlarda istesek de istemesek de, yansıyacak olanda da o olacaktır. Ne fazla ne eksik. Yoksa siz kararları kaleme alan iki delegenin Konferanstan sonraki iki ay içinde hidayete erip kendilerinin ve dolayısıyla Konferansın düzeyini aşmalarından mı korkuyorsunuz? Çok safsınız be yoldaşlar! Dört yıldır „kendini tekrarlayan"ların, „öteden beri bilinen şeyleri" yineleyenlerin, „garip ve anlamsız bir tutukluk" yaşayanların, „yeni şeyler söylemekten korkmayın" diye uyarılmak ihtiyacı duyulanların, iki ayda kendilerini aşacaklarını sanıyorsanız, gerçekten safsınız! Ya da kimbilir belki de saf değil, ama düpedüz gericisiniz! Amacınız, bir kez daha, üzüm yemek değil bağcı dövmektir!

„Gericisiniz" sözü kendinize karşı hassas, fakat bir örgüte ve onun Konferansına karşı son derece rahat olan sizleri ürkütmüş olabilir. Ne var ki, şu sözleri ancak ruhlarında kinin, kıskançlığın, karanlığın içiçe kaynaştığı „gericiler" yazabilir:

„Konferansta yapılan tartışmalarla ortaya çıkan ürünlerde abartılacak düzeyde bir yenilik yoktur. Öteden beri bilinen şeylerdir. Bilinenleri bir tür -daha genişleterek- tekrar anlamına gelen tarzda, hem de 4 sayı boyunca yayınlamaya kalkmak bizim için isabetli ve doğru bir şey değildir. Konferansı zayıflatıcı da olur. Kaldı ki Konferans bildirisi -ki o da alınan kararın tersine bir uygulama konusudur- Konferansın toplam bir dökümünü yapmış bulunuyor. 4 sayı boyunca bildiriyi genişleterek tekrarlamak ne denli doğrudur? Açık ki doğru değil ve gülümsemelere yolaçabilir?"

Kendi sözlerinizdir, altında imzanız var, bir daha ve ibretle okuyun! Kendi payıma bu sözlere bir an için ve bir nebze olsun inansaydım bu harekette bir gün bile durmazdım. Ve eğer bir de „yeni şeyler" söyleme kompleksiyle elele giden bir teorik tatminsizlik içinde kıvranıyorsam, soluğu, „yeni şey" söyleme tutkusunun teoriyi spekülasyon çamuruna buladığı bir ülkede, sayıları gitgide çoğalan teori spekülatörlerinin koltuğu dibinde alırdım.

Devrimci Harekette Reformist Eğilim

EKSEN Yayıncılık

Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış

*

Platform Taslağı

EKSEN Yayıncılık

Tasfiyeciliğin ekonomizmi

„Biliyoruz ki", diye yazıyor bir tasfiyeci, „genel olarak bir partinin resmi programı onun ne yaptığından daha az sözkonusudur." Bu sözler, Marx'ın Gotha Programı konusunda yazdığı ünlü mektuptan alınmıştır. Bu çok bilinen ve kendisi gibi kuyrukçular tarafından hep yanlış yerde ve biçimde kullanılan sözü aktaran tasfiyeci, bu formülasyonun bizde, bizim koşullarımızda hangi anlama geldiği üzerinde düşünme gereği bile duymamıştır.

Tasfiyeci aktardığı bu ünlü sözden hemen sonra şunları yazıyor: *„Sıradanı bir yana, iyi kötü politize olmuş öncü işçi dahi düşünsel anlamda ideolojik çizgi, teorik programatik konum vb. ile hiç de ilgili değildir. O, ideolojinin pratikteki somut yanıyla ilgilidir. Onu ilgilendiren şey bir çizgi ve programatik belirlemenin güncel yaşamda neyi ifade ettiğidir. Çünkü yaşamda kendisinin kendiliğinden eylemine kimin, politik etkinlikleri, eylem şiarları ve pratik örgütleme çabalarıyla ne kattığına bakarak tercihlerini yapıyor..."*

Tasfiyecilerden biri; Marx'ın o ünlü ve büyük formülasyonundan böylesine basit ve gülünç sonuçlar çıkarabiliyor. Ve ondan sonra da karşımıza geçip „teori-pratik", „gri-yeşil" üzerine aptalca yorumlarda bulunuyor. „Gerçeği olan bunalımı, somut gerçeklerini gözönüne alarak aşan" ve tasfiyecilik mertebesine ulaşmayı en nihayet başaran ekonomist kafalının, böyle bir sonuca varması son derece doğaldır.

Lenin, *„Ne Yapmalı?"* eserinde *„Teorik Savaşımın Önemi Konusunda Engels"* adlı ara başlıklı bölümde Marx'ın o ünlü formülasyonunun mükemmel bir özet yorumunu yapar. Ve „hala aramızda -onun adına- teorinin önemini küçümseme yolunu arayan kimseler" bulunduğunu söyler." Proletaryanın devrimci hareketinin teorik yönüne uyanık bir dikkat" gösterilmesini ısrarla ister ve ekonomizm akımına karşı mücadele çağrısı yapar.

Bir ekonomist olan tasfiyeciden Lenin'i anlaması elbette beklenemez. Zira, tasfiyeci, Marx ve Lenin'i ekonomist bir yoruma tabi tutarak onları işçi sınıfının kendiliğinden eylemi ve bilincinin sunduğu verilerin bir savunucusu ve propagandacısı yapmıştır. Tasfiyecide sınıfın kendiliğinden eyleminin övgüsü, teorinin önemi̇nin küçümsenmesi ve sınıfın kendiliğinden eyleminin teori düzeyine çıkarılması ile birleşmiştir.

Tasfiyeci 1900'lerin ekonomistlerinin bir adım gerisindedir; ilerisinde değil. Şaşırtıcıdır bu ama gerçektir. *Ne Yapmalı?*'da eleştirilen ekonomistlerle benzer kafa yapısı, benzer sınıfsal ve ideolojik önyargılar, temelde aynı olan anlayışlara sahiptir. Hemen tümü ile benzer argümanlar ve kavrayışla, aynı örneklerden hareketle kaçınılmaz olarak aynı sonuçlara varıyor. Marx'ın o ünlü sözlerinin yorumunda ekonomistlerle benzerliği ve ortaklığı dikkat çekici ve anlamlıdır.

Ne ki, aradan geçen şu 90 yıldan, koca bir tarihsel mücadele ve deneyimden sonra, bir „solcu"nun ekonomistleri olduğu gibi tekrarlaması ibret vericidir. Bir zamanlar TDKP teorisyenleri bunu yapmaya çalışmıştı. Ancak onlarla tasfiyeci arasında bir fark var: Onlar teoriden az-çok anlıyor ve kuyrukçuluğun teorisini kaba bir biçimde yapınıyorlardı. Tasfiyeci'nin ise kara cahil olduğu kesindir; ve tam bir ekonomist kafa yapısına sahiptir. Ancak yine de, yüzyılın başındaki ekonomistler tasfiyeciden epey ileridirler. *„Onlar saf idealist değil, kaba materyalistti. Madde bilinci belirler basit gerçeğinden hareketle, proleter sınıf mücadelesinin sosyalist bilinci yaratacağını iddia ediyorlar, ve böylece işçi hareketine sosyalist sınıf bilinci taşınmasına karşı çıkıyorlardı. Bu kendiliğinden mücadelenin yarattığı kendiliğinden bilincin kutsanmasıydı. Onlara kuyrukçu denmesinin nedeni kendiliğinden mücadele içinde doğan, ama kaçınılmaz olarak burjuva bilincin sınırları içinde kalan kendiliğinden bilinci kutsamalarındandı."* (H. Fırat, *Teorinin Yoksulluğu, Teori ve Program Sorunları* içinde, s. 67-68)

Peki „bir tasfiyeci" ne yapıyor? O *„günlük yaşamdakendisinin -öncü işçinin bn.- kendiliğinden eylemine kimin, politik etkinlikleri, eylem şiarları ve pratik örgütleme çabalarıyla ne kattığına bakarak tercihlerini yapıyor"* olmasını esas alıyor; ve bizim bunu öncü işçinin kendiliğinden bilincini temel bir veri olarak almamızı istiyor. „İdeolojik çizgi, teorik programatik konum vb. ile hiç de ilgili" olmayan „ideolojinin pratikteki somut yanıyla ilgili" ve yalnızca „kendiliğinden eyleme bakan öncü işçi"nin bilincine boyun eğmemizi talep ediyor.

Öncü işçinin kendiliğinden eylemi tohum halinde bir bilinçlenmeyi ifade eder. Ama bunu överek kutsamak, abartarak teori düzeyine çıkarmak ve

„ona bakarak tercihleri yap"mak kaba bir ekonomizm ve kuyrukçuluktur. Tasfiyecinin tanımlaması ile „düzene kızgın ama bir ayağı düzende olan öncü işçinin" bilinci kendiliğinden bilinçtir. Ve bununla yetinmemizi isteyen tasfiyeci, tam bir kuyrukçudur. O, öncünün rolüne, öncünün temsil ettiği „bilinçli unsuru"nun rolüne, komünistlerin oynayacağı tarihsel role karşıdır.

Tasfiyeci tam bir zavallıdır. „Öncü işçilerin etkilendikleri alan"lardan edindikleri „tercihleri", biz bilinci diyelim, bilinçli unsurun önüne koyuyor. „İşçiler kendiliğinden eylemine kimin ne kattığına "bakacaklar, sonra tercihlerini" yapacaklar diyerek öncüyü kendiliğinden eyleme ve bilince tabi kılıyor; basit bir eklentisi durumuna düşürüyor.

O, aynı zamanda, öncü işçinin kendiliğinden bilince sahip olmadığını, sınıf bilinçli bir işçi olduğunu da düşünüyor. Ve duruma göre yazarak saçmalıyor; „öncü işçinin ataleti, asıl olarak ne kapitalizmin, ne de sosyalizmin kendileri için ne anlama geldiğini yeterince anlamamaktan gelmiyor." O, hem öncü işçinin „düzene kızgın ama bir ayağı düzende" olduğunu söyler ve hem de „sosyalizmin kendileri için ne anlama geldiğini yeterince anladığım" anlatır. Ama küçük bir sorun var: öncü işçi, sınıf bilincine denk düşen „alternatif bir politik güçten yoksun"dur. İleri işçilerin kendiliğinden bilincini sosyalist sınıf bilinci ilan eden tasfiyeci, böylece öncünün tarihsel rolünü bir çırpıda ortadan kaldırı vermiştir. Tasfiyecinin öncü işçisi kendiliğinden bilinci ile ortada kalmıştır.

1900'lerin başmda ekonomistler, proleter sınıf mücadelesinin kendi konumuna uygun bilinci, yani sosyalist sınıf bilincini de yaratacağını iddia ederek yola çıkıyor, kendiliğindenlik önünde yerlere kapanıyor, işçileri burjuva bilincin etkisine terk ediyorlardı. 1992 Türkiye'sinde bir tasfiyeci, öncü işçinin „kapitalizmin ve sosyalizmin kendileri için ne anlama geldiğini yeterince anladığını" yani sınıf bilincine ulaştığını iddia ediyor. Ama buna rağmen bu öncü işçiler „gücüne güçlerini katmayı değer buldukları alternatif bir politik güçten yoksun"durlar diyor. Tasfiyecinin „alternatif politik güç"ten ise ne kastettiği meçhüldür. Onun sınıf bilinçli ilan ettiği öncü işçinin bilinç düzeyini varsayarak söylersek, bu, en iyi ihtimalle bir sendika ya da „sınıf temelinden bağımsız", "demode" ve „düzen güçlerine karşı politika yapmak için" varolacak olan ne olduğu belirsiz „alternatif bir politik güç"! olacaktır.

„Ekonomistler kendiliğinden eylemin yarattığı tohum halindeki bilinci kutsayarak, işçileri burjuva bilincin etkisine terk ediyorlardı." Tasfiyeci öncü işçileri sınıf bilinçli işçiler sayıyor, ama „politik bir güçten" de yoksun olduklarını düşünüyor. Ekonomistler kendiliğinden bilinci taparak „işçi örgütleri"ni sendikaları yeterli sayıyorlardı; tasfiyeci ise "sınıf temelinden bağımsız" „bir politik güç"ün yeterli olduğu kanısındadır. Ekonomistlerin her biri birer politik şahsiyetti; tasfiyeci ise ekonomistlerin kötü bir karikatürü ve „kendini dağıtmış", „dingin bir atmosfere ihtiyacı" olan bir zavallıdır.

Komünistlerin rolü *„işçinin kendiliğinden eylemine politik etkinlikler, eylem şiarları ve pratik örgütleme çabalarıyla katkı"* değildir. Sosyalizm ve sınıf bilinci işçi sınıfının mücadelesinden değil, onun yanısıra doğar ve bu nedenle de onu kendiliğinden bilinç sınırları içinde mücadele eden işçi sınıfına taşımak gerekir. Sosyalizmle sınıf hareketinin birleştirilmesi tarihsel görevi buradan doğar. Öncünün, komünistlerin rolünün önemi tam da burdadır. Bu görevi „kendiliğinden eyleme katkı" ile sınırlamak, öncünün önem ve rolünü kararmak ve işçileri burjuvazinin ideolojik etkisine terk etmek demektir.

Komünistler işçi sınıfının en ileri ve mücadeleci kesimlerini partide örgütlemeyi amaçlar; bu, sınıfın kendiliğinden eylemini politik bir eylem düzeyine çıkartmayı hedeflemek demektir ki; sosyalizmle sınıf hareketinin birleştirilmesi veya partileşmekten başka bir şey değildir bu görev. „Sorun öncünün rolü, sorun 'bilinç öğesi', sorun komünistlerin görevi sorunudur."

„Komünistlerin rolünün her küçümsenmesi, her aşağılanması, kendiliğinden hareketin bilinç olanaklarının her abartılması, dosdoğru kuyrukçuluğa, elleri böğründe bağlamaya, arkadan bakmaya, kısacası pasifizmin teorisine ve pratiğine götürür." Öncünün rolünü „kendiliğinden eyleme katkı" olarak izah etmek ve bununla sınırlamak, devrimi örgütlemekten ve proletaryaya tarihsel rolünü oynatmaktan vazgeçmek, burjuva düzene yamanmak demektir.

Bu „kuyrukçuluk ideolojisidir; bu teori tüm oportünizmin mantıksal temelidir."

Dahası komünistler „kendiliğinden hareketi araştırmayı hiç bir zaman amaç edinmemiştir." onlar sadece işçi sınıfına „bilinçli olarak ne yapmaları gerektiğini göstermek" ister ve bunu amaçlarlar. Dolayısı ile işçilerin verili bilinçlerine göre değil de, sınıfın tarihsel amaçlarına ugun olarak rollerini oynar ve kendiliğinden eylemi politik eylem,

kendiliğinden bilinci de sınıf bilinci düzeyine çıkarmayı amaçlarlar.

Sınıfın o tarihsel andaki verili bilinç düzeyi ve kendiliğinden eylemini esas almazlar; bu verili bilinç yalnızca, onların tarihsel görevlerinin aciliyeti ve öneminin yakıcılığına işaret eder.

„Öncü işçilerin etkilendikleri alan yalnızca kendi fabrikaları ile sınırlı değildir. Çevresindeki fabrika ve işyerlerine, işkoluna, yine bölgesine ve nihayet bütün bir ülkeye bakıyorlar." Peki bütün bir dünyaya bakmıyorlar mı? Yukardaki sözlerle kendiliğinden işçi hareketinin etkilenme alanlarının bir kısmını yazan tasfiyeci, bunların gerçek anlamı üzerinde düşünmemiştir bile. İşçi sınıfını „maddi yaşam koşulları, maddi dürtüler yani burjuva-kapitalist toplumun yarattığı yıkım, onları mücadeleye iter. Bu mücadele işçilerin burjuva bilincini, önyargılarını sarsar, bilinç kıvılcımları, tohum halinde bilinç öğeleri yeşertir. Sınıfın toplam olarak ülke ve dünya çapındaki eylemi burada yavaşlatıcı veya hızlandırıcı bir rol oynar. Ne ki, bu, henüz devrimci sınıf bilinci değildir. Bütün bunlardan yararlanarak, işçilerin sınıf bilincini geliştirmek ve sınıfı bilinçli ve örgütlü bir düzeye yükseltmek komünistlerin görevidir.

Egemen sınıfların „tercihleri" bilinç ve mücadelelerine denk düşer ve onların sınıf çıkarlarıyla tümüyle örtüşür. İşçi sınıfı açısından durum böyle değildir, farklıdır. Onların verili bilinçleri ile, kendiliğinden bilinçleri ile şekillenen „tercihleri" sınıf çıkarlarına denk düşmeyebilir, örtüşmeyebilir. Zira, ezilen sınıflar açısından tartışıldığında „tercihleri" o anki bilinçlerine uygundur ama, bilinç ve „tercih" her zaman eylemin gerisindedir. Ve hatta kimi zaman „tercihleri" mücadeleri ile tarihsel rolleri ile, çatışır ve bir çelişki halindedir.

Kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkıp, kendisi için bir sınıf haline gelmedikçe, işçi sınıfının sınıfsal konumu ile „tercihleri" arasında hep bir çelişki olacaktır. Bugünkü koşullarda, üretim araçlarından tecrit edilen işçi sınıfının düşünceleri de egemen sınıfa bağımlıdır. Ve „tercihlerini" bu bağımlılık belirleyecektir. Dolayısı ile „öncü işçinin ideolojik çizgi, teorik-proğramatik konum vb. ile hiç de ilgili de" olmaması oldukçadoğaldır. Örneğin; eylemlerinin daha çok ekonomik çıkarlarla sınırlı olması, burjuva partilere oy vermeleri, sendika ağaları tarafından kolayca aldatılabilmeleri, kürt ulusal hareketine yönelik saldırılara seyirci kalmaları ve en nihayet kapitalist düzene yönelmemelerinin temel nedeni budur.

Tasfiyeci bütün bunları anlayamayacak kadar şaşkın ve cahildir.

„...Komünistlerin görevi, proletaryanın kendiliğinden bilincinin teorisini yapmak, proletaryanın kendiliğinden bilinçlenmesinin olanaklarını araştırmak ve abartmak değil, her yolla proletaryayı bilinçlendirmek, örgütlemek, ileri mücadele hedeflerine yöneltmektir."

„Biz hareketin gelişiminin nasıl kolaylaştırılıp hızlandırılabileceğini, örgütlü hale getirilebileceğini, bilinçli ve planlı hedeflere yöneltilebileceğini, doğacak devrimci bir bunalımın muzaffer bir devrime dönüştürülebileceğini, kısaca, devrimci komünizmin proleter öncünün rolünü tartışıyoruz; öznel etkeni tartışıyoruz." (*Teori ve Program Sorunları*, s. 74-75)

Tasfiyeci ise işçilerin „kendiliğinden eylemine katkıyı" överek onların geri bilincine boyun eğmeyi savunuyor, komünist birörgütü "demode" ilan ediyor ve fabrikalarda örgütlemeyi olanaksız görerek „sınıf temelinden bağımsız" ve „düzene karşı politika yapan", „politik bir güç"e olan ihtiyacı vb. anlatıyor.

Komünistler dünyayı değiştirmeyi isterken, tasfiyeci, sınıfın mevcut bilincini veri alarak düzen sınırları içinde politika yapmayı, reformculuğu savunuyor.

Tasfiyeciliğin devrimden kaçış olduğu bir defa daha ortaya çıkıyor.

*

Tasfiyecilik aynı zamanda politik ve örgütsel çalışmayı daraltma ve görevlerde budamaya gitmektir. Tasfiyecinin bakış açısı yalnızca öncü işçinin kendiliğinden eylem ve bilincine endekslenmiştir. Dolayısı ile ekonomist kafa sınıfın tümünün kendiliğinden eylemine bakmaya bile yetmemektedir. Biz komünistlerin ise politik ve örgütsel faaliyeti sınıfın kitlelerine yöneliktir. Ve bu çalışmanın toplam sonucu olarak öncü işçileri sosyalizme kazanmak ve örgütlemek istiyoruz. Dolayısıyla yalnızca öncü işçilere yönelik bir politik çalışmanın sözü bile edilemez. Bu birincisidir. İkincisi, öncü işçiler için özel bir politika saptanmaz, saptamıyoruz.

Tasfiyecinin sorunu daraltarak izah etme çabası ancak, onun, sınıfa yönelik devrimci görevlerden kaçışının ve dahası öncü işçiyi bile kazanmayı" bir devrim durumu öncesine yaklaşmaya" havale etmesiyle doğrudan ilgilidir. O, zaten şimdiki durumda öncü işçileri, „dönüştürmek ve istediğimiz düzeye getirmek mümkün olmaz" görüşündedir. Örneğin tasfiyeciye göre, „devrim öncesine yaklaşma

durumunda", „o nüveler -öncü işçiler, aniden serpilecektir", işçi hareketini „alıp götürecek ve hızla çoğalacaktır bunlar."

Tasfiyecilik burjuva bilince teslimiyet, sınıf ve öncüyü örgütlemek görevine sırt çevirmek ve düzene entegre olmaktır.

„Teori-pratik" ilişkisini „bir ayağı düzende olan öncü işçi"nin -tasfiyecinin tanımı- bilinç düzeyinden bakarak izah eden ve kabalaştırarak gülünçleştiren tasfiyeci nadide fikirlerinden birini daha dile getiriyor ve şöyle konuşuyor: „Önce öncü ileri işçiler arasından bakıldığında bir parti neden gereklidir, bu fikir işlenmeliydi." Berbat bir ekonomizmin ve burjuva kafalı bir zihniyetin ürünü bu sözleri eleştirmek bile gereksizdir. Marksizmi birazcık bilen her devrimci bu saçmalığa gülerek geçer. İleri işçilere bakarak parti görevini saptayan bu ekonomistin, komünistleri „uvriyerizm" ile suçlamasına dikkat edilsin. Ve düştüğü utanç verici duruma öyle bakılsın. Öte yandan „geri olan ileri işçilerle yola koyulmanın talihsizliği" üzerine ileri-geri ve uydurarak konuşan bir ahmakın, ileri işçilere bakarak bir partiyi nasıl izah edeceği ise şimdiden bellidir.

Sistematik fikirler bütünlüğünden yoksun olan ve ordan burdan çalınmış „fikirler"le ahkam kesen tasfiyeci, fazla değil, birkaç ay önce şöyle yazıyordu: *„Düzene karşı politika yapmak, düzene kızgın ama bir ayağı düzende olan öncü işçinin amatör çabasıyla üstesinden gelinecek bir görev değildir."* Ancak kuyrukçuluğu depreşmiş ve „topraktan fışkırmış" olacak ki daha sonraları „öncü işçiler açısından bir parti fikri" aramaya başladı. Ve sonuçta; işçilerin değişmesinin olanaksızlığında karar kılarak „öğrencilerin yırtıcı ve eğitimli olduğunu" keşfetti ve „sınıf temelinden bağımsız" bir örgüt fikrini „buldu"! ve sınıfına döndü.

Tasfiyeci hiç bir zaman, her sınıfın mücadelede ve devrimde kendi rolünü oynayacağını ve bu rolü kendi kendinedeğil, kendi siyasi öncüsünün, partisinin şahsında, onun önderliğinde oynayacağını anlamadı. Bunu göremeyen ve kendiliğinden bilince sahip işçinin düzeyi ile parti arayışına çıkan tasfiyeci, işçi sınıfına ne olduğu belirsiz bir politik güç önerdi; bu ise en iyi ihtimalle düzen içi bir „alternatif" olabilirdi ki, şimdi yaptığı da budur.

Tasfiyecilik *„kendiliğindenlik teorisi, hareket içindeki bilinç öğesinin rolünün uzatılması teorisidir."* (Stalin) Öncü tarafından temsil edilen ve her yolla, hervesileyle taşınan bilincin inkarıdır. *„Bizim başlıca ve temel görevimiz, işçi sınıfını politik örgütlenmesi ve politik gelişimini kolaylaştırmaktır."* (Lenin) Bu, *„kendiliğinden sınıfı kendisi için sınıf haline getirmek için azami çaba sarfetmek, bu süreçleri kolaylaştırmak ve hızlandırmak için her yolla proletaryaya yardımcı olmak, önderlik demektir."* (*Teorinin Yoksulluğu*, H. Fırat) Tasfiyeci ise burjuva bilincin değişik biçimleri altında her adında işçi sınıfının yolunu kesen, eylemini sınırlayan ve saptıran şu veya bu burjuva akımın yedeği durumuna getiren fikirlere sahiptir.

Tasfiyecilik eğemen burjuva bilincinin savunusu ile işçi sınıfının şaşırtılması ve düzene teslim edilmeye çalışılmasıdır; sınıfın öncü partisinin inkarıdır.

*

Bir tasfiyeci tarafından tahrif edilerek öncü işçinin -sınıfın da değil- kendiliğinden eylemi ve bilincinin savunusu ve övgüsüne dönüştüren, Marx'ı gözle kaş arasında bir ekonomist! yapıveren o ünlü formülasyon gerçekte nasıl anlaşılmalıdır? Marx'ın Gotha Programı konusunda yazdığı mektupta geçen o sözler, bizde, bizim koşullarımızda hangi anlama gelir?

Tasfiyeci, bir zamanlar hareketimizin fikirlerine az çok kapıldığı günlerde, şöyle konuşuyordu: „Şimdi biz şunu söylüyoruz; bizim teorimiz dinamik, işlevsel, canlı bir teoridir, doğmatik değildir diyoruz, skolastik hiç değildir. Bizim teorimiz sınıf mücadelesinin pratik ihtiyaçlarını karşılayabilinelidir. Bunu karşılıyorsa gerçekten işlevselsdir, dinamiktir." Bunlar tasfiyecinin sözleridir; ve şimdi iş ve suç ortağı olan öbür tasfiyecinin parti ve örgüt sorunu üzerine yazdığı yazıyı eleştirmek için sarfedilmiştir. Ezberden ve „gazla" konuştuğunu bildiğimiz, ayakları havada „tek ayak üstünde" gereksiz bol laflar ettiğini bildiğimiz bu adam, aynı zamanda bilimsel bir kavrayış üzerinde yükselmeyen „güzel ve veciz" sözler sarfetmeyi pek severdi.

Bu tasfiyecinin bir özelliği daha vardı; sokaktaki adamın kavramlarıyla teorik konulara girmeye pek meraklıydı! O, cahilliğin de verdiği cesaretle bilimsel bir tartışmada kavramları kendi teorik-felsefi içerikleriyle değil de rastgele ve bilmeden kullanmayı genel bir özellik ve „mazaret" haline getirmişti. Dahası, o, en temel bilimsel kavramların bilgisinden bile yoksundu. Ve en ilginci de son zamanlara kadar bunun farkında da değildi. Örneğin, „sınıf temelinden bağımsız" kavramının bilimsel anlamını daha 3-4 ay önce öğrendiğini ve „sınıf kökeni" kavramı ile farklılığını yakın zamanda farkettiğini söylersek

„bilgi hazinesinin derinliği" ve „derin teorik-felsefi" birikimi hakkında daha açık bir fikre ulaşmış olabiliriz.

Bilimsel bir kavrayışla olmasa da, esen rüzgarın gücüyle de olsa , yukarda aktardığımız sözlerinde hareketimizin bakış açısını, Marksist yöntemini bir yönüyle şimdiki ortağına karşı savunmuş ve ona karşı tavır almıştı. Ancak anlayarak konuşmadığı içindir ki, Marx'ın o çok tartışılan ve hep ekonomist bir yoruma tabi tutulan sözlerini „iyi kötü politize olmuş işçilerin" kendiliğinden eylemi ve bilincinin kutsanmasına ve dayanağına dönüştürebildi. Hem de kafadan ve tahrif ederek... Dahası Lenin'in sözkonusu sözlere ilişkin *Ne Yapmalı?*'da yaptığı yoruma bakma ihtiyacı bile duymayarak yapıyor tahrifini tasfiyeci.

Evet! İleriye doğru atılan her adım, her gerçek ilerleme, bir düzine programdan daha önemlidir. Teorik kargaşa döneminde bu sözcükleri yinelemek tıpkı bir cenazede yaslılara gözünüz aydın demeye benzer. Üstelik Marx'ın bu sözleri içerisinde ilkelerin formülasyonundaki seçmeciliği, şiddetle mahkum ettiği Gotha Programı konusunda yazdığı mektuptan alınmıştır. *"Eğer birleşmek zorundaysanız, diye yazıyordu parti liderlerine Marx, hareketin pratik amaçlarını karşılayacak anlaşmalara girin, ama ilkeler konusunda herhangi bir pazarlığa izin vermeyin, teorik 'ödünler' vermeyin. Marx bu düşüncede idi ve hala aramızda -onun adına- teorinin önemini küçümseme yolunu arayanlar var!"* (Lenin, *Ne Yapmalı*, Sol Yayınları, Ekim 1990, s.31)

„Öncü işçi"nin kendiliğinden bilincine, onların tam deyimiyle „tercihlerine" boyun eğen tasfiyeciler, *"yığınların kendiliğinden kabarışı, ne kadar büyük ve hareket de ne kadar yaygın olursa, sosyal-demokrasinin teorik, siyasal ve örgütsel çalışması için daha yüksek bir bilinç göstermesi gereği de o ölçüde artar."* (Lenin, age., s.61)

Rüzgara göre yön değiştiren tasfiyecilerin, tarihsel deneyimlerle kanıtlandığı gibi, genel bir eğilim olarak dar pratiğin hayranlığını yapınaları ve devrimci pratiğe yön verip şekillendirecek devrimci teoriye ilgisiz davranarak küçümsemeleri olağandır. Teoriyi bayağılaştırarak bir kaç bildirinin, deneyimlerine sözüm ona cevap verme düzeyine düşürmeleri, sulandırarak bozmaları devrimci görevlerden kaçışlarıyla, düzenin saldırılarıyla ve ona boyun eğmeleri ile doğrudan ilgilidir.

Lenin 90 yıl önce ekonomistleri, Engels'ten şu temel düşünceyi aktararak yanıtlamıştı: *„Önderlerin ödevi, özellikle, bütün teorik sorunlar üzerinde giderek daha çok bilgi edinmek, günü geçmiş dünya görüşlerinin geleneksel lakırdılarının etkisinden kendilerini giderek daha çok kurtarmak ve sosyalizmin bir bilim durumuna geldiğinden bu yana, bir bilim olarak yürütülmek, yani irdelemek istediğini hiç mi hiç unutmamak olacaktır."* (Engels'ten aktaran Lenin, age, s.34-35)

Devrimci teori ile komünistlerin görevleri arasındaki hayati ilişkiye dikkat çeken Lenin, sözlerine şöyle devam eder: *„İlerde, halkın tümünün, otokrasinin boyunduruğundan kurtarılması işinin bize yüklediği siyasal ve örgütsel görevlere eğilme fırsatını bulacağız, şu noktada, yalnızca öncü savaşçı rolünün ancak en ileri teorinin kılavuzluk ettiği bir parti ile yerine getirilebileceğini belirtmek isitiyoruz."* (age, s.33)

Ancak işçilerin kendiliğinden „tercihleri"nden başka bir şeyi göremeyecek kadar kör olanların ve öğrencilerin „yırtıcılığı, eğitilmişliği" ile alakalı! olanların, komünist bir siyasal sımf örgütü ile değilde, „sınıf temelinden bağımsız", "düzene karşı politika yapan" „politik bir güç" ile ilgili tasfiyecilerin teoriyi aşağılamaları olağan ve anlaşılırdır.

Konumuza dönersek; peki Marx'ın ünlü formülasyonun bizdeki gerçek anlamı nedir?

Birincisi: Bizde, ülkemizde, halkçılığın köklü temelleri ve yerleşmiş gelenekleri buluyor. Ve ortaya çıkışından günümüze kadar „sol hareket", reformmist ve halkçı ideoloji ile şekillenmiştir ve dahası da ülkemizde bu ideolojik şekillenmeyi besleyen yaygın bir küçük burjuva sınıf mevcuttur. Halkçı bir ideoloji ile ortaya çıkıp yaygınlaşan ve bir dönem belli bir politik güç olan „sol hareket" aynı zamanda, küçük burjuva bir sınıfsal temele sahiptir. Az çok kökleşen ve onu tasfiyenin eşiğine getiren güçlü ön yargıları ve gelenekleri mevcuttur. Bu, „sol hareket"in dayandığı sınıfsal zemin ve özellikleri ile doğrudan ilgilidir.

Halkçı hareketle köklü bir iç hesaplaşma geçirerek ortaya çıkan ve gelişerek siyasal bir hareket durumuna gelen proleter sosyalizminin, bizim, bu alana ilişkin görevlerimiz bitmiş değildir. Dahası da, halen yolun başında olduğumuzu söyleyebiliriz. Bir başka ifade ile, halkçılıkla teorik-politik-örgütsel hesaplaşma bitmiş değildir. Zira halkçı hareketten kopuşumuz, devrimci hareketin uzun tarihi gözönüne alınırsa, nisbeten yakın bir döneme tekabül ediyor. Bunun kendisi bile atılması gereken bir dizi adım ve görevimizin olduğu gerçeğini gösterir.

Proleter sosyalizmi ile halkçılık arasındaki ayrım noktalarının derinleştirilmesi ve hareketimizin teorik temellerinin sağlamlaştırılarak dahada güçlendirilmesi

önümüzdeki görevlerden biridir. Bu ise halkçı ideolojiye karşı daha yaygın ve daha güçlü bir teorik mücadele, sınıf içinde politik çalışma ve kökleşme demektir; iktidara doğrudan talip olmak demektir.

Halkçı ideolojinin uluslararası temellerine karşı teorik mücadele ise bu alandaki görevlerden bir başkasıdır; ve en az ulusal pladaki görevler kadar önemlidir.

Küçük burjuva devrimciliğinin çeşitli kesimlerine karşı güçlü ve etkin bir ideolojik mücadelenin, reformizm ve modern revizyonizmin etkilerine karşı etkili bir savaşla birleşmesi gerekiyor. Hele de içinde bulunduğumuz şu tasfiyeci ortamda bunun önemi çok daha fazla ve hayatidir.

İkincisi: Hareketimizin programatik tezlerinin derinleştirilerek ayrıntılandırılması bir başka önemli görevimizdir. Gerek ülkemizin toplumsal-siyasal gerçeklerine, gerekse bu çerçevede ülke devriminin teorik-politik sorunlarına ilişkin görüşlerimizi açmak, işlemek, geliştirip derinleştirmek somut incelemeler içinde somut çözümlemelere tabi tutmak durumdayız.

Bu program çalışmasını derinleştirmek demektir.

Üçüncüsü: *„Başlıbaşına bir temel sorunlar demeti oluşturan dünya sosyalizminin yaşadığı tarihsel süreçler ve sonuçlar var orta yerde. Yüzyılın ilk yarısında muazzam bir güce ulaşan dünya komünist hareketi, bugün yalnızca bir yıkımdan ibarettir." „Başta Ekim devrimi, yüzyılın ilk yarısını kapsayan devrimler ve devrimci değişimler dalgasıyla elde edilen toplumsal ve siyasal mevziler bugün hemen hemen tümden yitirilmiş bulunmaktadır. Sosyalist inşa süreçleri kesintiye uğramış, yozlaşma ve restorasyonlarla sonuçlanmıştır. Tüm bu tarihsel deneyimi değerlendirmek, sonuçlar ve dersler çıkarmak, bundan yeni teorik sonuçlara ulaşmak tüm dünya komünistleri gibi ülkemiz komünistlerinin önünde temel bir sorun olarak durmaktadır. Bu geçmiş tarihsel deneyimler anlaşılmadığı, bundan gerekli sonuçlar çıkarılamadığı sürece, dünya devriminin ve sosyalizminin gelecekteki başarılı bir gelişmesinden kesin olarak sözedilemez. Bu bir yana, uluslararası markist-leninist hareketin ciddi bir yeniden canlanışından bile sözedilemez."* (*I. Genel Konferans Belgeleri*, s.16)

Dördüncüsü: *„Önümüzdeki teorik sorunların bir diğer boyutu, dünyanın bugünkü tablosudur. Bu tablo çok çeşitli öğeler içermektedir. Dünya kapitalizminin bugünkü durumu, çelişkileri, eğilimleri, Doğu Avrupa' daki çöküntü ve bu çöküntü sonrasında emperyalist dünyanın iç ilişkileri ve çelişkilerinde yaşanmakta olan gelişme ve değişimler (dünyanın 'yeni düzeni') kapitalist dünyanın çeşitli alanlarında sınıf mücadeleleri, işçi sınıfının durumu ve çeşitli ülkelerin işçi hareketleri; dünyada ilerici, devrimci ve komünist güçler ve akımlar vb. genel tablonun değişik öğelerini oluşturan tüm bu sorunlar bizi yakından ilgilendirmektedir. Yalnızca kendi devrimimizin sorunlarıyla bağlantılı yönleri bakımından da değil, tam da dünya devriminin asli sorunları olarak. Marksist-leninistler olarak kaldığımız ve proleter enternasyonalizmli ilkesini herşeyin üstünde tuttuğumuz sürece, başka türlü davranamayız. Dünya devriminin sorunları her zaman bizim sorunlarımızdır; öyle olmalıdır."* (*I. Genel Konferans Belgeleri*, s.20)

Beşincisi: Yaşadığımız ideolojik gelişme ve netleşmenin doğrudan bir sonucu olarak bu netleşmenin siyasal-sınıfsal anlamına kavuşturulması ve bütün bunların örgüt aracığıyla maddi bir güç haline dönüştürülebilmesiyle mümkün olacağı açıktır. Buradan kalkarak, illegal fabrika hücreleri zemininde yükselen bir ihtilalci sınıf örgütünün yaratılması en temel ve aynı zamanda güncel görevlerimizden biridir.

Bugüne kadarki örgütsel deneyimimiz, örgüt sorununda önsel doğrulara sahip olmanın ve genel çerçeve ile sınırlı ideolojik bir açıklıkla çalışmanın yetmediğini ortaya koymuştur. İdeolojik kimliğimiz ile örgütsel faaliyetimiz arasındaki açıklığı kapatmak ve aradaki çelişkiyi hızla gidermeye çalışmak, deneyimlerimizin kanıtladığı yakıcı ve güncel bir görevdir. Dolayısı ile ideolojik çizgiyi ona uygun bir sınıf temeli ile, işçi sınıfı temeli ile birleştirmek, yeni dönemdeki görevlerimizin esasını oluşturmaktır.

Mahalli örgütleri, baskı-dağıtım ve askeri örgütlenmesiyle örgüt içi yaşantısı ve denetimiyle kendisini yenilemiş bir örgüt yaratmak zorundayız. Bu, leninist bir çalışma tarzı ve bütün bu görevlere uygun ihtilalci kadrolara sahip olmak demektir de.

Yeni dönem yeni bir devrimci militan demektir. Olağanüstü Konferansımızın ışığında yeni bir örgütsel çalışına dönemine girmiş bulunuyoruz. Bu bir atılım dönemi, örgütsel hamle dönemi olmalıdır. Yeni dönem, kendisini politik faaliyette ve toplam olarak örgütsel çalışmanın yenilenmesinde ifade etmeli ve sınıf içinde derin köklerlederinleşmeyi hedeflemeliyiz.

Komünist bir siyasal sınıf örgütü için görev başına!

F. KEMAL

Spekülasyon değil, devrimci müdahale

İlkesizlik ve eklektizm

(II. Bölüm)

Nadir yoldaşın Olağanüstü Konferans öncesinde örgüte sunulmuş yazısının (Geleceği Kazanmak, Geçmişi Doğru Kavramakla Başlar) son bölümünü kısaltarak yayınlıyoruz.

Nesimi ve Adil yoldaşların EKİM kadrolarının önüne sürdükleri bir sistem var. EKİM'in 5 yıllık pratiğini kendilerince değerlendiren bu yoldaşlar, çıkarttıkları sonuçlardan hareketle bize şunu söylüyorlar:

„Örgüt ve politika pratiğimiz esas olarak çizgimizin gerçekleşmiş şeklidir." „Kan uyuşmazlığı değil, tam bir kan uyumu vardır." Hareket baştan bu yana *„hep fabrikaları temel aldı."* Öncelikle ve acilen *„sınıf kökeninden bağımsız profesyonel devrimcilerden oluşan bir örgüt"* yaratalım, sonra gider sınıf temeline kavuşuruz. Fabrika temeline dayalı bir örgüt hayal etmeyin. 5 yıldır uğraşıyoruz ama yaratamadık. Çünkü bu bakışaçısı „uvriyerizm"dir. Fabrika hücreleri kurabileceğinizi zannediyorsanız gaflet içindesiniz. Çünkü; 1.*" ideolojik hattı, programı ve temel taktikleri belirlenmiş, yönü sınıfa dönük* (yönü sınıfa dönük!- vurguya dikkat -Nadir) *sürekli, sistemli bir politik etkinlik kapasitesine sahip bir devrimciler örgütü" 2. „yaygın, güçlü ve radikal* (siyahlar benim) *bir sınıf hareketi."* Bu ikisi birarada olmadıkça fabrika hücresi oluşamaz, oluşsa bile *„kısmi, göreceli ve büyük ölçüde işlevsiz olması kaçınılmazdır." „Düzen karşıtı politika yapmak"* istiyorsanız *„sınıf temelinden bağımsız bir profesyonel devrimciler örgütü"* kurun. Gerisi kendiliğinden gelir! Böylelikle bu yoldaşlar bir kehanette de bulunuyorlar. „Komünist bir siyasal sınıf örgütü" yaratmayı hedefledikçe EKİM yüz sene daha geçse bir arpa boyu yol alamaz.

Komünist birinsan Nesimi ve Adil yoldaşların bu yazılarını okudukçaşu soruyu sormadanedemiyor. Bu yoldaşlar neden TDKP ve DHB'den ayrıldılar? Geldikleri yerin teoride ve politikada TDKP ve DHB'nin bile gerisinde olduğunu görmüyorlar mı?

Öncelikle bir soruna açıklık getirmek gerekiyor...

Nesimi ve Adil yoldaşlar *„politika ve örgüt pratiğimizin esas olarak çizgimizin gerçekleşmiş şeklidir"* diyorlar.

Az çok duyarlı ve bilinçli her yoldaş politik ve örgütsel perspektiflerimizin ne olup olmadığını ve yaşanan sorunlarımızın hiç de bu perspektiflerin uygulanması sürecinde ortaya çıkmadığını bilir.

Bu hareketin önderliğinin son 1,5 yılı kaybettiği tespiti yoldaşlarca da paylaşılıyor. Peki kendi perspektiflerini yaşama geçirmediğinden son 1,5 yıh kaybeden bir hareketin teorisi ile pratiği arasındaki uyumdan nasıl sözedilebilir?

Konferans metinleri bu hareketin son 1,5 yılına yön verinesi gereken metinlerdi. Bunların hangisine uygun davranıldı, yaşama geçirilmeye çalışıldı? (...)

Yukarıda kısaca değinmiştim, küçük-burjuva sosyalizmden ideolojik bir kopuşla ileri çıkan bir hareket, kendi niteliğine uygun kadroyu, çizgisinin doğasına uygun bir politik çaba içerisinde çıkartabilir. Eğer geçmiş bir marksist-leninist miras ve o mirasın bıraktığı kadro birikimi yoksa, bu hiç bir yerde hazır kadro bulamayacağı anlamına gelir. 1. Genel Konferansımızda bu konudaanlamlı tartışmalar yapıldı ve bu konferans metinlerinde işlendi.

Eğer bugün kadrolardan kaynaklanan bir dizi problem tartışılabiliyorsak, eğer birçok kadro yetersiz de olsa son bir yıllık faaliyetimiz içerisinde bocalamış ise, önderlik boşluğu, eğitim yetersizliği vb. yanı sıra dönüp bu tip yoldaşların harekete katılım koşullarına da bakmak gerekiyor. Programatik tartışmalardan hareketle ikna edilen insanlara hemen kadro muamelesi yaptın ını hem o insanlara ilişkin görevlerini ihmal etmişolursun, hem de hazırolmadığı için perspektiflerine uygun çalışmada zorlanır. Başarısız kalır. Başarısızlık moral bozukluğuna, bu da atalete iter. Sonuçta aslında henüz potansiyel kadro olan bu insan örgütte kendine yer bulamamış, yerini kopup geldiği düzende aramaya yönelmiştir.

Otırmuş, mekanizmaları işleyen, kendini politik yaşamın içinde cazip kılan bir örgütte, bu tip zayıf insanlar ya hızla kendini aşma imkanı bularak hareketle bütünleşir, ya da örgüt otoritesi ve

mekanizması böylelerini etkisiz bırakır, giderek arınır.

Oysa EKİM yeni bir harekettir. Devraldığı bir mirası olmadığı gibi, oturmuş, işleyen bir örgütsel mekanizması da varedilememiştir. Böyle olunca potansiyeller ihtiyacın dayatmasıyla ya da bakışlardaki sakatlıktan dolayı kadro muamelesine tabi tutularak sorumluluk yüklenmiş, ama sorumluluklar orta yerde kala kalmıştır. Henüz orturmamış bir örgütte köşe taşları olarak yerleştirilen bu insanlar giderek dağıtıcı bir rol oynamıştır. (...)

Öncesi bir yana, ilk defa ciddi düzeyde bir örgütsel omurgaya oturabileceğimiz, örgütü varedebileceğimiz son 1,5 yıllık pratiğe bakınız. Daha öncesine uzanarak, işin içinden sıyrılmaya çalışmayınız. Çünkü bu hareketiradesini vemisyonunu ilk defa ve net olarak konferansta ortaya koydu. Gelinen yerde „geriliğe, hatta darlığa" mahkum ederek, „seminer" diye tanımladığınız konferansta ortaya çıkan önderlik düzeyini ve bu düzeyin öngördükleri ileson 1,5 yıllık pratiğimizi değerlendirin. Orada örgüt ve politika pratiğimizin çizgimize uygun olup olmadığını görürsünüz. Eğer bu hareketteki emeğinize, devrim davasına karşı sorumluysanız, „misyon duygusu" denen şeyin bir sataşma mı, yoksa konferansın bu hareketi tanımlaması mı olduğunu görürsünüz. Bu bakış, esiri haline geldiğiniz önyargılardan kurtararak, işi konumu ne olursa olsun bir bireyin yanlış yaklaşımları üzerinden herşeyi izah etme darlığı ve kısırlığından kurtaracaktır sizi.

Gelelim „kan uyumsuzluğu" tespitine. Hareketin mevcut teorisini gelinen yerde „güzel ama içi boş laf yığını" diye tanımlayan sizler, nasıl olur da buna itiraz etme gerekliliğini duyarsınız? Pratiğin başındaki sizler eğer bu teorik önermelere uygun davranmayı „boş bir çaba" olarak değerlendiriyorsanız, bu peşinen tespitin kendisini onaylamak demektir. Eğer sizi rahatsız eden „ideolojik zayıflık" tespiti ise, ideolojik güçlülüğünüze inanıyorsanız, bunu ideolojik farklılık ya da ayrılık diye tanımlayın.

Ama hayır, çok „kişilikli" olduğuna inanan bu yoldaşlar iş başkasına gelince kişilik tartışması yapma hakkını kendinde görürler, ama ortaya koydukları platformu „bolşevik", konferans metinlerinde ifadesini bulan hareketin bakışaçısının ürünü (isterseniz bunu da sizin konferansta sözü aldığınızda „katılıyorum" dediğiniz I. Konferansın önderliğinin metinleri diyelim). *„Değerlendirme ve Kararları"*, bu metinlere ruhunu veren Cihan'ın konuşmalarını „menşevik", „kendiliğindenci", „uvriyerist" olarak tanımlarlar, ama yine de bunu bir ayrı ideolojik platform olarak ilan etme gücünü kendinde görmezler. Peki nerde kaldı sizin „kişilikli" tutumunuz? Bu yoldaşlar ya kendilerini „bilge" alemi „cahil" görüyorlar, ya da ne söylediklerinin farkında değiller. (...)

Başkasına „kişilik" öğretmenliği yapan bu yoldaşlara birçağrım olacak. Oportünist kıvırtmalara paydos! Ya ortaya koymaya çalıştığınız platformu cesaretle bütün sonuçlarına götürerek bunuhiç değilse örgüt kamuoyu önünde açıkça savunun. Ya da başkalarına sataşarak „dergah şefi, C'nin çavuşu, C'nin askerleri" yollu düzeysiz tanımlamalarınızı birkişilikkompleksinin ürünü olduğunu kabul ederek, ilk defa ciddi bir tartışma atmosferi içerisine girmiş EKİM'i kendi asli sorunlarını tartışmaktan alıkoyma bedbahtlığından kurtulun. Bunu yaptığınızda göreceksiniz ki siz de hareket ve devrim de kazançlı çıkacaktır.

Nesimi ve Adil yoldaşlar Lenin'den aldıkları „feyiz"le ve bir kez daha bizi Lenin'e karşı gelmekle itham etme bedbahtlığı göstererek bir „çıkış yolu" öneriyorlar. Sınıf temeline dayalı örgüt kurmaktan vazgeçin, *„sınıf temelinden bağımsız profesyonel devrimciler örgütü"* kurun, sonra gider sınıfla „bütünleşirsiniz" diyorlar. Tabi bu arada olduğu kadarıyla faaliyetimiz yönü yine de „sınıfa dönük" olacak.

Önce tartışmayı, sınıf dışından gelen ve EKİM'in ideolojik çizgisini kavrayan, sınıf yönelimimize uygun düşen ve ihtilalci varoluş biçimimize uyum sağlayan kadroları örgüte almayı red ettiği yollu tümüyle uydurma bir suçlamanın, aslında Adil ve Nesimi yoldaşın ilkel bakışları olduğunu hatırlatarak ayrıntılarından kurtaralım. Zira EKİM kadro birleşiminin bugünkü gerçeği, bunun tümüyle hedef saptırıcı ve sözkonusu yoldaşların bir sonraki adımlarının uydurularak yaratılmaya çalışılan dayanağı olduğunu göstermeye yeter. *„Komite üyeleri doğası gereği işçi olacaktır"* {Nesimi} yollu zamanında farkedilmeyen ya da yeterince önemsenerek eleştirilmeyen dar bir bakışın ifadesi olduğu gerçeğine işaret ederek geçelim.

Bir örgütün niteliğini belirleyen eyleminin muhtevasıdır. Peki bu eylemin muhtevası nasıl belli olacaktır? Bunu şöyle tanımlamak mümkündür: 1. sözkonusu örgütün taşıdığı ideolojik kimlik 2. bu ideolojik kimliğin kendini gerçekliğe dönüştürdüğü maddi toplumsal sınıf temeli.

EKİM, bugün ideolojik kimliğini netleştirmiş (önündeki ideolojik süreçlere ilişkin görevlerin kapsamını tartışmadışı tutuyorum), bu süreç içerisinde politika ve örgüt alanında (tüm eksikliklerine rağmen) önemli mesafeler kattetmiş, belli bir kadrosal birikimi sağlamış marksist-leninist bir harekettir. Önünde, ideolojik temelini sağlamlaştıracak ve bu temeldeki gelişmesini teminat altına alacak maddi toplumsal bir sınıf zemininde politika ve örgüt yapısını ideolojik doğasına uygun hale getirme görevi var. Şöyle de ifade vermek mümkün: marksist-leninist bir teorik temele dayanan ideolojisini maddi toplumsal kuvvetlerine kavuşturma sorunuyla yüz yüzedir. Partileşme sürecinin ilk halkası olarak tanımlanabilecek bir süreçte, doğal ve kaçınılmaz olarak yöneleceği tek alan, toplumun en devrimci sınıfı olarak işçi sınıfıdır.

İllegal bir örgütün adım adım kurup yetkinleştirmek görevinin üstesinden ancak sınıf bilinçli işçilere dayanılarak, onların katılımı sağlanarak gelinebilir. Kentin ya da kırın küçük-burjuva sınıf tabakaları içinde yaratılmış küçük-burjuva sınıf temeline dayalı bir örgüt ne marksist-leninist olabilir, ne de sınıfı kazanabilecek bir temele oturabilir. Böyle partilere komünist sınıf partisi yaftası asınak denenmiş, ancak yakın tarihimizde somutça yaşandığı gibi, sonuçsuz bir tecrübe olarak kalmış bulunuyor. Önümüzdeki biricik görev; sınıfa, sınıf bilinçli işçilere dayanan, fabrikalarda yaratılmış illegal çekirdekler temeli üzerinde yükselen leninist tipte bir sınıf partisi inşa etmektir.

Henüz bu onurlu görevin ilk adımındayız: Güçlerimizin sınırlı, olanaklarımızın henüz dar olduğu biliniyor. Ne ki, bu gerçeğin kendisi bize güç ve olanaklarımızı en iyi, en verimli, ve en titiz bir biçimde düzenleme sorumluluğu yüklüyor. Güçlerimizi iyi düzenleyerek temel fabrikalara yönelmeliyiz. Bugünden dışardan da olsa kadroları titiz bir şekilde konumlandırarak yaratacağımız fabrika çevreleri yada gruplarından giderek fabrika hücrelerine ulaşmayı acil bir hedef olarak koymalıyız. Fabrika hücrelerine maddi bir olgu olarak kavuşmamız ise hareketin ve illegal fabrika çevrelerinin yürüteceği faaliyetin niteliği, çapı, derinliği ve sürekliliğine bağlıdır. Fabrikanın taşıdığı potansiyel (eğitim ve kültür düzeyi, politik potansiyel kapasitesi) işçi hareketinin gelişim seyri, toplumsal yaşamın alacağı boyut vb. bu çabamızı olumlu ya da olumsuz etkileyecektir! Ancak her halükarda marksist-leninist bir hareket tabiatı gereği ideolojik silahının maddi kuvvetlerini işçi sınıfı temeline oturarak bulabilecektir.

Bu sürecin kendisi, marksist-leninist hareket sınıf etkisini derinleştirip yaygınlaştırdıkça, kapitalist sömürü düzeninden zarar gören işçi sınıfına yakın güçlerin giderek sınıf hareketi ve sınıf hareketi ile birleşme gücü göstermiş proleter sosyalist hareketin etrafında kümelendirecek, sınıf intiharı yaparak bilimsel sosyalist kavrayışa ulaşan tek tek bireyleri ise komünist örgütün saflarında yerlerini bulacaklardır. Önce sınıfın dışındaki güçleri kazanmayı esas alarak sınıfı kazanmayı hedeflemek, ideolojik bakışaçısındaki çarpıklık bir yana, Nesimi yoldaşın kendi mektubundaki deyişle „Arabayı ata koşmaktır".

Eğer bir hareket gücünü ve dinamizmini işçi sınıfından değil de işçi sınıfı dışındaki toplumsal ara katmanlardan alıyorsa, doğal olarak politik faaliyetinin yönünü, demek oluyor ki eyleminin muhtevasını, bu ara katmanlara göre tayin edecektir.
...

Peki partileşme sürecinin bu ilk halkasında eğitimcinin, sağlıkçının, PTT görevlisinin, öğrencinin ve kır yoksullarının toplandığı „sağlam dava adamları"ndan oluşan bir örgütle mi işe başlayacağız, yoksa kökleri toprağın derinliklerine inen, gücünü ve dinamizmini sınıf hareketinden ve bu hareketin politikleşmiş öncülerinden alan, profesyonel bir faaliyet yürütme kapasitesine ulaşmış bir örgütle mi? Bir grup komünist olarak temeli nereye atacağız?

Şimdi gelelim „Lenin'in parti teorisine ve pratiğine bazı yoldaşların büyük kuşkuyla baktığı" iddiasına.

Aslında bu tartışmanın kendisi kimin Lenin'in teorisinden ne anladığıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Teoriyi kendi içerisinde alırsın, bütün canlılığı dinamizmi kaybolur. Kalıplara döner, devrimci dinamizmini kaybeder ve sonuçta Kuran-ı Kerim ayetlerine döner. Ama bir de tersi bir yöntem var. Teoriyi tarihsel ve toplumsal koşullarıyla birlikte irdelersin, yaşanmış tarihi tecrübelerle birleştirerek, ondan bugünün ihtiyaçlarına yanıt veren sonuçlar çıkartırsın.

Teoriyi kendi içerisinde ele alarak bir dogma haline getiren Adil ve Nesimi yoldaşların „Lenin'in teori ve pratiğine büyük bir kuşkuyla bakıyorlar" çığırtkanlığına düşmelerine de şaşmamak gerekiyor.

Lenin'in parti teorisi şudur:

1. Örgütsüz proleterler hiçtir, örgütlü proletarya herşeydir. Bu demektir ki proletaryanın iktidar mücadelesinde örgütten başka bir silahı yoktur. Bu örgütlülüğü sağlayıp iktidar hedefine yönlendirecek araç ise işçi sınıfının genel kurmayı, komünist

partisidir. Komünist partisi, işçi sınıfını eğitip örgütleyerek iktidar hedefine yönelten en temel ve vazgeçilmez araçtır.

2. Bu parti ihtilalci bir kimlik taşımak zorundadır. Parti ihtilalın öncüsüdür. Gizli bir temelde ve düzene sığamayacak biçimde örgütlenir. Partiyi çevirip-çevreleyen diğer tüm örgüt biçimleri ancak bu gizli temel üzerinde işlevini sürdürebilir.

3. Böylesi bir parti, sınıf temeli üzerinde yükselerek sınıfın bir parçası olmak zorundadır.

Evet bu ilkeler leninist parti teorisinin evrensel ilkeleridir.

Adil ve Nesimi yoldaşlar '75-80 döneminin halkçı akımlarından aldıkları bir yöntemle Lenin'den alıntı „tırtıklayarak" sözümona EKİM'in Lenin'e yabancı olduğunu iddia etmeye kalkışıyorlar. Oysa, ne Leninizmin zerresini kavramışlar, ne de tarihsel tecrübeden öğrendikleri birşey var. *Ne Yapmalı?*'nın yanma bile yaklaşamamışlar.

Leninist parti teorisinin evrensel ilkeleri dün olduğu gibi, bugün de gerçek komünistlerin yolunu aydınlatmaya devam ediyor.

Şimdi gelelim 1902'de Lenin'in *Ne Yapmalı?* eseri üzerine kopartılmaya çalışılan fırtınaya.

Devrime gebe bir coğrafyada yaşıyoruz. Devrimin temel dinamiği işçi sınıfı. Devrim politikleşmiş işçi sınıfının eseri olacaktır. İşçi sınıfını politikleştirerek iktidara hazırlayacak bir öncü örgütedir duyulan ihtiyaç. Günün en temel ve acil sorunu sınıfadına layık bir ihtilal partisi yaratmaktır.

Adil ve Nesimi yoldaşlar hareketin 5 yıllık pratiğini irdeleyerek bir sonuca varıyorlar. Sonuçta bir öneride bulunuyorlar: Lenin'in 1902'de *Ne Yapmalı?*'da önerdiği „sınıf temelinden bağımsız profesyonel devrimcilerden kurulu örgüt" fikrine sahip çıkarsak bir çözüm buluruz; ama „komünist bir siyasal sınıf örgütü" der ve öncelikli hedef olarak fabrika zemini seçerseniz sorunlarınızı çözemezsiniz.

Lenin'de kalıplara dayalı bir parti modeli yoktur. Bu yüzden 1902'den alınacak ve Türkiye'ye uygulanacak bir model de yoktur.

Leninist partinin ilkelerini evrensel kılan neden olarak da iktidarı almış olması gösterilemez.

Lenin'in partisine tarihsel bir gözle ve diyalektik bir yöntemle bakılabildiği ölçüde bugüne ilişkin işlevli sonuçlar çıkartılabilecektir.

Peki, Lenin'in 1902'sini öneren (ki 1902'deki gerçeğe ayrıca değineceğim) yoldaşlar, neden acaba 1897'de henüz partinin kurulmadığı bir aşamada önerdiklerini, ya da 1905'de, 1910'da, 1912'de, 1917'de ve 1921'de söylediklerini değil de, 1902'de ekonomistlere karşı yazılanları veri alıyorlar? Çünkü yoldaşlar tarihsel perspektiften yoksundur, bir. Leninizmdeki canlılığı kavramaktan uzaklar, ideolojik bakışaçıları Lenin'n söylediklerini doğru kavramanın engelidir, iki. Üçüncüsü ise, yalnızca toplumsal ortamın baskısı karşısında değil, örgütsel sorunlarımızın da baskısı altında ezildikleridir. Sorunlarımız karşısındaki çözümsüzlükleri yoldaşları en kolay „çözüm" yoluna itmiştir: Hareketin çizgisini terk!

1897'de, Lenin'in devrimine önderlik ettiği Çarlık Rusya'smda, henüz Marksist bir partinin kurulmadığını tarih okuyan her devrimci bilir. Rusya'da Marksist hareket henüz embriyonik bir gelişme aşamasındadır ve teorik yüklerin altından yeni yeni kurtulmaktadır. İşte bu koşullarda ve Çarlık Rusyası gibi bir coğrafyada, partiyi yaratmanın ilk adımlarında Lenin'in önerisi şudur:

„Rusya sosyal-demokrasisi çok büyük ve hemen hemen dokunulmamış bir çalışma alanı karşısındadır: Rusya işçi sınıfı..."

Sınıf partisini örgütleme *"çalışmamız, öncelikle ve başlıca fabrika şehir işçilerine yöneliktir. Rusya sosyal demokrasisi güçlerini dağıtmamalıdır; eylemlerini, sosyal-demokrat fikirlere en yatkın, entellektüel ve politik bakımdan en gelişmiş, sayıları ülkenin büyük politik merkezlerinde yoğunlaşmaları nedeniyle en büyük önemi taşıyan sanayi proletaryasının üzerinde yoğunlaştırmalıdır. **Bu yüzden şehirli fabrika işçilerinin arasında kalıcı bir devrimci örgütlenme yaratılması sosyal-demokrasinin önündeki birinci ve en acil görevdir; günümüzde kendimizi bunda oyalanmaya bırakmak büyük akılsızlık olur."*** (siyahlar benim)

İnsan bu satırları okuyunca bunların adeta „fabrika hücreleri üzerine söylenecek her söz her çaba havanda su dövmektir" (Nesimi) diyen birini uyarma ihtiyacından doğduğu hissine kapılıyor.

Devam edelim.

*„İşçiler arasında örgütlenme ve disiplini geliştirerek onların acil ekonomik ihtiyaçları için mücadele etmelerine ve sermayeden adım adım mevziler kazanmalarına yardım ederek, işçileri politik bakımdan eğiterek, birleşik ve aynı zamanda koşullarımıza uygun bir işçi sınıfı **partisi örgütü*** (siyahlar benim) *ancak proletaryanın iktidar mücadelesini yönetebilir."*

Bunların Lenin tarafından yazıldığı dönemde

de, Rusya sosyal-demokratlarını sanayi proletaryası dışındaki işçi ve emekçi katmalara -şehir ve kır emekçilerine- gerekli değeri vermemekle suçlayanlara karşı Lenin; *„Bundan dolayı, Rusya sosyal-demokratlarını darkafalı olmakla, fabrika işçileri uğruna emekçi halk yığınlarına önem vermemeye kalkışmakla suçlayanlar, kesinlikle yanılmaktadırlar.* („İşçi diye diye halkı unuttuk" diyen Nesimi yoldaşa ithaf olunur.) *Tersine, proletaryanın ileri kesimi arasında ajitasyon yapmak (hareket genişledikçe) Rusya proletaryasının bütününü harekete geçirmenin en emin ve biricik yoludur."*

Peki hani Lenin „sınıf temelinden bağımsız birprofesyonel devrimci örgüt" savunuyordu. (Hemen belirtelim ki "sınıf temelinden bağımsız bir profesyonel devrimci örgüt" tanımlaması Lenin'de yoktur. Lenin'in bakışaçısına da aykırıdır. Lenin adına tırnak içine alman bu tanımlama bilmeyerek de olsa bir tahrifata dayanıyor). Yoksa Lenin'in örgüt teorisini bu dönem henüz yeterince geliştirmediği gibi çocukça bir iddiaya mı dayanacaksınız?

1905-1906 devriminin yenilgisinden sonra, Stolipin gericiliği yıllarında, sınıf dışından partiye katılan güçlerin hızla devrim saflarını terkettiği, aydın kesimden kiminin dine yöneldiği, kimininse tasfiyeciliği açık politika haline getirdiği yıllarda, Lenin'in sımfa yaptığı vurgu artmıştır. Zira hareketin geriye çekildiği, parti saflarından kaçışın yaşandığı 1907-10 yıllarında parti sürekliliğini fabrikadaki örgütleri aracılığıyla sürdürebilmiştir. Ancak Lenin'in bu vurgusu 1897'den ya da 1902'den bir kopuşu ifade etmiyor. Yalnızca sınıfsal temele yapılan vurgudur ve 1902 ile bir sürekliliği temsil ediyor. Bakışaçısı aynı bakışaçısıdır. Yönelim aynıdır.

Şimdi gelelim yoldaşları „sınıf temelinden bağımsız profesyonel devrimci örgüt" yorumuna götüren Lenin'in 1902'deki (Ne Yapmalı?) „işçiler örgütü ile devrimciler örgütü" ayrımına.

Lenin'in işçiler örgütünden kastı mesleki örgütlerdir. Yani bugünkü adıyla sendikalardır. Devrimciler örgütü ise, işçi sınıfının genel kurmayı komünist partisi örgütüdür.

„Bir meslekten devrimciler komitesi kurmak gerekir. Komitenin işçilerden ya da öğrencilerden oluşması önemli değildir. Bunların meslekten devrimci olarak yetişmeleri yeterlidir."

İşte yoldaşları „bunlar Lenin'e kuşkuyla bakıyor" çığırtkanlığına götüren ve „tartışmayı odaklaştıracak"larını ilan ettikleri satırlar bunlardır.

Dikkatli ve sorumlu her okuyucu makalenin tümünü okuduğunda görecektir ki bu yoldaşlar bir kez daha çuvallamışlardır. Ve içerisine girdikleri „sınıf temelinden bağımsız bir profesyonel devrimci örgüt" saplantısı bu yoldaşları gerçeği görmenin çok uzağına götürmüştür.

Birincisi: Lenin'in burada tartıştığı bir örgüt ya da parti değil, partinin herhangi bir komitesidir.

İkincisi: Faaliyetin sürekliliğini taşıyacak devrimci bir örgütün gerekliliğidir.

Üçüncüsü: Ekonomistler, fabrikanın dışından giden her türlü devrimci önderliği yasaklama yoluna gidiyorlar. Gerekçe olarak da dışardan giden öğrencilerin herhangi bir sebeple fabrikaya gitmedikleri dönemlerde işçilerin durgunlaştığını ileri sürüyorlar. Ekonomistlerin bu tutumunu eleştiren Lenin, kötü yöneticileri rededeceğinize siz her türlü yöneticiliği rededi yorsunuz. Eğer işçilerin durgunlaşmasını istemiyorsanız „bir devrimciler komitesi kurun, komite üyelerinin işçi ya da öğrenci olması farketmez" der. Bu „sınıf kökeninden bağımsız bir örgüte" ilişkin vurgu değil, devrimci örgüte ihtiyacına yapılan bir vurgudur. RSDİP kongrelerine katılan delegelerin sınıf kökeninden hareketle yoldaşların vardığı bir sonuç var. „Partinin toplumsal kimliği bir süreç sorunudur" (T.Göker) yani nerede görülmüş partinin, başlangıçta sınıf temelinde inşa olduğu. Eldeki verileri ise şunlardır. RSDİP ilk kuruluş kongresinde hazır bulunan 10 delegeden yalnızca bir tanesi işçidir. 1903 kongresine katılan 60 küsür delegeden 4'ü işçidir. 1905'teki kongrede tek bir işçi delege yoktur. (Ki hemen belirtelim bu kongre RSDİP'in Bolşevikler kanadınca yalnız toplanmıştır.) Peki bu istatistiklerden hareketle Bolşeviklerin „sınıf temelinden bağımsız profesyonel devrimciler örgütü" olduğu sonucu çıkartılabilir mi? Nesimi ve Adil yoldaşlara göre evet. Ama eldeki verilere göre hayır. Çünkü 1905'de toplanan Bolşevik kongresinde bir tek işçi delege olmadığı halde, Bolşeviklerin toplam üyelerinin % 62'si, yani her 100 üyeden 62'si işçidir. Buradaki problem ise izlenen politikalardaki yalnışlıktır. Partinin yönetici kademeleri aydınlar tarafından tutulmuş, işçi kökenliler ise taban örgütlerde kalmıştır. Nitekim bu durumu eleştiren Lenin, 1905'teki kongrede hemen komitelerde işçi oranın % 80'e çıkarılmasında ısrar eder, bundan altı ay sonra da *„yeni parti örgütlerimizin bir sosyal-demokrat aydına karşılık yüzlerce sosyal-demokrat işçiye sahip olmasını dilemeliyiz."* der.

„Güneş balçıkla sıvanmaz". İstatistikleri kimse keyfince yorumlayamaz. Eğer hala „işte görüyorsunuz

çekirdek olan komitelerin çoğu işçi kökenli değildi" diyen biri varsa, ya gerçeğe gözünü kapatmıştır, ya da Lenin'in 1905 Kongresindeki eleştiriden birşey anlamamıştır. Çünkü Lenin eleştirisinin, 1902 Eylül'ünde söylediği „olanaklar elverdiğince fazla sayıda işçinin tam sınıf bilinçli ve profesyonel devrimci komiteüyesi olması için özellikle gayretgöstermeliyiz" önermesinin yeterince uygulanmamasıyla doğrudan ilişkisi var.

Bütün bunlara rağmen, Nesimi ve Adil yoldaşların, „görevlerinin kompetanı" profesyonel propagandacı, ajitatör, örgütçü, askeri ve teknik elemanlardan kurulu bir örgüt görüşünü, bir ilerleme olarak görüyorum. Zira konferans öncesi süreçte başında bulundukları örgüte üye alınca bunların pek de farkında olmadıkları ve örgütü bir hayli sıradanlaştırdıkları tartışmasız bir gerçektir. Saplantılarından kurtularak bunu sağlaın bir toprağa oturturlarsa ne ala!

Nesimi yoldaşın tam bir kendiliğindencilik teorisi olan hücre tartışmasına gelince. Bir komplo örgütü kurmayı tasarlayan yoldaş hareketin sınıf temeline oturmasını geleceğe erteledikten sonra, bize ne zaman hücre kurabileceğimizi de göstermiş bulunuyor. 1. *„ideolojik hattı, programı ve temel taktikleri belirlenmiş, yönü sınıfa dönük, sürekli, sistemli bir politik etkinlik kapasitesine sahip devrimciler örgütü 2. Yaygın, güçlü ve radikal bir sınıf hareketi"*

En baştan alalım. Hani „teori gri, yaşamın ağacı yeşil"di? Peki programı ve temel taktikleri belirleyene kadar sınıf mücadelesinin dışında mı kalacağız? „Aydın oportünizmi" tespiti yaparsın ama kendin bundan kurtulamazsın. Bu formülasyonun hangi sonuçlara götürdüğünü bilmiyor olsan gerek. Bu noktada Adil yoldaşla aynı zamindesiniz. Zira dikkatli bir okuyucu yoldaşın yazısının hareketin eylem çizgisiyle ilgili bir saptama yapmadığını görür.

„Yönü sınıf dönük sürekli, sistemli bir politik etkinlik kapasitesine sahip devrimciler örgütü."

Öncelikle „yönü sınıfa dönük" tanımlamanızın teoriyi sınıfsal içeriğinden boşaltma çabası olduğunu belirteyim. „Yönü sınıfa dönük" değil, sınıfa dayalı ve sınıfın iktidar perspektifli politik faaliyet demeniz gerekir. Bir başka kritik nokta, Türkiye devrimi adına yola çıkmış marksist-leninist bir hareketi bir yana bırakın, hareket yönü „sınıfa dönük" olmayan politik etkinlikten bahseden bir grup ya da parti gösterebilir misiniz? Gösteremezsiniz, zira toplumsal muhalefetin odağında artık işçi sınıfı var. Nesnel koşullar aşağı-yukarı tüm grupların "yönünü" işçi sınıfına çevirdi.

Ve en kritik nokta. Politik etkinlik kapasitesine sahip devrimciler örgütünün kadrolarını hangi politik çabayla ve nerede bulursunuz? Hiç bir kıvırtma içerisine girmeden buna cevap vermek zorundasınız. Aksi halde hiç bir ciddiyetiniz kalmaz. „Devrim ülkesi burası etrafınıza bakın bulursunuz", derseniz kusura bakmayın ama bu saçmalamak olur.

Bunun için işçi sınıfının öncülerini dışta tutarsak üç toplumsal tabaka (bağımsız sınıf değil) sayabiliriz. 1. Kent ve kır emekçileri, ki bunun cevabını yukarda Lenin'den almıştınız 2. Öğrenci gençlik, ki sınıf bakışaçısı gibi size lüks ve „demode" gelen kavramı bir yana bırakarak, bu alanın politik olarak işçi sınıfından oldukça geri ve kısır olduğu gerçeğini hatırlatabilirim. 3. Çeşitli devrimci kadrolarla ya da gruplarla birlik; yani o sizin kendi kaleminizle bir zamanlar doğru bir biçimde eleştirdiğiniz *„eğer hala bütün dikkat ve çabamız fabrikalarda değil de eski devrimci çevrelere, ya da fabrika dışındaki emekçi kesimiyse, gerçekten yakın geçmişimizi* (halkçı bakışaçısı ve pratiğini kastediyor olmalısınız -Nadir) *aştığımızdan bahsedemeyiz"* yollu tespitinizi hatırlatmakla yetineceğim.

Eğer hala bu bakışaçısım koruyorsanız, sizin „sınıf temelinden bağımsız devrimciler örgütü" yaratma hedefiniz güme gitti demektir. Yok bu bakışaçısının mazide kaldığını söylüyorsanız, kendinize yabancılaştığınızı söylememe izin verin.

„Profesyonel devrimci çekirdeğinizi" şimdilik sınıfın dışından bulabileceğinize inanıyorsanız, olacaksa eğer politik faaliyetinizin yönü de bu güçleri kazanabileceğiniz alana yöneltmek zorundasınız. Gazete ilanıyla değil de politik çabayla devşirilecekse „profesyonel devrimci çekirdek"in kadroları, yönünüzü bu kadroların geleceği alana çevrin. Hayır, politik faaliyetimin yönünü sınıfın dışına çevirmeyeceğim, deme akılsızlığını göstermeyin. Zira politika yapmadan güç olamazsınız.

„Sınıf temelinden bağımsız profesyoneller örgütü" hedefleyen yoldaşlara küçük bir hatırlatma yapmakta yarar var.

Kapitalizmden zarar gören küçük-burjuvazinin, kapitalizmin saldırı ve iğrençlikleri karşısında öfkelenmesi bütün kapitalist ülkelerde toplumsal bir olgudur. Hatta bu öfkenin gözü karalığa dönüşmesi, önüne gelen herşeyi kırıp dökmesi gibi anarşizan tutumlara yolaçınası herzaman mümkündür. Ancak yine de bu tutumları bu kesimleri tutarsız olmaktan,

kısırlıktan ve çabuk boyuneğişten kurtarmaz. Kapitalist iğrençlik karşısında gösterilen tahammülsüzlük gevşekliğe, boş fantaziye, günün modası olan şu ya da bu burjuva eğilime karşı çılgınca bir hayranlığa hızla dönüşebilir.

'80 sonrası sol harekete bakın, önümüze öylesine öğretici bir tablo çıkacak ki siz de şaşıracaksınız. Çok büyük kesimi de „sağlam dava adamı"ydı. Kele koltukta faşizme karşı mücadele ediyorlardı. O gün ölüm kimsenin umrunda değildi. Peki '84'lerden sonra geriye ne kaldı? İstisnaları hariç, yaşamını emeğini satarak geçinmek durumunda kalanlar. Diğerleri ya yurtdışına kaçarak mültecileştiler, ya da düzenin araladığı kapıdan hızla içeri daldılar. Yıllarca cezaevlerinde ölümle yaşam arasında gidip gelerek dışarı çıkanların bile öylesine küçük bir bölümü sürekliliği sağladı ki, insanın bu tabloya bakarak bir ders almaması için gerçeğe tümüyle sırtını dönmesi gerekir.

SHP'nin kuruluşuna bakın. Bu partiyi emekçilerin gözünde „umut" haline getren birinci sebep SHP'nin sol görüntüsü idiyse, bunu tamamlayan ikinci neden, '80 öncesinde marksist geçinen çeşitli devrimci grupların saflarında yer alan kadrolardı. Demek ki ideal taşımak yetmiyor. Kritik nokta idealin ve iddianın işçi sınıfı temeline oturmasıdır.

Bu söylenenleri teorik ya da soyut olarak kabul etmek birşeyi değiştirmez. Eğer yaşamda bunun karşılığını gözetmezsen, işçi sınıfı devrimciliği iddiasında olsan bile, *„beklenmedik hallerde, az çok yeni biçimlerde, şimdiye dek hiç görülmedik kılık ve çehrelerde, alışılmamış bir durumdan, her zaman yeniden çıkan eski yanılgılara düşmekten hiç korunamaz"*sın.

Gördüğünüz gibi, kurup yaşanmış biçmini tasarlayark hayranlıkla seyrettiğimiz sisteminizin neresinden tutmaya çalıştıysak elimizde kaldı.

„Yaygın, güçlü ve radikal bir sınıf hareketine" gelince.

Bu teorinin kendisi kendiliğindenci bakışaçısının ürünüdür. Eylemsizlik ve atalet böyle ortaya çıkar. Hani komünistler sınıf bilinçli işçilerdi. Sınıfın bilincini dönüştürmek ve ileriye sıçratmak için sürekli sistemli propaganda, ajitasyon, eylem ve örgütlenme çalışması yaparlardı. Geçmişi böyle mi aşacaksın? İzmir'de bildiri dağıttın, gazete dağıttın, afiş yaptın, fabrikaları ve işçi semtlerindeki kahveleri basarak sözlü propaganda, ajitasyon yaptın. Anna bir tek okuma grubu, fabrika grubu kurdun mu? Şimdi kalkmış kendi pratiğini teorize edip harekete „işte yeni model" diye sunuyorsun.

„Yaygın, güçlü, radikal işçi hareketi", eğer kendiliğinden bir hareketin savunusu değilse, bu *„yaygın, güçlü, radikal işçi hareketi"* nasıl yaratılır? Nasıl önderlik edilir? Yoksa bu komplocu bir mantığın ürünü olmasın mı? Tabi nasılsa siz sınıfın dışında - hadi sınıf kökeninden bağımsız diyelim, ki aynı kapıya çıkar- çekirdeğinizi oluşturup, yönünü de sınıfa dönük hale getireceksiniz. *„Yaygın, güçlü, radikal sınıf hareketi"* ortaya çıkınca başına geçerek iktidar olacağınıza ını inanıyorsunuz?

Uzağa gitmeye gerek yok. Bir yıl önceki Paşabahçe direnişine bakın. Orada sizin kurduğunuz hayalin gerçeğe çarparak tuzla buz olduğunu görürsünüz. Paşabahçe kendi içinde yaygındı, zira bütün Beykoz halkını yanına alınıştı. Güçlüydü, tüm çalışanını kapsamıştı, Radikaldi; 21 gün fabrika işgal altındaydı. Dahası Ümraniye komitemizin "yönü" buraya dönüktü. Gitti, bildiri dağıttı. Kurultay komitesini gönderdi. Özel sayı çıkarttı. Ne oldu? Paşabahçe işçisini etkileyebildi mi? TDKP'nin de "yönü" Paşabahçe'ye dönüktü. 20 kişi bildiri dağıtımı için gitti. Ne oldu, işçileri kazandılar mı? Yoksa işçiler 20 kişiden 18'ini alıp, kendi elleriyle polise teslim mi ettiler?

Peki senin Paşabahçe'de en azından bir hücren olsaydı, bu kadar dışta kalabilir miydin.? Başkalarını kendiliğindencilikle, aydın konformizmiyle itham edersin. Ya kendin bunun teorisini yapıtığının farkında mısın?

„Yaygın, güçlü, radikal sınıf hareketi" sana rağmen ortaya çıkmışsa, artık sana ihtiyacı yok demektir. Çünkü içerisinde kök tutamamışsan, önderliğini ele geçiremezsin. „Atı alan Üsküdarı geçer."

Kaldı ki işçi sınıfını iktidara hazırlamak göreviyle karşı karşıya olan komünistler, bunu ancak sürekli, sistemli, yürüyen bir propaganda-ajitasyon ve eylem çalışmasıyla yaptıkları gibi, örgütlenme sorunu bunun vazgeçilmez ama kritik bir parçası görürler. Böylelikle ilerlemek için daha büyük güçlere, daha geniş imkanlara kavuşurlar.

Nesimi yoldaşın da bildiği anlamlı bir deyiş vardır. „Her ot kendi kökü üzerinde yeşerir." Bu her hareketin kendi kökü, kendi maddi - toplumsal temeli üzerinde yeşereceği anlamına gelir. Embriyon halindeki ya da bundan yeni yeni kurtulan bir komünistler topluluğu, varlığını ve gelişmesini teminat altına almak için temsil ettiği, sınıf temeline ve dinamiğine oturmak zorundadır. Sınıf temeline

oturmayı zincirin en kritik halkası görmeyen, *„sınıf temelinden bağımsız"* kalan bir hareketin politikasına da sınıf temelinden „bağımsızlık" yön verir. Bu da giderek ideolojide kendini üretir, ideolojik bozulma ve yozlaşma başlar. Bir hareketin niteliğini, sınıfsal temeliyle birlikte düşünsel sisteminin yön verdiği politik etkinliği ile değil de, yalnızca düşünsel sisteminin yön verdiği eylem ile tanımlamak, idealizmdir.

„Sınıf temelinden bağımsız örgüt" devrimci olsa bile proleter sosyalist değil, en iyimser yaklaşımla bir "halk" örgütü olur. Halkçılık tarafından kuşatılır ve niteliği de ona uygun şekillenir.

„Sınıf temelinden bağımsız örgüt" savunusu yapan Nesimi ve Adil yoldaşların, böylesi bir örgütün kadrolarını nereden devşirecekleri hala kritik bir sorun olarak ortada durmaktadır. Sistemlerinin bütün çarpık ya da geriliğinin anlaşılacağından korktukları için kadro kaynaklarının neresi olduğunu da açıklamıyorlar.

Yakın zamana kadar düşünsel sistemi açısından çeşitli çarpıklıklar taşısa da Nesimi yoldaş yine de tutarlı bir konumdadır. Hareketin sınıf temeline oturmasına özel önem verir. Ne zaman ki İzmir'de biriktirdiği ama örgütleyemediği (bu ikincisi önemli bir sorundur) işçiler düşmanın saldırılarıyla tutuklandı, bu yoldaşta güçsüzlük belirtilerinin ortaya çıkmasına neden oldu. Buradaki temel yetersizliği, gizli bir örgüt, sağlam ve dayanıklı bir örgütün yaratılamamasında arayacağına, hareketin sınıf yönelimine kuşkuyla bakmaya başladı. „Uvriyerizm" tartışması yoldaşın beyninde yankısını buldu. Oysa kritik nokta, bu güçlerin illegal bir temelde ve fabrika zemininde örgütlenerek eğitimi ve dönüştürülmesi için gerekli emeğin verilememesiydi. Nesimi yoldaşa sormak gerekiyor: Entellektüel birikimi açısından değil, militanlığı, kararlılığı, fedakarlığı, çalışkanlığı bakımından „sınıf dışından" hangi güç A. Çakınak'tan daha iyi bir performans gösterebilir. Eğer sorun A. Çakmak'ın ideolojik zayıflığı ve birikim yetersizliği ise, bunun gereklerini yerine getirmek A Çakmak'tan çok önderliğin sorunudur. Kadrolaşma, buna ilişkin tutarlı bir politika izleme sorunudur. Bizde yaşanmayan ise budur. Adil yoldaş ise düşünsel süreçleri bakımından da tam bir tutarsızlık örneğidir. Düşünsel süreçlerinde kavrayış değil, söz kalıbı ve formülasyon enflasyonu vardır. Yazdıkları pragmatik, mekanik bir mantığın ürünüdür. Pratiği de buna uygundur.

„EKİM devrimine hazırlık, leninist bsir ihtilal örgütünü sınıfın bağrında adım adım inşa ederek yapılabilinir." (T. Göker, *Ekim*, s.26)

„Parti sadece ideolojik olarak değil, toplumsal bileşimi bakımından da proletaryayı temsil etmek zorundadır."

„Bilimsel sosyalizmle işçi hareketini savunmak geleceğin değil bugünümüzün sorunudur." (siyahlar benim).

„EKİM, sürekli olarak modern revizyonizm ve popülizmden kopuşun kararlı bir sınıf yönelimiyle birleştirilmesine dikkat çekti. Bu anti-leninist sınıf dışı parti anlayışından kopuşun ve partiyi bilimsel sosyalizmle proletarya hareketinin birliği olarak anlamanın önemine dikkat çekti."

„Sorunun bu yanına dikkat çekmek sadece teorik bir doğruya sahip çıkmak ve pratikte bunun gereğini yapmak bakımından önemli değildir, tarihsel deneyimden öğrenmek bakımından da güncel bir önem (siyahlar bizim) *taşıyor."*

„Tarihte bütün devrimci partiler yozlaşıp burjuva düzenine eklentisi haline gelmişse, öte yandan sosyalizmin bürokratik yozlaşmayla karşı karşıya kalmışsa, bunun temel nedenlerinden biri sınıf hareketinden kopuş, sınıfın devrimci özelliklerini partiye taşımasını.... engellemektir." (T. Göker)

Peki sayın yazar!

Cihan-Mesut ekibi MK iç sorunları çıktıktan bu yana hep sınıf dışı parti eğilimine (ki bu eğilimin temsilcilerinden biri „İşçi Hareketi ve Devrimci Hareket" yazısıyla „komünist güçler" teorisiylesendin) tutum aldılar. Örgütsel çalışmanın temel hedefini, fabrikaları gösterdiler.

Öyleyse yazınızda siz kime „örgütü ciddiye alınız" çağrısı yapıyorsunuz? Politik ve örgütsel hedefleri, fabrikaları gösteren Cihan-Mesut yoldaşlara mı? Peki, nerede görülmüş partinin başlangıçta sınıfla birlik kurduğu; önce sınıfın dışında oluşur, sonra gider sınıfla birleşir, diyen siz. Kaleminizden çıkan Partinin sınıfla birliğinden „uzak duranlar, onu geleceğe erteleyenler, devrimi, onun en temel silahlı devrim partisini ciddiye almayanlardır" diyen de yine siz. Peki kim ciddi? (...)

Peki, sınıf yönelimine bu denli vurgu yapan EKİM'i kararlı bir sınıf yönelimi içinde olmakla öven *„sınıf dışı parti anlayışlarından kopuşun"* bir ifadesi olarak değerlendiren T. Göker, nasıl oluyor da bu aşamada *„sınıf temelinden bağımsız örgüt"*ü savunuyor. Hani „EKİM devrimine hazırlık, leninist bir ihtilal örgütünü sınıfın bağrında adım adım inşa edilerek yapılabilinir"di? Hani *„bu görevi ileriye*

erteleyenler devrimi, onun en temel silahı partisini ciddiye almayanlardır" diyordunuz?

İşçi hareketiyle devrimci hareketin henüz birbirinden yalıtık, ayrı kanallardan yürüdüğü Adil yoldaşın paylaştığı ve yazılarında işlediği bir düşüncedir.

Leninist bir ihtilal örgütünü sınıfın bağrında adım adım inşa etmenin yarının değil bugünün görevi olduğunu söyleyen ve bu görevden uzak duranları ciddiyetsizlikle itham eden de bu aynı yoldaştır. Ama aynı fikirlerin yer aldığı yazısında „partinin potansiyel güçleri bugünkü devrimci hareketin içindedir" diyen de yine Adil yoldaştır. İşte eklektizm, belkemiksizlik budur. Boşuna başkalarının belkemiğinin olup olmadığını arama. Önce elini fikirlerinin omurgasında dolaştır, belkemiğinin olup olmadığını görürsün.(...)

Son uç olarak

Türkiye denilen coğrafyada yaşıyoruz.

Ücretli kölelik zincirini kırarak, insanlığın altın çağının yolunu açma idealindeyiz.

Dünya'da ücretli kölelik zincirinin zayıf halkalarından biri Türkiye'dir.

Dünya devrimi için Türkiye devriminin heyecanı içindeyiz.

Bu devrimi gerçekleştirmek ve ileri sosyalizmin yolunu açabilmek için bize Leninist esaslara dayanan ihtilal partisi gerekli.

Böylesi bir partiyi yaratma sorumluluğunun henüz ilk adımlarındayız.

Türkiyenin nesnel gerçekliğini, toplumsal yapısını ve sınıf ilişkilerini doğru değerlendirmeyen hiç kimse Türkiye devriminin ihtiyacına cevap verebilecek birz parti yaratamaz.

Türkiye marksist-leninist hareketi, işçi sınıfının ve devrimin samimi takipçileri militanların özlemi olan partiyi, sınıf hareketinin derinliklerine salman kökler üzerinde yeşertip büyütebilir.

Hiç bir partinin „model"i taklit edilerek Türkiye'de parti ihtiyacı karşılanamaz.

Teorinin dogmatik bir tarzda ele alınmasının marksist teorinin içini boşaltıp bozarak deforme ettiğini, soyalizme verdiği zararları göremeyenler, ileri teoriyle donanmış bir partiyi ancak hayal edebilirler.

„Tarihsel deneyimi küçümseyip yadsıyan hiç bir anlayışa itibar edileme"yeceği gibi, tarihsel deneyimin ortaya çıkardığı büyük tecrübeleri hesaba katmayan hiç bir anlayış ciddiye de alınamaz.

Tarihsel yıkıntının gerçek nedenlerine ulaşamayanlar ya „Stalin'in diktatörlüğü" ya da "56 miladı" tezlerine sağmmak zorundadırlar. Böyleleri komünist tanımlamasına asla layık değillerdir.

EKİM'in sınıf bakışaçısı ve yönelimi ile partileşme sürecine ilişkin düşüncelerine „Luxemburgizm" diyenler, tarihi anlama gücü ve kapasitesi gösteremeyenlerdir.

Parti sorunu ve partileşme sürecinin ilerleyerek tartışılacağı alan, Türkiye'nin ihtiyacı olan parti ve bu partinin yaratılması çabasında bize ışık tutacak tarihsel alandan alınacak derslerdir.

1902'nin pratiğine dönük, olayları kendi içinde tartışma daveti geri bir çağrıdır.

Geçmiş tekrarlanarak ileriye yol alınamaz.

„Enginleri fethetmek ruhu", anlama ve aşma iradesi göstermektir.

EKİM'in aldığı mesafeyi göremeyenler, EKİM'in önümüzdeki sürece ilişkin görevleri tanımlayamazlar.

„Örgüt ve politika pratiğimiz esas olarak çizgimizin gerçekleşmiş şeklidir" diyenler, ideolojik farklılıklarını ortaya koyarak en azından örgüt kamuoyunda savunma cesareti göstermek zorundadırlar. Hem bunları yazmak, hem de „ideolojik olarak EKİM beni ifade ediyor, bir ayrılığım yok, zorla ayrılık aramayın" demek, ya oportünist bir manevra yapmak, ya da yazdıklarının anlamını kavrayamamaktır.

Hareketin bünyesinde birleşen kadroların arasma nifak tohumu ekmeye çalışanlar, çelişkilerden yararlanarak yoldaşları birbirine düşmanlaştıranlar, kelimenin gerçek anlamıyla entrika peşine koşanlardır.

Entrika ve komplolarla oy avcılığı yapmaya çalışanlar „sizi denedim" diyerek komünistlerin devrimci duygularını istismar edenlerin, devrime verebilecekleri hiç birşeyleri kalmamış demektir.

Daha iyiye, daha ileriye netleşerek varılır. Ayrılıkların („bölünme olur" korkusuyla ya da başka bir nedenle) üstünü örtmenin bizi getirdiği yer açıktır.

EKİM, ideolojik birikimi ve topladığı kadro potansiyeli ile bugün Türkiye'nin tek şansıdır. Yalnız kendimize değil, Türkiye işçi sınıfına, devrimin samimi takipçilerine ve dünya proleter devrimine karşı sorumluyuz.

Bu bilinçler EKİM'i ileriye, proleter sınıf konumuna taşımak için: geriye, çözülene, düşene değil, büyüyene, ilerleyene bakarak ileri.!....

Nadir /Ekim'92

MK Tutanaklarından-Mart '92

EKİM'de birlik perspektifi

Cihan yoldaşın konuşması

Konuyu genişletmek eğilimi gösterecek miyim, bilmiyorum. Aslında uzun konuşmak istemiyorum. Kendimce yöntemsel ve ilkesel bakımdan önemli gördüğüm belli noktaların altını çizmekle yetinmek istiyorum. Ama bu isteğimi gerçekleştiremeyebilirim de.

Az konuşmak istiyorum, çünkü bugüne kadar bu konuda çok konuşmuş ve çok yazmış bir yoldaşım. Konuşmalarının kayıtları vardır, dolayısıyla yazılarımı ve konuşmalarımı bir arada değerlendirmek olanağı vardır. Konuştuğum yada kalemimden çıkmış her şeyi, şu toplantının hemen öncesinde incelemek olanağı bulamadım maalesef. Yalnız bana yeterli bir fikir verecek kadarını da bulabildim.

Şöyle özetliyorum: Son derece sağlam bir birlik perspektifimiz var. Bu marksist-leninist yönteme bağlılıktan geliyor. Kendi içinde hiçbir tutarsızlığı yoktur. *"Herkes Kendi Bayrağı Altına"* dan başlıyor; en son konferans metnine kadar, bu tutarlılık, bu iç mantık, bu kuvvet kendini sürdürüyor. Öylesine geniş ve kuvvetli bir zemine sahiptir ki, gelişmeleri kolaylıkla kucaklayabiliyor, kendine içselleştirebiliyor, sol hareketteki gelişmeleri ve buna bağlı olarak da birlik sorunu alanında ortaya çıkan sorunları...

Yalnız üzülerek belirtmek istiyorum. Bazı MK üyeleri bu kavrayışı edinebilmiş değiller. Özellikle bir yoldaş, çok net olarak altını çiziyorum, EKİM'in birlik perspektifinin, aslında EKİM'in kavrayışı demek gerekiyor bu noktada, dışındadır. EKİM'in kavrayışının diyorum, çünkü bu gündem maddesine ilişkin düşüncelerimi ifade ederken de belirttim; birlik sorunu herhangi bir taktik sorun değildir. Bu EKİM'in kendisini yaratma süreçlerinin, bunun ideolojik-politik anlamının ele alınışıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır.

Bu sorunu son derece kritik önemde görüyorum, bu birlik sorununa bakışı. Bu, EKİM çizgisinin sınandığı bir alandır. İki açıdan. Bir, EKİM bir iddia taşıyacak mıdır, taşımayacak mıdır? Bu sorundaki tutumlar bunu açığa çıkarıyor. İki, EKİM yaşadığı ideolojik gelişmeyi koruyacak mıdır, korumayacak mıdır? Onun anlamını değerlendirebilecek midir, değerlendiremiyecek midir? Bu iki bakımdan, biri ideolojik, biri politik bu iki nokta, son derece kritik bir önem taşımaktadır. Hareketimizin iddiasını ve kaderini sıkı sıkıya ilgilendirmektedir.

Hareketimizin birlik sorununda yaşadığı gelişmeleri, zaman zaman hareket adına değerlendirmek durumunda kaldım. Özel olarak da konferansta bunun geniş bir dökümünü yaptım, buna mecbur edildim, ama yaptım. Bu kavrayışsızlık kendini orada da net bir biçimde gösteriyordu. Bir başka uçta gösteriyordu, ama aynı kavrayışsızlıktı. Bunu yenebilmek için ve bu kavrayışsızlığı gösteren yoldaşla birleşebilmek için özel bir çaba harcadım. Bu sabah o konuşmayı okumak imkanı buldum. Son derece net ve son derece kuvvetli bir konuşmadır; ama hiçbir sonuç yaratmadığını, bütün bu çabaların hiçbir sonuç yaratmadığını görmenin şaşkınlığı içerisindeyim.

Bir kez daha yöntemsel bakışın kritik öneni açığa çıkıyor bu sorunda. Önümde konferans metni var. Bu soruna geçiş yapan paragrafı okuyorum. Birlik sorununa geçiş yapan, parti üzerine konferans metninin, birlik sorununa geçiş yapan paragrafını okuyorum; *„Tüm marksist potansiyeli aynı ideolojik ve örgütsel çizgide birleştirmek, parti sorununun bir öteki halkasıdır. Bu bir tercih değil, değerlendirilmesi gereken objektif bir olanak ve bir ihtiyaçtır. Bu objektif olanağı sunan, sol hareketin geleneksel yapısı ve bu yapıda, gerekkendi iç evrimiyle, gerekse de Türkiye'deki ve dünyadaki nesnel gelişmelerin dolaysız etkisiyle, yaşanan çözülme ve bundan beslenen ayrışma eğilimidir."* (Değerlendireme ve Kararlar, s.132)

„Bu iç çözülme, ayrışma ve saflaşma sürecini marksist-leninist doğrultuda etkilemek ve ileriye çıkacak güçlerle birleşmek, EKİM'in birlik politikasının esasını oluşturmaktadır."

Paragrafları atlayarak okuyorum: *„EKİM, daha başından itibaren kaçınılmaz olarak darkafalı bir sekterizmle elele giden bu sağlıksız liberal eğilimlere kesin bir tavır aldı. Birlik sorununa bir öznel ihtiyaç,*

iyiniyet ve 'özveri'ye dayalı bir öznel arayış değil, sol hareketin tarihsel özelliklerinden, evriminden ve bugün artık ayrışmalar için olgunlaşmış çelişkili karakterinden doğan bir nesnel olanak olarak yaklaşı. Nesnel temellere dayalı sağlam bir birlik perspektifi ve politikasının, ancak sol hareketin tarihsel oluşum ve evriminin tahlilinden çıkarabileceği düşüncesini ısrarla savundu. Birleşme zemininin ideolojik ve ilkesel esaslarını da buna uygun bir biçimde tanımladı." (Değerlendireme ve Kararlar, s.133)

Bu yöntem, kalemimden çıkmıştır, beni hoş görün, hareketimiz için Marksizmin bir zaferidir. Birlik politikası ruh hali üzerine oturtulmaz. Birlik politikası, "böyle düşünüyorum" diye dile getirilmez. Birliği biz kiminle yapıyoruz, kiminle yapmamız gerekiyor? Sol harekette ortaya çıkabilecek ya da ortaya çıktığı iddia edebilecek bir takım güçlerle. Bu ancak sol hareketin tahlili üzerine oturabilir, onun tarihsel şekillenişi üzerine oturtulabilir, onun toplumsal karakterinin çözümlenişi üzerine oturabilir, onun ideolojik eğiliminin tahlili üzerine oturabilir.

Gerek konferansta gerek burada (buradaki cepheyi genişletiyorum) ben, bazen MK üyelerinde bunu göremiyorum. Birleşeceksek, nedir bunun imkanları ve nereden doğmaktadır? Ayrı kalacaksak, nedir bunun güçlükleri ve nereden doğmaktadır? Bu somut tahlil isteyen bir sorundur. Bu açıdan, ortaya koyduğu perspektifleri ve önerileri saklı tutuyorum, ama Mesut yoldaşın konuşması son derece başarılıdır, bir tahlile dayanıyor. Sonuçları doğru ya da yanlış olabilir; ama sol hareketin belli bir tahlilinden hareket ediliyor. Bugüne kadar birlik konusunda yazılmış her şey, hep sol hareketin bir tahlili üzerine oturmuştur. Bu tahlil zaman zaman gelişmiştir. Bu hem kavrayıştaki bir gelişmeye denk düşmüştür, hem de sol hareketteki evrime denk düşmüştür. Her iki durum da yaşanabilmiştir.

4. yıl başyazısı üzerine konferansta yaptığım değerlendirmeleri okumak imkanı buldum, dün akşamdan bugüne. KH'yı neden bir müfreze olarak görmek durumunda kaldığımızı da, bugün onun neden bir başka türlü değerlendirilmesi gerektiğini de, onun süreçlerinin, onunla birlik ilişkilerini yaşadığımız süreçlerin ortaya çıkardığı bir takım veriler üzerine oturtmaya çalışıyoruz. Bu azdır ya da çoktur; ama bir tahlil var burada. Yaşam bizim belli yaklaşımlarımızı boşa çıkarabilir. Yerine yeni bir yaklaşımı bir tahlilin üzerine oturtarak koyabiliyor muyuz? Bu yapılmadığı zaman yoldaşlar, bu tartışmalar kısırlaşır. Ben konuşmakta güçlük çekiyorum artık bu sorun açıldığı zaman. Çünkü bu konuda o kadar çok şey söylenmiş, o kadar kapsamlı tahliller yapılmıştır ki. Ama tartışma, bu tahlilleri hedef alan, yargıları ve sonuçları değil, bu tahlilleri, süreçlere bu belli bir bakışı hedef alan bir tarzda yapılmıyor.

Marksist güçler var mıdır, yok mudur? bu soyut bir tartışma değil ki. Biz bu tartışmayı soyut yapamayız ki. Neden vardır, bu ancak bir tahlille ortaya konabilir. Eğer Türkiye'de bizim dışımızda marksist güçler -ki kastedilen guplar oluyor, böyle anlıyorum, başka türlü anlayamıyorum. Çünkü konferansın bu konuda yeni bir değerlendirme de yaptığı iddia ediliyor. Eğer potansiyel güçler olsaydı bunlar, konferans o güne kadar yeni bir değerlendirme yapmış olmayacaktı. Bilinen değerlendirmemizi tekrarlanmış olacaktı. Bir marksist güçler kavramı kullanılıyor ve bunun konferansın yeni bir tahlili olduğu iddia ediliyor. Demek ki potansiyelden öte bir şey kastediliyor. Peki nedir, bu güçler nasıl oluşmuştur, nereden doğmuştur, nereden kopmuştur? Hangi ideolojik ve taktik temel üzerinde anlam bulabilmektedir? Bunlar soyut olarak tartışılacak şeyler değildir, yoldaşlar. Bunlar sol harekete ilişkin somut tahliller gerektirir.

EKİM'in bütün bir varlığını bu konudaki kavrayışına borçludur. Bunu boşa çıkardığınız yerde EKİM'i bitirirsiniz. EKİM bunu kavramış ve ileriye sıçramayı başarmıştır. TDKP konferansından beri bütün üstünlüğü buydu. Ne diyordu: *„Kendimizi sol hareketin genel süreçleri üzerine oturtarak şu son yirmi yılı içerisinde kavramaya çalışmalıyız."* Bu bir yöntemsel bakıştı. Bir takım sonuçlara ulaşmadan da bu yöntemsel bakışı vardı. Buradan baktı, buradan deşti, belli sonuçlara ulaşmayı başarabildi. Bir tahlil var burada. Bunu kavrayarak koptu. Geçmiş süreçlere belli bir anlam atfetti, bunu başardığı ölçüde de kopmuş oldu.

Bu öteki marksist güçler nereden kopmuştur, nerede oluşmuştur? Ben bunları bugüne kadar anlayabilmiş değilim. Bizim her birlik tartışmamız, tekrar ediyorum, sol harekete ilişkin bir tahlile dayanır. Benden önce konuşan yoldaş, bir birlik tartışması yürüttü. Sol hareketin bugünkü düzeyi üzerinde bir tahlile oturtmaya çalıştı bunu. Bu yöntemsel bakış korunamadığı sürece, birlik konusunda biz rüzgar gülü gibi salınır dururuz. Ben bir yoldaşın iddiasına katılıyorum. Konferansta *ortaya koyduğu bakışla özünde bir farklılığı yoktur bugün. Özünde aynı bakıştır. Burada bir ifade de geçiyor:*

"EKİM daha başından itibaren kaçınılmaz olarak darkafalı bir sekterizmle elele giden bu sağlıksız liberal eğilimlere kesin bir tavır aldı". Konferansta sekter eğilim, çok açık bir eğilimdi, müfrezeler çıkmaz kesinlemesine varıyordu. Bugün okudum; parti sorunu EKİM'in sorunudur, kesinlemelerine varılıyor. Bunun önü alınmaya çalışıldı. Devrimci hareketin ileriye bir takım güçler çıkarabileceği anlatılmaya çalışıldı; devrimci hareketin belli imkanlarından ve belli arayışlarından hareket edilerek. Aynı öz üzerinde bu yaklaşımın zıddı nedir? Müfrezeler çıkmaz kesinlemesinin zıddı (bu mantığın bir yöntemden ve bakıştan yoksun olmasının bir sonucu olarak), herkesi müfrezeye döndürmektir.

Bu marksist güçler kavramı nereden girdi bizim tartışmalarımıza? Burada komisyon tutanakları var, bunları hepiniz yeni okumuş olmalıydınız. Bu kadar yoldaş konuştu da neden bu konuda sustu, ben anlayamıyorum gerçekten. Bunu MK'daki genel bir zayıflığa da yoruyorum. Bir yoldaş buna değinmek imkanı bulabildi. Bu benim konuşmamda geçiyor; marksist güçler diye geçmiyor, aydın çevreler kastedilerek, marksist aydın çevreler diyebiliriz bu çevrelere, ama deniyor ve bunun ne anlamda kullanılması gerektiği üzerine somut açıklamalar yapılıyor orada.

Belli bir toplumsal-siyasal pratik içerisinde şekillenmiş örgütsel yapılar ile, faaliyeti düşünsel etkinlik olan aydın öğeleri burada kimse birbirine karıştırmamalıdır. O tahlil yalnızca belli aydınlar çevreler kastedilerek, o tanımlama çok dikkatli sınırlarla önerilmiştir ve orada kalmıştır. Ama bu bazı yoldaşların dilinde marksist güçlere dönüşebilmiştir. Bu onların kendi tutarsızlığını anlatır. Konferansın tartışmalarında, 3 Şubat oturumunda, zerresi yok tur böyle bir tahlilin. Komisyonun yaptığı tartışmaların ortaya çıkardığı sonuçlar, bir çerçeve olarak toparlanmıştır, konferansa sunulmuştur. 3 Şubat tartışmaları bunun üzerine ve bunun bir onaylanması olarak gerçekleştirmiştir. Herkes konuştu, neden acaba buradaki perspektiflere atıf yapmadı, ben onu anlayabilmiş değilim. Çok uzun değil, okumak istiyorum onları, vurgularıyla birlikte.

Birinci nokta şöyle ifade edilebilir: *„Partileşme süreci birbirine kopmaz şekilde bağlı bir ideolojik, politik ve örgütsel gelişme sürecidir, böyle kavranmalıdır.*

İkincisi, parti ve birlik sorununda politik ve örgütsel gelişmeyi besleyen bir ideolojik atılım ile, sınıfın öncü kuşağıyla birleşmek, bugün için yakalanması gereken iki temel halkadır. Bu ikinci noktayla bağlantılı bir üçüncü nokta, parti güçlerinin esas alanı işçi sınıfının öncü kuşağı ile devrimci hareketin bünyesindeki marksist potansiyeldir.

İşçi sınıfının öncü kesimini kazanmak esastır. Devrimci hareketin bünyesindeki marksist potansiyeli harekete geçirmenin de temel bir yoludur. Bu sonuncusu bir vurgu oluyor. Yoksa devrimci hareketin bünyesinde birikmiş parti güçlerine yönelik özel bir politikayı ve çabayı ortadan kaldırmıyor."

Burada kesmek istiyorum, yorumlamak için. Devrimci hareketin bünyesindeki marksist potansiyel; bu harekete geçirilmesi gereken, bu açığa çıkarılması gereken, açığa çıkarıldıktan sonra birleşilmesi gereken bir potansiyeldir. Bu somut maddi bir güç değildir. Bu fizik olarak insan topluluklarından oluşmuyor. Devrimci hareketin çelişkili ideolojik ve politik kimliği, bünyesinde barındırdığı güçlerin bu çelişkinin bir ucundan yararlanarak ileriye çıkmasına nesnel bir zemin oluşturuyor. Her zaman vurguladığımız, her zaman anlatmaya çalıştığımız şey buydu.

Yoldaşın kendisi konferans boyunca netleşme, saflaşma, ayrışma olarak bunu döne döne vurguluyordu. Ama bir yazıya taktığı için bunu böyle vurguluyordu. Bunun anlamını görebildiğim kadarıyla sindirebildiği için değil. Çünkü bunun anlamı sindirilebilseydi, bugün burada marksist güçler üzerine bir tanımlamayı, üstelik bir konferans değerlendirmesi olarak, üstelik bir konferans tespiti olarak ortaya koymak gücü ve cesareti gösteremezdi. Burada bir kasıt olmadığına göre, burada gerçekten de bir kavrayışsızlık vardır.

Beslenecek, açığa çıkarılacak ve ayrıştırılacak güç başka bir şeydir, potansiyel güç başka bir şeydir. EKİM 4 yılda bunu anlatamadıysa, ne anlattı bilemiyorum. Biz *"Herkes Kendi Bayrağı Altına!"* çağrısını yaptığımız zaman da, ayrıştırılacak ve birleştirilecek güçlerden sözediyorduk. Konferansta yaptığımız tartışmalarda bu zemin üzerine otuyordu.

Konferans bizi belli bakımlardan eleştirdi. Hareketin ilkesel ve ideolojik çerçevede vurgulanmış birlik perspektifini, sağlam konmuş birlik perspektifini yaşama uygularken, belli zayıflıkların gösterildiği konusunda, eski MK'yı eleştirdi. Eski MK da bu eleştiriyi kabul etti. Konferansın vurguları tersindendir. Hareketin ulaştığı sağlam ideolojik ve ilkesel çerçeveyi pratikte uygularken, yeterince titiz davranamadığına dönüktür. Bildiride öne çıkarılan üç madde, burada tutanaklar önümüzdedir, eski metinlerden aktarılarak öne çıkartılan üç madde, konferansın eski MK icraatına

yönelttiği bir eleştiridir. Bu eleştiri gözetilerek, Mesut yoldaş buna isabetle işaret etti, bu eleştiri gözetilerek, parti sorununa ilişkin konferans metninin birlik bölümü kaleme alınmıştır. Ama tam da böyle bir dönemde, tam da bunun kaleme alındığı bir dönemde, MK içinde bazı yoldaşlar, bu perspektiften ayrılma bahtsızlığına uğradıkları için, onlar bunu, yalnızca kendilerine yönelik bir çaba olarak algılayabilmişlerdir.

Onun altını çizmek, MK içinde ortaya çıkan perspektif kaymasını dizginlemek bakımından metni kaleme alan yoldaş için, belli bir kaygı konusu da olmuş olabilir. Sorun bu değildir. Tartışılacak sorun şudur: Konulan şey konferansın perspektiflerine aykırı mıdır, değil midir? Ben bunu basbayağı da sizi hedef alarak yazmış olabilirim. Ama konferansın iradesini, konferansın değerlendirmesini, konferansın çizdiği perspektifi aşan bir şey söylemiş miyim? buna bakmak gerekiyor.

Bu konuda kimsenin herhangi bir kanıt gösterdiğini ben göremedim. Bir yoldaş bir „marksist güçler" tanımlaması yaptı. Bu bütünüyle hayali bir iddiadır. Konferansın böyle bir tespiti yoktur. Konferans tersine EKİM'in misyonunu öne çıkarmıştır. Konferans tersine KH deneyiminin ardından, marksist güçlerin ortaya çıkarılması sorununa, ilkesel çerçevede daha dikkatli, daha titiz yaklaşmak gerektiği konusunda örgütü uyarmıştır, eski MK'nın icraatı temeli üzerinde. Konferans bir gevşeklik yaratmamıştır, bir gevşemeyi toplamaya çalışmıştır. Konferansın eski MK icraatına, bunu önemle belirtmek istiyorum, eleştirisi, ilkesel ve ideolojik çerçevede değildir. Bu ideolojik ve ilkesel çerçevenin uygulanmasında, MK'nın pratik bir süreç içerisinde, aslında bana göre kaçınılmaz olarak düşebileceği belli yanılgıların bir eleştirisini yapmıştır. Bir süreçtir; onun orada değerlendirmesini yapmak ve ondan belli sonuçlar çıkarmak gerekliydi ve anlamlıydı. Konferans bunu yapmış bulunmaktadır.

Konferans, bunu Mesut yoldaş da ifade etti, EKİM'in o güne kadarki birlik perspektiflerini aşmamıştır. Onları ulaştığı gelişme düzeyinde, karşılaştığı belli sorunlar temeli üzerinde, kuşkusuz belli bir değerlendirmenin konusu yapmıştır.

Ama ortaya illa yeni bir şey çıkarmasıysa tartışılması gereken şey, çıkardığı şey EKİM'in misyonuna özel bir vurgudur. Bunu bazı yoldaşlar yanlış anlamışlardır. Bunu bazı yoldaşlar, „parti sorunu EKİM'in sorunudur" noktasına vardırmak eğilimi göstermişlerdir. Konferans son derece isabetli bir biçimde, bu sekter eğilimin de aslında EKİM'in birlik politikasının üzerine oturduğu çerçeveyi kavrayamamaktan gelen, devrimci hareketin o günkü durumu karşısında umutsuzluğa kapılmanın ve EKİM'in sağladığı o günkü ilerleme karşısında da biraz sarhoşluğa kapılmanın ürünü olan bu eğilime tavır almıştır.

Konferans EKİM'in sağladığı ilerleme ve biriktirdiği güçlerin en iyi şekilde değerlendirilmesini talep etmiştir. Bunun EKİM'e özel bir sorumluluk, özel bir misyon yüklediğinin altını çizmiştir, ama bunu birlik konusunda belli görevlerle birleştirerek. Konferans sorunun diyalektiğini çok iyi kavramıştır. EKİM kendi güçlerini en iyi şekilde kullanabildiği ölçüde, devrimci hareketteki bir takım süreçleri hızlandırabilir, onu ayrıştırabilir, ileriye bir takım güçler çıkarabilir, onlarla birleşebilir.

Bu sağlam perspektif, aynen parti üzerine konferans metninin birlik bölümüne yansımıştır. Bir yoldaş burada şöyle bir iddiada bulunabildiği zaman, insan yalnızca büyük bir şaşkınlık duyuyor, büyük bir acı duyuyor. Burada bir kasıt mı vardır, bu kavrayışsızlıkta, yoksa gerçekten derinlemesine bir kavrayışsızlık mı vardır. Devrimci hareketin çelişkili yapısının yalnızca eski metinlerden aktarılan belli paragraflarda yeraldığı iddia edilebiliyor. Bir kere, bir an için, bunun yalnızca eski metinlerden aktarıldığını varsayalım. Bu aslında vurguyu güçlendirir. Bu, bu hareketin temellerinin, bu hareketin perspektiflerinin, bu zemine oturduğunu anlatır. Bunun bu hareketin kökü olduğunu, bu kavrayışın, bu hareketin temel kavrayışlarından biri olduğunu anlatır. Aslında vurguyu pekiştirir. Ama sorun bundan da ibaret değil. Ben yazılmış şeyleri, burada yeniden tutanaklara geçirmeyi son derece anlamsız buluyorum. Devrimci harekete ilişkin burada ayrıntılı tahliller vardır. Devrimci hareketin gelinen yerde bir ayrışmayı yaşayabilecek belli bir olgunlaşmaya da vardığı belirtilmektedir. Bu temel üzerinde EKİM'in sorumluluklarına ayrı bir dikkat çekilmektedir.

„Yeni dönemin hareketliliğine damgasını vuran işçi sınıfına yöneliş, bu bunalımı iyice arttırdı. Zira tam da bu sayede, eski ideolojik şekilleniş ile yeni sınıfsal yöneliş arasındaki çelişki, daha açık görülür hale geldi. Yapısal bunalımın üçüncü temel kaynağı ise, şekilleniş ve gelişme döneminde solun değişik kesimlerine uluslararası dayanak olmuş, ideolojik, politik ve moral yönden beslemiş başlıca odakların yaşadığı çözülme ve çöküş oldu. Eski toplumsal dayanaklarını kaybeden, eski ideolojik konumuna artık güvensizlik duyan sola son darbe, uluslararası dayanaklardan da yoksun kalmak oldu. Bu son

gelişme, dünya sosyalizminin tarihsel geçmişinden ve akibetinden gelen sorunların daha derinden ve sarsıcı bir biçimde hissedilmesine yolaçtı. Tüm bu etkenlerin içiçe geçmiş baskısı altında, geleneksel yapılarda bir çözülme ayrışma ve bir yeniden saflaşma kaçınılmazdır." (Değerlendirme ve Kararlar, s.136)

Burada son derece sağlam, son derece dinamik bir birlik perspektifi vardır.

„İşte marksist-leninistlerin birlik perspektifi, bu ayrışma ve saflaşma içinde, geçmişi ileriye, proleter sosyalizmine yönelik olarak aşacak, net bir sınıfsal bakışa, sosyalizm programına ve ihtilalci sınıf örgütlenmesi fikrine ulaşacak güçleri, yalnızca onları kapsamaktadır." (Değerlendirme ve Kararlar, s.137)

Buna bu MK'da itirazı olan yoldaşlar mı var yoksa? Bu değilse nedir bizim birlik perspektifimiz? Bilemiyorum, biz niye bu anlamsız tartışmalarla yüzyüze kalıyoruz, anlayabilmiş değilim.

KH pratiğini ayrıca tartışacağız, onu saklı tutuyorum. Bir konferans metinin, bir konferans platformunda gerçekleşen tartışmalar ve onun ortaya çıkardığı genel eğilimden bir sapmayı ifade ettiği iddia ediliyor. Şimdi yalnızca buna cevap veriyorum. Bir yoldaş yaptığı titiz incelemenin ardından bu iddiayı reddetmiş bulunuyor. Bir yoldaş, Hüseyin yoldaşı kastediyorum, bu konuda son derece muğlak sözler söylemiş bulunuyor. Öteki iki yoldaş ise açık bir biçimde bu perspekiften sapıldığını iddia ediyorlar.

Hüseyin yoldaşın sözlerini muğlak buluyorum. Çünkü çok büyük, çok esaslı bir farklılık yok demek, bir şey demek değildir. Burada ilkesel ve ideolojik bir çerçeve vardır. Burada bir ayrılık var mıdır, yok mudur? H.Fırat'ın birlik sorunundaki somut pratiğini değerlendirmek, ayrı bir sorundur. Bu metin nesneldir. Bu metine her türlü eleştiri yöneltilebili; ama ideolojik ve politik koyuşundaki netliğine, herhangi bir biçimde itiraz edilemez.

Az önce son derece dinamik bir bakış açısını anlatıyor dediğim paragraftan itibaren okumaya devam ediyorum;

„Tüm bu çözücü dinamiklerin henüz etkisini bugünkü kadar açık ve etkili biçimde gösteremediği bir dönemde, geçmişin tahlili ve eleştirisi temelinde marksist-leninist bir kopmayla ortaya çıkan EKİM, tam da bu yolla, hareketin çelişkili, bir yönüyle liberalizme fakat öteki yönüyle sosyalizme açık ikili karakterinin sunduğu olanakları gördü ve kendi birlik perspektifini bu temelde şekillendirdi. 'Herkes Kendi Bayrağı Altına!' şiarıyla yola çıkan EKİM, çıkışının henüz erken bir tarihinde (solu saran liberal birlik cereyanından çok çok önce, 1988 sonbaharında), şu perspektifi formüle etti:

„Devrimci hareket bir bütün olarak bugün bir iç bunalım, ayrışma ve saflaşma süreci yaşıyor. Bir bütün olarak Türkiye devrimci hareketinin yapısı ve bazı temel özellikleri (demokrasi ve sosyalizm ideallerini içiçe temsil etme, Marksizmden değişik düzeylerde etkilenme, işçi sınıfına duyulan samimi yakınlık vb.), bunu olanaklı kılmaktadır." (Değerlendirme ve Kararlar, s.137)

Devamını okumak istemiyorum yoldaşlar, hem teyibi yüklememek için, hem vaktinizi alınamak için.

Bir hareketin birlik sorununa ilişkin perspektifini bu kadar dinamik, bu kadar net, sürekliliği içerisinde koyan bir metnin, burada nasıl, hangi olanaklarla şaibe altında bırakıldığını ben anlamakta güçlük çekiyorum. Bir yoldaş diyebiliyor ki, yazının kendisinde yok da alıntısında var. Yazı son derece dinamik bir tahlille gidiyor, bir hareketin izlediği çizgideki sürekliliği vurgulamak kaygısıyla, başlangıçtaki perspektiflerine atıf yapıyor. Bu aslında meseleyi daha vurgulu ve daha kuvvetli koymaktır. Buna bir itiraz var mıdır, yok mudur? Söylenecek söz, yapılacak tartışma bu alandadır. Buradaki koyuş, şu konferans sonrası dönemde, eğer EKİM üzerine düşeni de yaparsa, ileriye önemli güçlerin çıkabileceği olanağı üzerine oturuyor. Çok özel bir vurgu vardır burada. Bir olgunlaşma aşamasına dikkat çekiliyor.

Yoldaş bir çürümeden sözediyor. Ben bir çürüme olduğuna katılıyorum. Ama çürüme, çözülmenin ve ileriye sağlıklı olanın çıkmasının da zeminidir. İki yoldaş, en azından bu platformda iki yoldaş hatırlarlar; TDKP konferansında benim yaptığım değerlendirme de budur. TDKP'nin bunalımı, TDKP'nin içinden birtakım sağlıklı güçlerin ileriye çıkması için de, en uygun bir zemindir. Çünkü bunalım sağlıklı öğeler için eskinin, geleneksel olanın, bütün zaaflarının kavranmasına geniş imkanlar sunar. Ayakta kalmayı başaran, o zaafları kavrar ve ileriye sıçrar. Hareketler imkanları tükettikçe arayış artıyor, buna dikkatinizi çekerim.

Bu tahlil ayrıntılarıyla bunu ortaya koymaya çalışıyor. Bizim bir birlik politikamız yoktur diyenlerin, bu noktada aklına şaşarım. Bu kadar bir somut çözümlemeyi görüp de, burada bir birlik politikası görememek gerçekten şaşırtıcı. Ama biliyorum, eski bir gelenek var; birlik sorunu bu tür bir tahlil üzerine oturtulmaz da, şu veya bu hareketi seçmek, adlandırmak ve onunla ilgili somut bir girişime yönelmek sanılır. Bu eski tarzdı, biz bunu EKİM'den

beri aştık. Şu şöyledir, şunlar marksisttir, şunlar değildir, şunlar meşrudur, şunlar değildir. Biz o dönemleri aştık. Biz bir başka kavrayış üzerine oturtuyoruz. Bu öyle bir kavrayıştır ki, kim olursa olsun onu değiştiremez. Nesnel bir tahlile oturuyor çünkü. Ancak bu tahlil boşa çıkarılarak, bu birlik perspektifi değiştirilebilinir.

Burada yeni olan bir şey yok mudur? Size okuyayım, siz görmediniz. Konferans metinlerinde bu bakış var. Burada özel bir tarzda vurgulanmıştır. Okumak istiyorum:

"Devrimci hareketin ihtilalci sınıf partisine açık aydın öğeleriyle birleşmek hala da önemli olmakla birlikte, birlik sorunu herşeyden önce çeşitli gruplara dağılmış sosyalist işçilerle ve sınıf hareketiyle bağı olan devrimci güçlerle marksist-leninist bir çizgide ve sınıf tabanına dayalı bir ihtilalci örgüt zemininde birleşmek sorunudur." (Değerlendirme ve Kararlar, s.138)

Hiç de yalnızca öncü işçilerle birleşelim denmiyor. Sınıf hareketiyle bağı olan devrimci güçlerle... Formülasyon daha değişiktir, farkında mısınız bilmiyorum. Marksist-leninist bir çizgide, bu da bir tanımdır. Zaten bu toplantıda, buna ilişkin önerilerim de olabilir; tartışacağız bu sorunu.

TDKP ile yada TDKP'den öne çıkacak güçlerle, marksist-leninist bir çizgide birliği aramak, aslında bugüne kadar söylediğimizi bir başka biçimde formüle etmektir. İleriye çık birleşelim; evet, sorunu böyle de formüle edebilirsin. Ayrış, birleşelim dediyebilirsin. Bu bir vurgudur, bu bir değerlendirmeye dayanır. Burada bir bakış değişikliği yoktur. Ama ben kritik soruyu sormak istiyorum. Şu sizi rahatsız ediyor mu? Bizim için öncelikli olan nedir? Sınıf hareketi ile bağı olan güçler midir, sınıf hareketinin öne çıkardığı öncü güçlerin yanısıra, sınıf hareketiyle bağı olan devrimci güçler midir, onların içindeki marksist potansiyel midir, yoksa sınıf dışı güçler midir? Bence bu KH deneyiminden konferansın çıkardığı çok önemli bir sonuçtur. Tutanaklar buradadır, çok uzun tutanaklardır bunlar. Birlik konusundaki başyazımıza atıf yapılıyordu. Çünkü bu meseleorada özel bir tarzda vurgulanıyor. Deniyor ki, sınıfın öncü güçleriyle birleşmek komünistlerle birleşmeye göre önceliklidir. Komünistlerle birleşme süreci, sınıfın ileri kesimleriyle birleşmek sürecine tabidir. Sınıf yönelimine tabidir anlamma geliyor bu.

Bu bir genel bakıştır. Bu sürecin mekanik bir tarzda düzenlenmesini anlatmaz. İşin esasında, bu yöneliş temeli üzerinde gerçekleşecek birliklerin sağlıklı ve kalıcı olacağı anlatılmak istenir. Oradaki tanımlamada zaten tam da bu anlatılıyor.

Sınıf dışı güçlerle birleşme sürecimiz pratik olarak yaşandı. Bu noktada bunun deneyimi üzerine düşünürsek anlamlı sonuçlara ulaşabileceğiz. Bunu burada uzatmak istemiyorum. Bu KH sorununa gelmek istiyorum. Amacım bu meseleyi tartışmak değil, hem şu an tartışmak değil, hem de doğrusu o tartışmayla bu MK toplantısının çalışmasını bir güçlüğe de sokmak istemem.

Ama önemi şuradan gelmektedir. Bir tahlil var, üç yoldaş yaptı bunu. Denebilir ki döndüncü yoldaş da, Nadir yoldaş da kısmen katıldı buna. Deniyor ki, KH ile biz ideolojik ayrım noktalarını küçümseyen yani liberal bir birlik ilişkisi içerisine girdik. Bunun oan gerçekleşmemesinden umutsuzluğa kapılarak, bu kez tersinden sekterizme düştük. Bunu kim kime söylüyor, ben epey merak ediyorum. Şu tutanaklar çarşaf gibi buradayken, günlerdir yoldaşların görevi bu tutanakları incelemekken, bunu kim kime söylediğini ben çok merak ediyorum.

Başından alayım. KH ile ilişkilerde bir gevşekliğe düştüğümüz, onlara kendi gerçek gücümüz ve olanaklarımız konusunda olumsuz bir izlenim verdiğimiz iddia ediliyor. Acaba?

KH'nin konferansımıza gönderdiği metin ortadadır. Bunun deneyimi üzerine, hakkında yapılan değerlendirmeler orada yeterince nettir. Hüseyin yoldaş ifade etti. *„Likidasyona Hayır"* bildirisi iki Ekimci yoldaşın katkılarıyla çıkmıştır. KH getirmiştir bunu iki Ekimci yoldaşa. Bunu okuyun düşünceleriniz söyleyin demiştir. İki Ekimci yoldaş, Hüseyin ve Cihan yoldaş, oradaki kritik noktaları, o bildiride yer alan bütün kritik noktaları, bildirinin yazarına hatırlatmışlardır. O bunları büyük bir sevinçle karşılamıştır, bildiri esas içeriğini böylece bulabilmiştir. Yoldaş ilgili kişi bunları içselleştiremedi derken, aslında son derece isabetli bir noktaya parmak basmaktadır. Kendi bildirileri bizim kalemimizden çıkacak kadar biz bu arkadaşları etkilemiştik.

Sorun bu değil yoldaşlar, o aksaklık buradan çıkmıyor. Siz şimdi son bir yıllık yaşadığımız süreci, bir savunma psikozu içerisinde ele aldığınız için, tahmin ediyorum, hala da bunun üzerine yeterince düşünme olanağını da bulamadığınız için, daha doğrusu bundan ısrarla kaçtığınız için, sorunları böyle yüzeysel tahlil edebiliyorsunuz. Bu konuda bir tahliliniz yoktur, üzülerek söylüyorum. KH ile ilgili geçen gün, akşam yaptığımız tartışma sırasında da bunu gördüm. Bazı yoldaşların bu konuda bir tahlile sahip olamamasmdan yalnızca üzüntü duydum.

Böyle bir tahlil olmadığı için orada anlamsız ve abartılı birtakım tepkiler ortaya kondu.

Tekrar ediyorum, bu KH sorununa girmek istemiyorum aslında. Yalnız görebildiğim kadarıyla, hareketin belli perspektiflerinden sapma olarak değerlendirilen ve bize atfedilen değerlendirme bunun üzerine oturmaktadır. Ben yoldaşların şu tespitine katılıyorum. KH olayı bizim birlik perspektifimizi ve bizim ideolojik konumumuzu test etmiştir. Hareketimiz sonuç olarak bundan başarı ile çıkmıştır, ama büyük talihsizlikler yaşayarak ve büyük yaralar alarak. Bu hareketin bünyesinde, temel sorunlarda ve onların odaklaşıp yumaklaştığı birlik sorunundaki zayıflıklar, bu vesile ile açığa çıkmıştır. Bu süreç böyle bir olumlu yan sonuç yaratmıştır, bunu hareket için bir kazanç sayıyorum. Çünkü bu daha değişik evrelerde ve daha talihsiz biçimlerde bizim karşımıza çıkabilirdi. Bugünkü sonuçlarından baktığım zaman, bize yarattığı problemlere, içimizde yarattığı kargaşalıklara, ilişkilerimizde yarattığı yıpranmalara rağmen, hareketimiz bu sorundan başarı ile çıkmıştır, ideolojik olarak sağlam bir konumda olduğunu özünde ispatlamıştır.

Hareket bu düzeyi konferansın kendisinde de gösterdi. Konferansın bu konuda ortaya koyduğu maddeler bu perspektifi içermektedir. Bu maddelerde denilir ki; *„iki hareket arasındaki ideolojik yakınlaşma temeli üzerinde bir birlik olanağı doğmuştur. Fakat bu sorunda iki hareket eşit konumda değildirler. KH'nin içinde bulunduğu politik ve örgütsel durum, onun ideolojik zayıflıklarıyla doğrudan bağlantılıdır"*. Bunun ne demek olduğunu kavramak mı istenmiyor yoldaşlar? KH'nin bugün içine düştüğü duruma bakarsanız, ne denmek istendiği kavranacaktır.

İdeolojik üstünlük, kimin entellektüel kapasitesi daha zengindir sorunu değildir. Kimse böyle bir şey tartışmadı hiç bir zaman. Aydın oportünizmi bir ideolojik zayıflığı anlatır, politika ve örgüt sorunundaki zayıflık, bir ideolojik zayıflığı anlatır. Neden aynı yere döndü bu hareket, neden bu böyle değerlendirilmiyor? Neden EKİM'in etki alanında ileri şeyler savunuluyor, o alanın dışında çıkıldığı zaman eskiye dönülüyor. Bunları çözümlemeden KH sürecini doğru değerlendirmezsiniz. Taşman bir takım kaygıları anlayamazsınız. Sekterleşme mi? bu sekterlik konferansın bünyesinde ortaya çıktı; dizginlendi ama. „Bu arkadaşlar bizim kazanabileceğimiz arkadaşlardır, bunlarla birlik bir yana itilmemelidir, ama zayıflıklarına da prim verilmemelidir" dendi. Esneklik, güzel, benim de içinde yeraldığım bu tavır, bu esnekliğin en iyi örneğiydi. Bize öyle şeyler dayatılmıştı ki, ve bir önceki sürece ilişkin öyle garip tartışmalar yaratılmıştı ki, burada kendini kaybetmek, umutsuzluğa kapılmak, başka değerlendirmeler yapmaya yolaçardı. Böyle değerlendirmeler konferans bünyesinde ortaya çıktı. Önüne kesin bir biçimde dikilenlerden biri de ben oldum. Hiç de umutsuzluğa kapılmadım. Ama umutsuzluğa kapılan, bu sorunu sorun olmaktan çıkaran, bu sorunu gündemden çıkarmak isteyen eğilimler elbet konferansta vardı. Peki titizlik nereden doğdu? Esneklik budur. Esneklik gerçekleşmeyen bir süreçle ilgili sabrı koruyabilmektir, ısrarı koruyabilmektir. O sorunu, daha değişik yeni bir süreçte gerçekleştirebilme perspektifini koruyabilmektir. Burada esneklik gösterilir. Ama bir hareketin yaşadığı süreçleri tartışmalı hale getiren birlik formülasyonlarına karşı tavır, ideolojik ve ilkesel titizlik kapsamına girer. Bu titizlik gösterilmiştir. Bu titizlik yerine göre sert biçimler içerisinde gösterilmiştir. Çünkü MK bu konuda yara almıştır. MK bu konuda zaafiyet göstermiştir.

Yoldaşlar hepiniz şunu söylediniz; esneklik göstermek gerekirdi. Ne olabilirdi bu esneklik? Bu birliğe belli bir formülasyon getirildi, bu formülasyonu kabul etmek mi gerekirdi? Bunun kabul edilemeyeceğini konferansımız bir değerlendirme olarak ortaya koymuştur. Bunun ötesinde her türlü esneklik fazlasıyla gösterildi. Bazı yoldaşlar biraz sabırlı olsalardı, konferansın ortaya koyduğu çerçeveyi sükunetle ve kararlılıkla izleselerdi, bu birlik gerçekleşebilirdi. Buna ben de katılıyorum. Ama bir kısım MK üyesinin bu konuda gösterdiği zayıflıklar, KH tarafından yaratılan tartışma zemini karşısında gösterdiği zayıflıklar, bu olanağın harcanmasıyla sonuçlandı.

Kendinizi aldatıyorsunuz yoldaşlar. „Yazın bu olabilirdi"; bu çok duygusal bir saplantıdır, lütfen bundan kurtulun. Süreci tahlil ederseniz bundan kurtulma olanağı bulabilirsiniz. İlgili arkadaş size bu konuda yardımcı da oluyor. Dediği net bir biçimde şudur: „Sizin konferansınızın bir tutumu vardı, bizim ise bir başka tutumumuz vardı. Bu temel üzerinde karşılıklı kararlılıklar gösterildi, ama içinizde bu konuda zaafa düşenler oldu." Arkadaşın teki bir devrimcidir, bir aydındır, bir beyni vardır, bir perspektifi vardır ve net bir biçimde diyor ki: „Sizin MK'nın bir bölümü konferans kararlarınızdan ayrıldı, bu temel üzerinde bu birliği, biraz da bizim arzuladığımız temel üzerinde gerçekleştirmek olanağı doğdu." Bu kadar nesnel bir tanığımız da varken bizim, bazı yoldaşlar hala burada savunma psikozu

içerisinde, bu süreci doğru anlamaktan uzak durabiliyorlar. Bu süreç içerisinde belli gerginlikler yaşanmadı mı? Kuşkusuz yaşandı. Ama KH'ne karşı değil, birbirimize karşı. MK düzeyinde ortaya çıkan tutarsızlıklara, şaşkınlık verici tutarsızlıklara duyulan tepki temeli üzerinde doğdu bu. KH'nın istediği neydi? Bu soruya cevap verilmeden, "esneklik gösterilseydi, birleşirdik" demeniz hiçbir şey ifade etmiyor. Neyin istendiği son derece net ve bellidir. Bunlar sık sık değişmiştir, bunu saklı tutuyorum. Bu ilgili kişiye ya da çevreye, yalnızca daha ihtiyatlı ve daha dikkatli yaklaşmayı gerektirirdi. Ayrıca ortaya çıkan bugünkü gerçekler ışığında da, arkasından öyle pek fazla gözyaşı dökülecek bir olay olduğunu da sanmıyorum. Çıkarılacak sonuçlar vardır. İlk güçlüğün ardından ideolojik perspektiflerini bu kadar kolay kaybedenlerden kopmasını bilebilmeliyiz. Bunu anlamamız gerekiyor yoldaşlar, yoksa hiçbir geleceğimiz olamaz. Dünyanın bugünkü koşullarında, tarihin bugünkü evresinde tek sermayemiz, tek hazinemiz, ideolojik tutarlılığımızdır. Bunu kaybettiğimiz zaman, şu solun bugünkü yaşadığı mezarlık alana kayarız.

Altı ay önce bize bu kadar yakın olan bu insan, neden bugün bize bu kadar uzak? Bu insan sıradan bir insan değil. O insan sorunlara ideolojik olarak bakabilen bir insan. Bu insan İS gibi bir hareketin PB'sinde yeralabilmiş bir insan. Bir takım temel perspektifleri nasıl oluyor da bu kadar kolay kaybedebiliyor. Demek ki hiç de öyle temel perspektifleri yoktu. Demek ki, bu birliğin EKİM zemini üzerinde gerçekleşmesi talebi bir nesnelliğe oturuyor, bir haklılığa oturuyor. Öteki EKİM'i, sağlıklı ilerlemeyi boşa çıkarmaktı. MK üyesi dört yoldaş bence bu konuda hem tutucu davranıyor, hem de tutarsız davranıyor. Tekrar ediyorum. Bu tartışma gündemini ben bununla karartmak istemezdim. Ama birlik meselesinde sözde yaşanan sapmanın buradan beslendiği üzerine derin bir tahlil olduğu için konuşmak zorunda kaldım.

Biz X'i olumlu ve devrimci bir tarzda etkilemiştik. Hiçbir devrimci bugüne kadar, onun yaptığı kadar, bize olumlu sıfatlar yakıştırmamıştır. Bizimle ilgili olumlu nitelemeler yapmamıştır. Peki neden yoldan çıktı? Bir, bizden etkilenmesini yeterince içselleştirememişti; bu zaten olaylarla da kanıtlanmıştır. İki, bu temel üzerinde, TK'dan ayrışma sırasında edindiği belli güçler, onun ayağına kolayca dolanabildi. Üç, TK'dan kopan bu güçler, EKİM'e katılma kompleksi içindeydiler, bir EKİM kompleksi içerisindeydiler. Bu TK'nın geride kalanlarının yarattığı bir cereyandı, bu cereyan onları fazlasıyla etkiledi. Bu cereyanla X'i etkilediler. X de kendini bu cereyandan kurtaramadı ve kazandığı güçlere, biraz hiç de hak etmedikleri bir anlam atfederek onların tuzağına düşebildi. Uzak görüşlü değilmiş.

„Likidasyona Hayır!" bidirisinin bir ileri nokta olduğunu söylüyor yoldaş. Ben buna katılıyorum, kuşkusuz. Ama o bildiride ortaya konulan ayrışma platformunun neden derinleştirilemediği, neden bundan ısrarla uzak durulduğu ciddi bir soru olarak durmaktadır. „TK ile Yolayrımı" broşürü çıkmıştır, bu soruya cevap veren tek bir yazı çıkmamıştır. Bu bir rastlantı mıdır acaba? Rastlantı olup olmadığını bizim spekülatif tarzda tartışmamız gerekmiyor. Bugünkü sonuçlara bakın, bugünden bakın (süreçlerin avantajı budur zaten, süreçlerden bakmanın), bugünkü kavrayışlardan, bugünkü yönelimlerden bakın; o kesin hesaplaşmadan neden kaçınıldığı, o zaruri ihtiyaçtan neden geri durulduğu konusunda bir fikre ulaşırsınız.

KH'ya konferansta belli bir anlam atfedilmekle birlikte (konferans tutanaklarını dün gece ve bu sabah okumuşbiri olarak söylüyorum), net bir biçimde EKİM tek müfreze olarak değerlendiriliyor. Bu son derece normaldir. Bu kopuşu yaşayan örgüt EKİM'dir çünkü. Bizim dışımızda marksist potansiyel yok mudur, deniyor. Hayır, bu potansiyelin alanı ile ilgili kapsamlı bir tahlil de yapılıyor. Bu potansiyelin taşıdığı öneme ve EKİM'in bu potansiyele karşı sorumluluğuna özel bir dikkat de çekiliyor. Ama bu kopuşu yaşamış tek hareket EKİM'dir deniyor; son derece net bir biçimde. Oradaki eğilimin, oradaki bu derece net bir eğilimin, buraya yansıdığı zaman neden rahatsızlık verdiğini anlamıyorum. Biz en nihayet hareketin görüşünün ne olduğunu tartışıyoruz. Hareketin görüşü açığa çıksın, kimse kendini bununla bağlı hissetmek zorunda değildir. Kuşkuduyulmasın, bu örgütte demokrasi vardır. Herkes kendi farklı fikirlerini ortaya koyabilir. Ama bunları tutup hareketin bugüne kadar ki perspektifleriyle gerekçelendirmeye kalkmak büyük bir tutarsızlıktır. Bunu belirtmek istiyorum. Bu büyük bir cesaretsizliktir aynı zamanda. Burada da bir çağrı yapmak istiyorum. Herkes kendi bayrağı altına, herkes kendi ideolojik perspektifi altına.

Bir hareketin bir MK üyesi, bir hareketin belgelerinden herhangi bir pasajı bulup, buna bir çelişki olarak işaret ettiği zaman, ben yalnızca acı duyuyorum. Neymiş sorun? EKİM, *„biz bugüne kadar kendi sorunlarımızı devrimci hareketin ve işçi hareketinin genel sorunları içerisinde ele aldık"*

diyormuş. Oysa başka bir yerde, EKİM kendini komünist bir örgüt olarak ayrı tutuyormuş. Buradaki çelişki nerede ben anlayabilmiş değilim. Bunu dinleyen yoldaşların neden bu konuda konuşmak ihtiyacı duymadıklarını da anlayabilmiş değilim. Evet, EKİM'in kendi dar sorunları olmamıştır. 2. yıl başyazısında bu bir yöntemsel bakış olarak ayrıca özetlenmiştir. Denmiştir ki, bizim hareketimiz, sorunlarını, devrimci hareketin ve işçi hareketinin sorunları temeli üzerinde belirler. Bizim gündemimiz devrimci hareketin ve işçi hareketinin gündemidir. Şu derginin gündemi, Türkiye sol hareketinin gündemidir. Bu bir diyalektik ifadedir. Bunu kavramanın neresi güçtür, ben anlayamıyorum. Ama bu kavrayışı gösteren hareket; evet bu EKİM'dir.

Biz parti sorununa ilişkin komisyonun sunduğu çerçevede; *„bu ideolojik atılım, devrimci hareketin bünyesindeki potansiyel güçlerin açığa çıkmasına yol açacak"* diyormuşuz. Oysa MK'nın konferans çağrı metninde deniliyormuş ki; *„bunun güçleri Türkiye'de vardır, bu Türkiye'deki aydın potansiyelinin toplamıdır"*. Buradaki çelişki nedir, ben bunu da anlayabilmiş değilim. Bu konuda bir yoldaşın yazdığı bir mektupta, size sunamadığım mektubunda, epey bir boğuştum. Benim söylediklerimin alınıp bozularak bana karşı kullanılması üzerine orada epey mürekkep harcadım. Burada gene aynı şey var. Yoldaşın atıfta bulunduğu paragrafın hemen altına bakın, *„Konferansımızın yaşayacağı ideolojik atılım, bu güçlerin sağlıklı bir zemine çekilmesine bir ilk olanak olanak olacaktır"* deniliyor. Bu potansiyel güçler var tabi, Türkiye'de geniş bir aydın potansiyeli var. Aına bakınız, burada Muzaffer yoldaş bunu ne güzel tanımlamış PKK vesilesiyle. Yolu aç, zemini koy, ki o aydın potansiyeli o girdaba alıp devrim hizmetinde kullanabilesin. Çelişki bunun neresinde? Bu bir diyalektik bakıştır yoldaşlar. Ne kadar çok uğraşırsak o kadar çok insan kazanırız. Ne kadar çok insan kazanırsak, omuzlarımızdaki yükleri omuzlayacak o kadar çok omuz yaratmış olacağız. Neyi anlaşılmıyor bunun? Eğer EKİM bu çabayı kanıncakarannca gösteremezse, buradaki imzalar nasıl çoğalacaktır. Türkiye'nin o şekilsiz, omurgasız, oportünizmle malül aydın potansiyeli nasıl devşirilecektir? Nedir burada anlaşılmayan?

Birlik, Ekim ve Parti Sorunu gibi temel bir gündem maddesinde, böyle anlamsız, incir çekirdeğini doldurmayan ve hiç bir anlam da taşımayan sözümona çelişkiler bulup çıkarma, bu hareketin tek tük konjonktürel yalpalamalarına böyle şeyleri kanıt göstermek, bu kendini gülünçleştirmektir. Bu tırnaklamak ve tahrif etmektir, anlamsızdır. Burada perspektifler son derece nettir, açıktır, geniştir. Buna yakatılınır, yakatılınmaz. Kimse burada eklektizmin zerresini gösteremez. Alçakgönüllüğü bir daha bir yana bırakıyorum. Benim kalemimden şimdiye kadar eklektik bir söz çıkmamıştır. Pratik yanılgılarım olmuştur...

Evet yoldaşlar, kimsenin kuşkusu olmasın; Türkiye'de yalnızca ideolojik düzeyde de değil, politika ve örgüt düzeyinde, parti davasını üstlenecek başka bazı önemli güçler vardır. Bu konuda yoldaş kadar umutsuz düşünmüyorum. Ama onları çıkarıp çıkarmamak, gelinen aşamada bütünüyle bizim icraatımıza bağlıdır. Son bir yılı değerlendirmek hiçbir şey vermeyecektir bize. Çünkü son bir yıl, bizim potansiyelimizin kilitlenmesidir. Bu MK toplantısını açarken de belirttim. Bu bir kayıp yıldır. Önce bu potansiyeli kilitleyip, sonra da kilitlenmiş potansiyel üzerine değerlendirme yapmak dürüst, adil ve tutarlı bir davranış değildir. Örgüt konferansı bir perspektif koymuştur. EKİM kendi üstünlüklerini ve olanaklarını en iyi şekilde kullanarak devrimci harekete yardımcı olmalıdır, onun iç ayrışmasını hızlandırmalıdır, demiştir. Ama EKİM MK'sı içerisinden bir eğilim, konferans sonrasında ortaya çıkarak, bu bakış açısını, hayır öncelikle birilerini bulalım da öyle birleşelim, saplantısına vardırmıştır. İşin mantığını söylüyorum, formülasyonunu değil.

Gücünü kullan, güç kazanırsın. Birlikte göreceğiz, bize güç kazandıracak yoldaşlar, hiç kuşkunuz olmasın. Ama bunu her cephede yapabilirsek bu olabilir. Bu bir sorumluluktur. Bu konuda, bu sorumluluğun hakkını vermezsek, büyük bir sorumsuzluk göstermiş olacağız. Bizi mahkum edeceklerdir. Yazıklar olsun diyeceklerdir; birilerleme sağladılar, geniş bakıyorlardı, bu geniş bakışa ulaşmış belli güçleri biriktirmişlerdi, bunları kullanabilselerdi, geride kalanların elinden tutmuş olacaklardı. Bunu yapamadılar. Bunu yapmak yerine kendilerini iddiasızlaştırıp, sözümona kendi dışına değer vermek adı altında kendilerini edilgenliğe, çapsızlığa sürükleyerek, bu kazanımı da boşa harcadılar denecektir bize.

Son bir yıl her cephede zayıf geçti. Bu konuda Mesut yoldaşa katılmıyorum. Teorik cephede bizim yapabileceklerimiz bu kadar değildi. Bu cephede anlamlı birtakım şeyler yapıldı. Bu sınırlar içerisinde katılabilirim. Ama potansiyelimiz düşünüldüğü zaman çok anlamlı da bulmuyorum. Bir yıl düşünüldüğü zaman, olayların hızı düşünüldüğü zaman, çok anlamlı

da bulmuyorum. Politik ve örgütsel cephe mi? O konuda konuşmak istemiyorum. O konuda icraat sahiplerinin kendileri konuşsunlar.

Şimdi kısaca toparlamak istiyorum. Şunu söylüyorum. Lütfen ayrılıklarımızın üzerini örtmeyelim. Çünkü bu ayrılıkların varolduğu ve kaybolmadığı çıkıyor, bu birincisi. İkincisi gelinen aşamada bu ayrılıkları, tartışmaları çok fazla uzatarak ve birbirimizi yorarak da çözebilmek imkanı biraz zayıf görünüyor. Özellikle belli yoldaşlar bakımından; özellikle Adil yoldaş bakımından söylüyorum. Adil yoldaş ile konferansta çok kapsamlı tartışmalar yaptım. Adil yoldaşla buraya geldikten sonra epey ayrıntılı konuştum. Aslında bu konuşmaların belli sonuçlar verdiğine de inanmıştım. Ama bugünkü toplantı gösteriyor ki, bu konuda ilerleme yaratmak gerçekten güçtür. Bunun Adil yoldaşın kötü niyetinden geldiğine zerrece inanmıyorum. Çünkü bu kadar bir kötü niyet, bu kadar kaba bir biçimde gösterilemez, mümkün değildir. Belli ki yoldaş içtenlikle sorunu böyle kavrıyor. Ama o kavrayışla EKİM'in kavrayışı arasında bir uçurum olduğunun altını çizmek istiyorum.

Bu benim yargım tabi, bu yeterli değil. Daha nesnel bir yargıya ihtiyacımız var. Şurada üç tutanak vardır ve bu tutanaklar temeli üzerinde hazırlanmış bir konferans metni vardır. Kamuoyu önünde örgüte sunacağız. MK bu tartışmanın bir evresinde, mümkünse benim bu konuşmamdan sonra, bu konuda kendi tavrını ortaya koymalıdır. Karar almalıdır demiyorum. Bu MK'nın kararı dahilinde bir şey değildir bence. Konferans tutanaklarının yayınlanmasını talep etmek, meşru bir taleptir; konferansın zaten böyle bir kararı da vardır. Kamuoyu önünde örgüte sunulmuş bu tutanaklar nesnel yargıyı açığa çıkaracaktır. Birincisi budur.

İkincisi, en az Nadir yoldaşın koyduğu netlikte, MK kendi tutumunu net olarak tanımlamalıdır bence. Konferans tutanaklarından yansıyan genel eğilim ile, bu eğilimi yansıtma iddiasındaki konferans metni arasındaki ilişki nedir, bu sorunu açıkta bırakamayız. Bu sorunu açıkta bıraktığımız takdirde bu tartışmayı da sürdüremeyiz. Çünkü parti ve birlik sorunları üzerine geleceğe dönük tartışmaları sürdürmek güçleşecektir. Bu bir ricadır. MK bu konudaki tavrını daha net tanımlamalıdır. Yoldaşlardan biri bu netliği gösterdi. Aslında Nesimi yoldaşın da bu netliği gösterdiğini söyleyebilirim. Çünkü bir çelişki, bir sapma olduğunu ifade etti. Ama Hüseyin yoldaşın kendi değerlendirmesini daha açık olarak ortaya koymasını talep ediyorum. Ayrıca tabi neticede de bu oylanmalıdır. MK bu değerlendirmeyi, bir organ olarak da oylamalıdır.

Geleceğe dönük konuşmadım. Bu tartışmanın sonraki evresinin böyle sürmesini düşünüyorum. Biz parti sorununu tartışmalıyız. Bizim önümüzde bir parti sorunu vardır. Birlik sorununu tartışmalıyız, bu önümüzdeki sürece dönük olarak. Yoldaşlardan bazıları, Hüseyin yoldaş ve Mesut yoldaş, bu konuda görüşlerini belirli sınırlar içerisinde ortaya koydular. Belli sınırlar içerisinde aslında Nadir yoldaş da konuştu bu konuda. Bu tartışmayı açmalı, özellikle de oradaki argümanların da, konulmuş argümanların da yardımıyla bu konuyu genişletmeliyiz.

Hareketin bu konuda aslında bence son derece net bir perspektifi vardır. Bu hem konferans tutanaklarından yansımaktadır, hem eğer bu tutanakların özünü yansıtıyorsa konferans metninden yansımaktadır. Hem de burada bir çerçeve olarak sunulmuştur konferansa; bu çerçevede net tanımlamalar vardır. Ama MK içerisindeki bu görüş dağılmasından dolayı, bunu bugüne kadar hayata geçirmek olanağı son derece zayıf kalmıştır.

MK bu konuda netleşmelidir. Eğer netleşmeyi başarabilirse, özellikle de konferans perspektifleriyle birleşmeyi başarabilirse, aslında perspektifi yeterince açıktır. Çok çok yapılacak şey nedir? Şu son bir yıllık süreçlerin ışığında, özellikle Mesut yoldaşın yapmaya çalıştığı türden, sol hareketin durumuna biraz daha yakından bakmaktır. Onun bugünkü durumunu, bugün içinde bulunduğu evreyi, sunduğu imkanları somut olarak değerlendirmektir. Bu aslında konferansta konulmuş perspektifin, bugünkü somut gerçekliğe yaratıcı bir biçimde uygulanması sorumluluğuyla yüzyüze bırakacaktır bizi.

Konuşmamın toplam mantığı içerisinde geçmiş olabilir, ama bir formülasyon olarak koymak istiyorum. Konferansta -tek tek insanların görüşleri bakımından söylemiyorum, konferansa egemen genel eğilim bakımından söylüyorum- son derece sağlam geniş bir perspektif vardır, bir. Konferansın parti sorununa ilişkin metni bu perspektifi yansıtmaktadır, kapsamı ve özüyle yansıtmaktadır, iki. Kendi payıma konferans tutanaklarındaki genel eğilimin ve parti sorununa ilişkin konferans metninin altına imzamı yeniden atıyorum. Buradaki bütün perspektifleri kişi olarak üstleniyorum. Bu perspektiflerin MK tarafından kamuoyuna sunulmasını, tutanakları kastediyorum, bu nedenle özellikle de istiyorum. Bizim değerlendirmekte güçlük çektiğimiz bazı şeylerin örgüt kadroları tarafından daha sağduyulu tarzda değerlendirileceğine inanıyorum. Örgüt kadrolarının

bu konudaki eğilimlerini iyi kötü biliyorum. Zayıf eğilimler yok değil. Var, ama genel eğilim sağlamdır. Konferans metnine de, konferans tutanaklarına da uygundur. Bunu hem bizzat şifai temaslarım sırasında gördüm, hem de örgütten sürekli olarak yansıyan değerlendirmelerde gördüm. Nesimi yoldaşın bu konudaki değerlendirmesini biraz öznel buluyorum, kişisel anlamda söylüyorum, kendi kendi kişisel yargısıdır. Hiç de bizim tabanımızda bu, ne bir umutsuzluğa yolaçmıştır, ne de bir demoralizasyona yolaçmıştır. Bu belli öğelerde vardır. Belli öğeler bizim birlik perspektifimizden yoksundurlar ya da bundan uzaktırlar. Onların bu zayıflıklarını gidermek bizim sorunumuzdur. Ama hareketin toplamı bakımından, mayanın sağlam tuttuğundan, hareketin bu açıdan güvence altında olduğundan da hiç kuşku duymuyorum.

Bu tabana bu ölçüde güvendiğim içindir ki, bu konferans tutanaklarının -metni zaten sunulmuştur, eğer özelliklede konferans metninin tutanaklarından bir sapma olduğu iddia ediliyorsa, tabana, kadrolara bir an önce ulaştırılmasını talepediyorum. Bu talebim yeni değildir. Bu soruna ilişkin tutanaklar yazın gönderildi, örgüte dağıtılması talebi ile gönderildi. Ama bugüne kadar zannediyorum yalnızca bir disket olarak kaldı.

EKİM iddiasına uygun...

(Başı arafı s.14'de)

bunun nedenlerini bulmamız gerekiyor. Bu kadrolar niye dönüştüremedik, hem düşünen, hem de savaşan birer devrimci olamadılar? Belki de görüştüğümüz, ilişki kurduğumuz insanların gücü ve yetenekleri sınırlıydı, bir çok da zaafları vardı, o kadar yardım etmemize rağmen kendilerini aşamadılar. Her ikisi de olabilir; ama önemli olan bizim o ilişkilere ne kadar ilgi gösterip göstermediğimizdir. Onların istem ve özlemlerine cevap verip veremeyişimiz, gerçekte onlara karşı sorumluluklarımızı yerine getirip, getiremeyişimiz; bütün bunların üzerinde iyi düşünmek gerekiyor. Yoksa şöyle demek basittir. Şu yoldaş görevlerini kötüye kullandı. Şu yoldaş belirli bir yere kadar bizimle geldi, fakat ondan sonra bütün çabalarımıza rağmen kendisini aşamadı. Şu yoldaş da normlarımıza uygun değildi. Hata, zaaf ve başarısızlıkların nedeni genelde tabanda bulundu. Hatalar hep tabanda aranırken birde şöyle düşünülseydi; yerel veya merkezi, acaba biz önderler bunlara karşı görevlerimizi yaptık mı? Böyle düşünülmedi, hep tabanda suçlu arandı. Oysa yitirilen kadroların ideolojik ve teorik olarak eğitildiklerini sanmıyorum veeğitilmedilerde. Kendi deneyimimden biliyorum; bu bölgedeki ilk ilişkilerden, hareketin bu bölgedeki sorunlarını en iyi bilenlerden biriyim, çünkü pratiğimle hareketin bölgedeki doğal bir yöneticisiydim. Kuryeliğini yapar, gazete, afiş, pul, bildiri, kuşlama gibi ne kadar propaganda malzemesi varsa hem dağıtımını örgütler hem de kendim çıkar dağıtırdım. Aynı zamanda evimde bildiri ve kuşlama basar, bunların dağıtımını örgütlediğim gibi aynı zamanda kendim çıkar dağıtırdım da. Kısacası hareketin bölgedeki faaliyetini heralanda omuzlayan biriydim. Hataların ve zaaflarım da vardı, fakat bunları aşmamdakimse bana yardım etmedi. Yardım etmedikleri gibi sürekli yıkıcı ve kırıcı eleştirilerle geldiler. İdeolojik ve teorik olarak donatmadılar. Daha rahat çalışabilmem için işimden ayrılmıştım. Hareketin sınırlı da olsa bana verdiği ekonomik desteği ise görevlerimi kötüye kullanıyorum diye suratıma sürekli bir tokat gibi indirdiler. Oysa ben bu desteği almadan önce de devrimciydim ve şimdi de devrimciyim. Ya insanları işinden alıp ekonomik destek vermeyeceksin ya da verdiğini de ikide bir söylemeyeceksin. Söylediğinde gerginlik ve sıkıntı yaratıyor. Oysa ben yukarda saydığım görevleri kadro yok diye hepsini bir arada yürütüyordum. Halen sürdürüyorum. Bu kadar görevi bir arada yürüten biri nasıl olur da görevlerini kötüye kullanmış olur. Şu yoldaş görevlerini kötüye kullandı veya ekonomik sorunları vardı omuzlarına da birden bu kadar ağır bir yük indirdiğimizde kaldıramadı ve bunaldı demenin bence hiç bir mantığı yoktur.

EKİM'i okuyup incelediğim günden beri şunu gördüm; EKİM ideolojik olarak devrimci demokrat kanattan bir kopuş sağlamış ve onu aşmış, fakat pratikte küçük burjuva devrimciliğini aşamamıştır. EKİM biraz da dikkatini bu yöne çevirmelidir. Çünkü EKİM farklı bir iddiayla çıkmış ve bu iddiasına layık davranmalıdır. Yoksa inandırıcılığını yitirir. Biz geçmiş devrimci hareket gibi olmamalıyız ve insanlarımıza her alanda sahip çıkmalıyız. Kitleler içerisindeki sahipsizlik ve yalnız kalma korkusunu yıkmalıyız, her zaman her yerde yanlardaolacağımızı pratiğimizle kanıtlamalıyız.

Kadir GÜNEY

nezdinde emperyalist şefler açısından bir "imaj" sorunu var. Bu tür operasyonlara başvurmak için ya görece bir kamuoyu desteği ya da kayıtsızlık gerekli.

Bugüne kadar Doğu/Batı çekişmesi eşliğinde emperyalizm hedefini seçip amacını belirledikten sonra büyük kitle iletişim araçları sayesinde kolaylıkla saldırı ortamını yaratabilmiştir. Gelinen aşamada emperyalist saldırganlığın temel dayanağı Doğu/Batı kutuplaşması işlevini tamamen kaybetti. Onun yerini dolduracak başka bir dayanağı suni olarak yaratmak mümkün değildir. Bir ara döneme tekabül eden Körfez savaşının bir benzerini başka bir mekanda yürütmek her zaman olmasa da, fakat sık sık ortak ölçekli müdahalelerde bulunmanın potansiyel riskleri de vardır. Ortamı ve koşulları farklı da olsa Vietnam örneğinde olduğu gibi savaş karşıtı güçlü bir kamuoyu muhalefetinin, dahası anti-emperyalist bir akımın yeniden yeşerip oluşmasına da hizmet edebilir. Üstelik günümüz dünyası hiç beklenmedik ihtimallere bile gebedir.

"Yeni dünya düzeni" önümüzdeki dönem içinde emperyalist şeflerin bugünkü rehavetini sık sık bozabilecek nitelikte faktörleri içeriyor. *"Jane's Defence Weekly"* nin Londra'da yıllık olarak yayınladığı bir araştırma, bu yıl dünyada 26 savaş, 23 potansiyel savaş ve 24 gerilim liodağın bulunduğuna işaret ediyor. Yani emperyalizmin anlayışına göre düzenin "asayişini" sağlamak için dünyada toplam 73 farklı mekana ya doğrudan müdahale etme ya da dolaylı yöntemlerle o savaşları istediği yörüngede tutma gereksinimi var. Araştırmanın yayımcısı Paul Beaver'in yorumu tereddüt bırakmayacak kadar net: "Yüzyılın, belki de tüm insanlık tarihinin en tehlikeli on yılını yaşıyoruz."

Somali'ye yapılan "insancıl", "hayırsever" çıkartma ile emperyalizm gelecekte sayıları giderek artacak olan müdahalelerinin yolunu açıyor, moral ve yasal zeminini hazırlıyor. Bu haydutluğunda ABD emperyalizmi Körfez savaşında yaptığı gibi güdümündeki bir çok devleti de yanına alarak emperyalizmin "imaj" sorunu dediğimiz garabetine bir yasallık, meşruluk astarı çekmeye çalışıyor. İtibarını düzeltme, insanlar nezdinde talan ve katliamla özdeşleşmiş "imaj"ına bu "hayırseverlik", "insancıllık" boyutunu eklemeye çabalıyor. Emperyalist şefler son dönemde sık sık sözü edilen egemen devletlerin iç işlerine doğrudan askeri "müdahale hakkını" uluslararası bir hukuk kaidesine dönüştürmeye çalışıyorlar. Somali bu stratejinin ilk basamaklarından biridir.

Kaldı ki Somali örneği bu tür istismar ve denemelere oldukça yatkın bir vakadır. Yugoslavya'daki vahşete aylardır seyirci kalmayı terih ederken, ancak havadan saldırabiliriz, kara operasyonu çok tehlikelidir derlerken, Somali hakkında karar alma ve harekete geçme bir kaç gün içinde halledildi. Bir kör döğüşü içinde açlıktan kırılan insanlara yardıma koşmaktan, olayları yatıştırmaktan daha soylu ne yapılabilir? müdahale mi, seyir mi! Emperyalist şefler sorunu bu basit ikileme indirgeyip Somali halkının sefaletini dünya kamuoyunu etkilemek için bir propaganda malzemesine dönüştürdüler. Denilebilir ki, çalınan minare hazırlanan kılıftan büyük! Orası ayrı bir sorun, sistemin işlerliğinin beraberinde taşıdığı yapısal çıkmaz, çelişki. ABD orusu çıkartma hazırlıklarını tamamlıyor, binlerce askerini seferber ediyor, fakat CNN Mogadişu'ya tam tesisat yerleşmeden harekete geçmiyor, canlı yayın istiyor. Ardından domuz gibi besili, tepeden tırnağa silahlı askerler televizyon kameraları önünde canlı cenazeleri andıran Somalilere karışıp dehşet saçınca, hedeflenen kamuoyunun sempatisini değil, görece bir nefret tepkisi alıyor.

"Umut verme" operasyonunun başlangıçta ilan edilen hedeflerine gelince, bunların işgal güçlerinin sorunları olmadıkları çok erken anlaşıldı. Buralara yığılan yardım, talan tehditinden dolayı dağıtılamıyor deniliyordu. İlk hedef açlıktan ölen insanlara bu yardımı kavuşturmaktı. Sorunun bu boyutunun artık pek sözü edilmiyor. İkinci hedef asayiş sağlamaktı. Basın ve yayın kuruluşlarının olay yerindeki temsilcileri çok uluslu bir işgal ordusunun varlığına rağmen asayişin sağlandığının söylenemeyeceğinin bildiriyorlar. Asayişsizliğe bir de ahlaksızlık boyutunu ekleyen işgal ordusunun kendisi oldu. Mogadişu'ya ayak basar basmaz ırz düşmanlarının ilk işleri tecavüz edecek birilerini bulmaya çalışmak oldu. Üçüncü hedef ise silahlı çeteleri silahsızlandırmak idi. ABD böyle bir girişime karşı çıkıyor. Çünkü ABD'nin Afrika kıtasında çoktan beri beklentileri var.

ABD'nin silahlı grupların silahsızlandırılmasına son anda karşı çıkmasının ne başlangıçta kopartılan şamata ile ne de Pentagon'un elinde paravan gibi kullanılmaktan başka bir işlevi olmayan Birleşmiş Milletler örgütü kararları ile ilgisi var. Başlangıçta kısmen gizli tutulmaya çalışılan ABD'nin bölgeye ait politik niyeti sırıtmakta gecikmedi. Afrika kıtasında ABD emperyalizminin oturaklı bir varlığı mevcut değildir. Kıta adeta Fransız emperyalizminin bir arpalığı konumundadır. ABD emperyalizmi uzun

dönemdir bu kıtada kendi çıkarlarına uygun müttefik arıyordu; Cezayir'in gerici-dinci FİS'i, Çat'ın eski yönetimi ile dirsek teması içinde olmasına karşın bir türlü itibarlı biri henüz denk gelmedi. Ayrıca, Somali jeo-stratejik açıdan ABD'nin beklentilerine ve hesaplarına oldukça elverişli bir coğrafi konuma sahiptir. Kızıl Deniz'in çıkışına ve Hint Okyanusu'na aym anda kıyıdır. ABD Somali'den hareketle oldukça geniş bir alan denetleme fırsatı ve kolaylığına kavuşmuş olacaktır. Dolayısıyla Somali'deki en güçlü aşiret reisleriyle anlaşarak, onlar içinde en uygun gördüğünü kendine müttefik seçerek, oraya kapağı atacağı açıktır. Onun için savaşan grupların silahsızlandırılmasına karşı çıkıyor.

Genel anlamıyla dünya burjuvazisi Afrika'nın sefaletini diline sakız yaparak kendi sorumluluğunu gizlemeye çalışıyor. Oysa dünyanın her kıtasında kendisine göre sınırları günden güne genişleyen bir "Afrikası" vardır. Afrika halklarının sefaletinin istismarı artık itibarını ve etkisini kaybetmiş bir ninidir. Avrupa'nın göbeğinde de insanlar açlıktan ölüyorlar. Ayrıca, Afrika kıtası için mevcut uluslararası ilişki ve koşullarda yapılacak pek fazla bir şey maalesef yoktur. Özellikle Orta Afrika savaş, kıtlık gibi faktörlerin yanısıra AİDS'ten kırılmaya mahkum edilmiş durumdadır. Bazı büyk yerleşim merkezlerinde resmi olmayan rakamlara göre nüfusun %40'ı henüz çaresi olmayan bu hastalıkla boğuşuyor ve ölümü bekliyor. Yani emperyalizm bu kıta halkının önemli bir bölümünü artık tamamen gözden çıkarmış bulunuyor.

Diğer taraftan, ABD ve Avrupa ekonomileri tarım sektöründeki üretim fazlalağının altında ezilirlerken, dünya tarihinde hiç bir zaman insanlığı besleyecek bunca üretim yapılınamışken, Avrupa'da köylüler üretimi sınırlamayı öngören ortak tarım politikasını ve son günlerde, Avrupa pazarını ABD'nin tarın ürünlerine açan GATT Sözleşmesini protesto etmek için tonlarca ürünlerini bakanlık binalarının, Ortak Pazar Komisyonunun önüne dökerlerken, Birleşmiş Milletler Örgütü yan kuruluşlarınca yayımlanan resmi rakamlara göre dünya nüfusunun %20'si, yani 800 milyon insan kronikleşmiş bir yetersiz beslenme koşullarında, yani resmen açlık koşullarında yaşıyor.

Amerika'nın Brown Üniversite'sinin Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler Beslenme ve Tarım Örgütünün (FAO)'nun verdiği verilere dayanarak yaptığı bir değerlendirmeye göre, 1989 yılında kara Afrika'da 235 milyon insan, yani nüfusun %44'ü yetersiz besleniyordu. Ama bu 235 milyondan 140 milyonun beslenme koşulları öyleydi ki, yetişkinlerin çok hafif de olsa herhangi bir iş yapına veya fiziki birçaba harcamaya kudretleri kalmamıştır, çocukların ise normal gelişme süreçleri aksamıştır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu UNİCEF'e göre Afrika'da hergün onbin çocuk yetersiz beslenme ile birleşen sıradan enfeksiyonlar sonucu ölüyor. A vitamini eksikliğinden dolayı vücudun bağışıklığının zayıflamasıyla beliren enfeksiyonlardan her yıl 13 milyon çocuk ölürken, aynı vitaminin eksikliğinden ötürü 300 bin çocuk da kör oluyor. Bir insanın yaşam boyu iyot ihtiyacı bir kahve kaşığı dolusu iken, iyot eksikliği çeken bir milyon insanın 211 milyonu guatra yakalanıyor, 20 milyonu ise geri zekalı kahyor. UNİCEF'in Latin Amerika sorumlusu Luis Rivera'nın 19 Ekim 1992 tarihli *Newsweek*'e yaptığı açıklamaya göre Güney Amerika'da 100 milyon insan içme suyundan yoksun yaşıyor. 10 ile 14 yaşları arası 30 milyon çocuğun çalışmaktan başka seçeneği yok, bunlardan yarısı sokakta yaşıyorlar.

Kısacası insanlık yarattığı zenginliğin altından ezilirken, kapitalist sistem yalnızca Filipinler'in başkenti Manila'da, 200 bin çocuğu sokakta yaşamaya mahkum ediyor. İşte kapitalizm bunun için bir barbarlık rejimidir. Sosyalizm ya da barbarlık ikileminin yaşamsal güncelliği de bu gerçekte ifade bulmaktadır.

Cem KAYNAK

EKİM
I. Genel Konfefansı

Değerlendirme
ve
Kararlar

EKSEN Yayıncılık

Emperyalizm Somali'yi neden işgal etti?

Sorun konjonktürel bir "hayırseverlik" operasyonu mu yoksa emperyalizmin orta vadeli stratejik bir yatırımı mıdır? Somali bu ikilem bağlamında irdilendiğinde gerçek boyutu bilince çıkarılabilir. ABD emperyalizminin Somali'yi klasik veya modern anlamda sömürgeleştirme diye bir ihtiyacı ve derdi yoktur. Böyle bir anlayışla durumu meydanda olan Somali'ye el atmak günümüzde ABD veya başka bir emperyalist güç için gönüllü kambur sırtlamakla eş anlamlıdır. Yapılan hesaplar oldukça sinsi, yürütülen taktik incedir.

Soğuk savaşın sonu, eski SSCB'nin yayılmacı iddialarından vazgeçmek zorunda kalması ve dağılma sürecine girmesi ile Afrika'daki hassas güçler dengesi ve iğreti ittifaklar bir kaç yıl önce hallaç pamuğu gibi savrulmuştu. Her ne kadar tüm dikkatler Doğu Avrupa üzerinde yoğunlaştırıldıysa da Afrika'da Sovyetler Birliği'nin güdümündeki yönetimlerin altüst olmaları sonucu muazzam bir kargaşa ortamı oluşmuştu. Halen devam etmekte olan bu kargaşanın en somut örneklerinden biri de Somali'dir. Siad Barre'nin kovulmasıyla oluşan siyasi boşluk henüz doldurulamadığmdan, değişik aşiret ve gruplar arasındaki iktidar savaşı belli bir gücün mutlak zaferiyle sonuçlanmadığından bu ülkede dejenere olmuş bir içsavaş sürüp gitmektedir.

Kişi başına düşen yılık gayri safi milli hasılası 1991 yılında 150 doları zor bulan Somali (Türkiye 1630 dolar) dünyanın en geri ve en fakir ülkelerinin başında gelmektedir. İçsavaşla örtüşen ve giderek ağırlaşan iktisadi karmaşa ve yetersizlik Somali halkını kronik bir açlıkla karşı karşıya getirmiştir ve insanların uzun süredir savaşın yanısıra açlıktan da kırılmasına neden olmaktadır.

Somali'deki içsavaş aynı zamanda Afrika ülkelerinin toplumsal geriliğini de yansıtıyor. Aşiret ve kabile faktörü Afrika toplumlarında siyasal yaşamın belirleyici unsuru olmaya devam ediyor. Elde edebildiğimiz sınırlı bilgilere göre Somali'deki içsavaşta ufak tefek grupların yanısıra, taraf konumunda bulunan 14 siyasi parti var. Bu partilerin kendi kendilerine yakıştırdıkları siyasi-ideolojik etiketler onların esas kimliklerini yansıtmıyor.

Örneğin eleküstü örgütler olarak tanıtılan aşağıdaki 8 parti doğrudan aşiret partileridir:

- Somali Demokratik İttifakı (Aşiret: Gadabourisi, Şef: Muhammet Farak Abdullah)
- Somali Birleşik Cephesi (Aşiret : İssa, Şef: Abdurrahman Duale Ali)
- Somali Ulusal Hareketi (Aşiret: İssak, Şef: Abdelrahman Muhammet Ali Tom)
- Somali Demokratik Selamet Partisi (Aşiret: Majertin, Şefler, Muhammet Abşitz, Abdulahi Yusuf)
- Somali Demokratik Hareketi (Aşiret: Rahanwein, Şef: Abdulkadir Zoppu)
- Somali Birleşik Kongresi (Aşiret: Hawiye, Şefler: General Aidid ve Ali Mahdi)
- Somali Ulusal Cephesi (Aşiret: Marehan, Şef: General Morgan)
- Somali Yurtsever Hareketi (Aşiret: Ogadeni, Şefler: Albay Omar Jees ve Omar Meallen)

Emperyalist şefler bu ülkedeki içsavaşı sona erdirmek ve ona eşlik eden kıtlıktan kırılan Somali halkına insancıl yardımda bulunmak, iç asayişi sağlamak, uluslararası hayır kurumlarının bu ülke halkı için topladıkları yiyecek vs. yardımının adil dağılımını kolaylaştırmak amacıyla, başka herhangi bir seçenek kalmadığından, askeri müdahaleye mecbur kalındığını iddia ediyorlar. Yine yapılan vaadlere göre asayiş sağlandıktan ve çatışan "çeteler" silahsızlandırıldıktan sonra, "hayırsever, insancıl" işgal güçleri çok kısa sürede, Bill Clinton'un görevi teslim almasından, yani 20 Ocak'tan hemen önce geri çekileceklerdi.

Fakat her zaman olduğu gibi söylenenlerle yapılan arasındaki mesafe hayli büyük. ABD emperyalizminin Somali'ye yönelik bu gövde gösterisi bir çok amacı aynı anda güdüyor. ABD emperyalizminin bugüne kadar olayların seyrine göre düzenlediği askeri seferlerin amacı, doğal olarak hep kırıp dökmek, öldürmek, talan etmek, yağmalamak olmuştur, Bu tür yaptırımlara maruz kalmış halkların emperyalizme karşı ya zayıf kalan ya da henüz bilince çıkarılıp bir örgütlülüğe dönüşemeyen bir kini, nefreti var. Batı Avrupa halkları ve kamuoylarının da aynı yaptırımlara karşı pasif düzeyi aşmayan bir tedirginliği, hoşnusuzluğu ve muhalefeti mevcut. Bu bağlamda dünya kamuoyu

(Devamı s.46'da)